

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ADİ ORTAKLIK NİTELİĞİNDEKİ JOİNT VENTURELAR VE
YÖNETİCİ ORTAK TARAFINDAN TEMSİLİ**

İBRAHİM ÇAĞRI YILMAZ

ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN
Dr. Öğretim Üyesi DORUK UTKU

İSTANBUL, 2019

ÖZET

Günümüzde ortaklıklar özellikle yüksek montanlı ve ciddi sermaye gerektiren projelerde bir araya gelerek adi ortaklıklar teşkil etmektedir. Bu adi ortaklıklardan en sık rastlanılan ortaklıklardan biri de “Joint Venture” Türkçe’si ile “Ortak Girişim”ler yaygınlaşmaktadır.

Joint venturelar, ortaklıkların tamamlayıcı yeteneklere ve kaynaklara sahip ortaklarla stratejik ittifaklar oluşturması, dağıtım kanallarından, teknolojiden veya finanstan tek ortakların yararlanamayacağı yollardan yararlanma fırsatlarını teşvik etmek için ortak bir araç haline geldi. Basitçe söylemek gerekirse, iki ya da daha fazla ortaklık oluşumunda ortaklar sermaye, emek, insan kaynakları, riskleri ve kazançları bir araya getirmeyi seçmektedirler.

Bu ortaklık türünün kanuni altyapısı, hukuk sistemimizde “Adi Ortaklık” müessesesi tarafından karşılanmaktadır. Yürürlükte olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun “Adi Ortaklık Sözleşmesi” hükümleri işbu çalışmada esas alınacaktır.

Adi Ortaklık Niteliğindeki Joint Venturelar Ve Yönetici Ortak Tarafından Temsili konulu bu tez, T.C. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Tez dört ana bölümden oluşmaktadır. Tezin birinci bölümünde, adi ortaklık ve adi ortaklık sözleşmesi kapsamında kurulan joint venture açıklanmıştır. Tezin ikinci bölümünde, adi ortaklığın özellikleri, ortaklıkta iç ilişki ve ortakların hak ve yükümlülükleri açıklanmıştır. Tezin üçüncü bölümünde, adi ortaklığın yönetimi ve yönetici ortak konusu işlenmiştir. Tezin dördüncü ve son bölümünde ise joint venture’ların yönetici ortak tarafından temsili hususu açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adi Ortaklık, Adi Ortaklık Sözleşmesi, Joint Venture, Yönetici Ortak, Yönetim, Temsil

ABSTRACT

Nowadays partnerships come together to form ordinary partnerships, especially in projects with high installed and serious capital requirements. One of the most common partnerships of these ordinary partnerships is the “Joint Venture”’s which are becoming widespread day by day.

Joint ventures have become a common tool for partnerships to form strategic alliances with partners with complementary capabilities and resources, and to promote opportunities for distribution channels, technology or finance to be exploited in ways that are not available to single partners. Simply put, in two or more partnerships, partners choose to combine capital, labor, human resources, risks and gains.

The legal infrastructure of this type of partnership is covered by the “Ordinary Partnership” in our legal system. The provisions of the “Ordinary Partnership Agreement” of the Turkish Code of Obligations No. 6098 shall prevail in this work frame.

This thesis on the Joint Ventures Of Ordinary Partnership And Representation By The Managing Partner prepared for T.C. Istanbul Medipol University, Institute of Social Sciences, Department of Private Law Master Thesis. The thesis consists of four main chapters. In the first part of the thesis, the joint venture and joint venture established under the ordinary partnership agreement are explained. In the second part of the thesis, features of ordinary partnership, internal relations in partnership and rights and obligations of partners are explained. In the third part of the thesis, the management of the ordinary partnership and the managing partner are discussed. In the fourth and last part of the thesis, the issue of representation of joint ventures by the managing partner is explained.

Keywords: Ordinary Partnership, Ordinary Partnership Agreement, Joint Venture, Managing Partner, Management, Representation

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIK VE ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA KURULAN JOİNT VENTURE

I. ADİ ORTAKLIK TANIMI	3
II. JOİNT VENTURE TANIMI.....	7
III.ORTAK GİRİŞİMİN TANIMI VE JOİNT VENTURE'İN KONSORSİYUMLARDAN FARKI	11
IV.TÜRK HUKUKUNDAKİ JOİNT VENTURE DÜZENLEMELERİ	13
V. JOİNT VENTURE TÜRLERİ.....	14
A. Sözleşmeye Dayalı Joint Venture.....	15
B. Sermayeye Katılmalı Joint Venture.....	16
VI. ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI.....	18
A. Kişi Unsuru.....	18
B. Sözleşme Unsuru	19
C. Müşterek Amaç Unsuru.....	20
D. Sermaye/Katılım Payı Unsuru.....	22
E. Affectio Societatis (Ortak Amaca Yönelik Çalışma)	24
VII. ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİNDE ŞEKİL.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIĞIN ÖZELLİKLERİ, ORTAKLIKTA İÇ İLİŞKİ VE ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. ADİ ORTAKLIĞIN ÖZELLİKLERİ.....	28
A. Elbirliği Mülkiyeti.....	28

B. Tüzel Kişilik	30
C. Müteselsil Sorumluluk Esası	31
D. Dava/Taraf/Takip Ehliyeti Durumu	33
II. ADİ ORTAKLIKTA İÇ İLİŞKİ VE ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	34
A. Katılım Payı Koyma Yükümlülüğü.....	34
B. Denetim Hakkı.....	37
C. İtiraz Hakkı	38
D. Ücret Faiz Avans Ve Masrafları İsteme Hakkı	39
E. Kazancın Paylaşılması Ve Zarara Katılma Yükümlülüğü.....	40
F. Özen Gösterme Yükümlülüğü	42
G. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü (Rekabet Yasağı)	43
H. Tasfiye Payını İsteme Hakkı	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIĞIN YÖNETİMİ VE YÖNETİCİ ORTAK

I. YÖNETİM.....	46
II. ADİ ORTAKLIĞIN YÖNETİMİ	47
III. ADİ ORTAKLIKTA KARAR ALINMASI.....	51
IV. YÖNETİCİ ORTAK.....	56

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

JOİNT VENTURE'LARIN YÖNETİCİ ORTAK TARAFINDAN TEMSİLİ

I. TEMSİL.....	58
A. Dolaylı Temsil.....	60
B. Doğrudan Temsil	61
C. Temsilin Diğer Görünümleri	62
II. JOİNT VENTURE'LARDA YÖNETİCİ ORTAĞIN TEMSİL YETKİSİ	64
A. Joint Venture'larda Temsil Yetkisinin Kazanılması	66
B. Joint Venture'larda Temsil Yetkisinin Kapsamı	68
C. Joint Venture'larda Yasal Temsil	69
D. Joint Venture'larda İradi Temsil	70

E. Joint Venture’ın Dolaylı Temsili	70
F. Joint Venture’ın Doğrudan Temsili	72
III. JOİNT VENTURE’LARIN OLAĞANÜSTÜ İŞLERDE TEMSİLİ.....	74
A. TBK m. 637/3 Kapsamındaki Düzenleme	74
B. Olağan İş - Olağanüstü İş Ayrımı.....	74
C. Olağan İşlerde Temsil.....	77
D. Olağanüstü İşlerde Temsil.....	78
IV. TEMSİLİN SONUÇLARI VE YETKİSİZ TEMSİL	79
A. Temsilin Sonuçları	79
B. Yetkisiz Temsil.....	80
V. VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME	82
VI. YÖNETİCİ ORTAĞIN TEMSİL YETKİSİNİN KALDIRILMASI, TEMSİLİN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI.....	83
A. Joint Venture’larda Temsil Yetkisinin Kaldırılması	83
B. Temsil Yetkisinin Sona Ermesi	84
C. Temsil Yetkisinin Sona Ermesinin Sonuçları Ve Joint Venture’ın 3. Kişilere Karşı Sorumluluğu	86
D. Joint Venture Ortaklarının Rücu İlişkisi	88
SONUÇ	90
KAYNAKÇA	94

KISALTMALAR

AdOr	: Adi Ortaklık
AÜSBF	: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
A.Ş.	: Anonim Şirket
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Co.	: Şirket (Company)
Çev.	: Çeviren
dpn.	: Dipnot
E.	: Esas sayılı
Edit.	: Editör
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
EsBK	: 818 sayılı Mülga Borçlar Kanunu
f.	: Fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
Hk.	: Hakkında
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
JV	: Joint Venture
K.	: Karar sayılı
Ltd	: Limited Şirket

m.	: Madde
Prg.	: Paragraf
RG	: Resmi Gazete
s.	: Sayfa
sy.	: Sayı
T.	: Tarihli kararı
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
vs.	: Ve sair
YG	: Yargıtay

GİRİŞ

Birlikten kuvvet doğar atasözümüzden yola çıkarak kişilerin bir araya gelmesi ve ortak amaçlarını gerçekleştirmeye çalışması ilk zamanlardan süregelen bir toplumsal alışkanlıktır. Bir olma, beraber olma yahut birlikte çalışma gibi kavramlar sıkça karşılaşılan deyişlerdendir. Buradaki toplu hareket Türk Medeni Kanunu anlamında hukuk kişilerinin birlikte olmasıdır. Dolayısıyla bu birliktelik gerçek kişi bazında olabileceği gibi tüzel kişi bazında da olabilmektedir. Tabii buradaki toplu harekette bir ortak amaç bulunmaktadır. Aksi ancak tesadüfi bir birliktelik olarak gözükecektir. Ekonomik anlamda ortak bir amaca, ortak bir irade ile -ki bunu sözleşme olarak düşünebiliriz- ve ortak kelimesinden de anlaşılacağı üzere birden fazla unsurla/kişiyile yönelme şirket veya ortaklığın tanımını açıklayacaktır.

Bu şekilde bir araya gelen ve birlikte olma iradesini ortaya koyan birden fazla kişi, belirlenmiş birtakım şekil kurallarına tabi olmadan yahut yasal olarak asgari sınırı belli bir meblağ tutarınca sermaye koyma borcu olmaksızın ve kuruluş aşamasında birtakım prosedürleri de yerine getirme mecburiyeti bulunmayan bir ortaklık türü kurmak isteyeceklerdir. Birlikte hareket etmek isteyen bu kişilere, basit, bürokrasisi ve kırtasiye işi (paperwork) daha az olan ve kurulumu hızlı, yapısı esnek bir ortaklık cezbedici gelebilecektir. Böylece ortaklar, kaynaklarını, varlıklarını, enerjilerini daha az harcayarak diğer ortaklık türlerine göre ortaklıklarının rejimini, yönetimini, temsilini, ilzamını isteklerine uygun şekilde belirleyebileceklerdir.

Özellikle yüksek sermaye gerektiren, kişilerin tek başına gerçekleştirmekte zorlanacağı veya tek başına gerçekleştirmek istemeyecekleri büyük projelerde, işe tek başına değil, birden fazla kişi ile girişme daha uygun bulunmaktadır. Zira ticari hayatta bu denli büyük işlerin kişiler için içerdiği riskte büyüktür. Bu büyük rizikonun birden fazla kişi tarafından bir sözleşme vasıtasıyla karşılanmaya çalışılması daha uygundur. Örnek vermek gerekirse yaşadığımız şehirde yapılan ve geçtiğimiz günlerde faaliyete geçen “Üçüncü Havalimanı (İstanbul Havalimanı)” projesi İGA Havalimanı İnşaatı Adi Ortaklığı tarafından gerçekleştirilmiş bir projedir.

Yine İstanbul’dan örneklerle Avrasya Tüneli (İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi) Yapı Merkezi İnşaat ve Sanayi A.Ş. ve SK Engineering & Construction

Co. Ltd Adi Ortaklığı, Osmangazi Köprüsü (İzmit Körfez Geçişi ve Bursa-Balıkesir-İzmir Otoyolu Projesi) Nurol İnşaat-Özaltın İnşaat-Makyol İnşaat-Astaldi İnşaat-Yüksel İnşaat-Göçay İnşaat Ortak Girişimi (Joint Venture) tarafından gerçekleştirilmiş bir projedir. Görüldüğü gibi her birinin unvanlarını ayrı ayrı kamuoyunda duyabildiğimiz bu şirketler sermayelerini, varlıklarını ve güçlerini bu büyük projeleri üstlenmek için birleştirerek Joint Venture olarak yapılanma yolunu seçmişlerdir.

Bu çerçevede “Joint Venture” diyeceğimiz, dilimiz Türkçe’ye çevrilmesi neticesinde “Ortak Girişim” olarak karşılık bulacağımız bu ortaklık türünün kanuni altyapısı, hukuk sistemimizde “Adi Ortaklık” müessesesi tarafından oluşturulmuştur. Bu müessese Medeni Hukuk’un kollarından biri olan Borçlar Hukuku’na düzenlenmektedir. Yürürlükte olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’muzun “Özel Borç İlişkileri” isimli İkinci Kısımın On Sekizinci Bölüm’ünde yer alan “Adi Ortaklık Sözleşmesi” hükümleri altında düzenlenmektedir. TBK 620. maddesi ile başlayan bu hükümler 645. Madde ile sona ermektedir.

İşbu çalışmamızda Adi Ortaklık Sözleşmesi kapsamında kurulmuş Joint Venture’ları ve yönetici ortak tarafından temsili konusunu inceleyeceğimizden çalışmada adi ortaklıklara ilişkin açıklamalara, bu hususların aynı şekilde Joint Venture’larda da uygulama alanı bulduğundan yer verilmektedir. Bu nedenle de sıklıkla adi ortaklık ve joint venture kavramları işbu çalışma özelinde birbirlerine ikâme olarak kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIK VE ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA KURULAN JOİNT VENTURE

I. ADİ ORTAKLIK TANIMI

Türk Borçlar Kanunu m. 620 vd. hükümlerinde düzenlenmiş temel bir ortaklık türüdür¹. Medeni hukuk ortaklığı da denilebilen bir şirket türüdür². Bu tip şirketlerde ortakların kişiliği, ticari itibarı, mali gücü ve sahip olduğu malvarlıkları daha ön plandadır³. Dolayısıyla bu tür ortaklıklarda karşılıklı güven ve saygı öne çıkmaktadır⁴.

Poroy'a⁵ göre adi ortaklık kişisel öğelere göre şekillenmiş, ortaklık haklarının ve yapısının sermayeye dayanmaksızın ortaklığı oluşturan ortakların kişiliklerine bağlı bir tarzda biçimlendiği, ortaklığın borçlarından ortakların bütün malvarlıklarıyla birinci derecede ve zincirleme sorumlu oldukları, ekonomik olsun olmasın her türlü konu için herhangi bir şekle bağlı olmaksızın kurulabilen veya oluşabilen bir ortaklık olup bir ticari işletmeyi işletmiş olması şart olmayan ve tüzel kişiliği bulunmayan bir ortaklıktır.

Eren'e⁶ göre iki veya daha fazla kişinin ortak bir amaca erişmek için emek veya mallarını birleştirmeyi üstlendikleri tüzel kişiliği bulunmayan, ortaklıkların ortaklık borçlarından kendi malvarlıklarıyla sınırsız ve müteselsil olarak sorumlu oldukları kişi topluluğuna, adi ortaklık denir.

Şener'e⁷ göre iki veya daha fazla hukuk kişisinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca ulaşmak için birleştirdikleri rızaya dayalı bir sözleşme ilişkisidir.

---

¹ Şener, Oruç Hami: Adi Ortaklık, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008, s. 1

² **Poroy, Reha**/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Güncelleştirilmiş 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 14

³ Ortakların bizatihi kişiliklerinin, malvarlıklarının değil sermayenin ön planda olduğu şirket türleri için lütfen bkz. Ticaret Şirketleri- TTK madde 124 vd.

⁴ Pulaşlı, Hasan: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara, 2011, s. 14

⁵ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 40

⁶ Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018, s. 829

⁷ Şener, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 4.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 2

Bir başka tanımlamaya göre “Adi Ortaklık” birden fazla kişinin emeklerini ve malvarlıklarını ortak bir amaca ulaşmak için birleştirdikleri rızaya dayalı bir sözleşmedir⁸. İlave olarak Yargıtay’da “adi” sözcüğünün anlamına atıf yapar şekilde basit bir tanımlamada bulunmuştur⁹. Buna göre: “*Adi ortaklık en basit tanımı ile iki ya da daha fazla kişinin emeklerini veya mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir.*”

Toparlamak suretiyle kanımızca basit bir şekilde tanımlama yaparsak adi ortaklık sözleşmesinin birden fazla kişinin emeklerini ve/veya sermayelerini ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri çok taraflı bir sözleşme olduğunu söyleyebiliriz.

Yasal tanımlamasına gelirsek 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’muzun 620. maddesi ile bizlere fikir verilmektedir. TBK m. 620 f. 1’de tam olarak adi ortaklık değil adi ortaklık sözleşmesi tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle adi ortaklığa uygulanacak hükümlere yer verilmiştir. Dolayısıyla bu maddede adi ortaklığın kanuni bir tanımı bulunmamasıyla birlikte, bu ortaklık türünün nasıl kurulabileceği ifade edilmektedir¹⁰. Bu açıklama ile birlikte adi ortaklık sözleşmesi açıklanmıştır¹¹.

TBK’nın m. 620’deki ‘Adi Ortaklık Sözleşmesi’ni tanımlayan hukuk kuralı şu şekildedir:

- “*Adi ortaklık sözleşmesi, iki ya da daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlendikleri sözleşmedir. Bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşıyorsa, bu bölüm hükümlerine tabi adi ortaklık sayılır.*”

Oysaki 818 sayılı (mülga) Borçlar Kanunu m. 520’de adi şirket/ortaklık tanımlanmıştır. Buna göre:

- “*Şirket bir akittir ki onunla iki veya ziyade kimseler, saylerini ve mallarını müşterek bir gayeye erişmek için birleştirmeyi iltizam ederler.*”

⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 2

⁹ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu (HGK) Kararı, 2014/325 Esas, 2016/556 Karar sayılı ve 27.04.2016 Tarihli Kararı, Lexpera Mevzuat ve İhtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 22.06.2019

¹⁰ Pulaşlı, s. 18

¹¹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 39

Bir şirket, ticaret kanununda tarif edilen şirketlerin mümeyyiz vasıflarını haiz değil ise bu bab ahkamına tabi adi şirket sayılır.” lafzıyla genel maksatlı her bir şirket nezdinde kullanılabilir şekilde bir tanımlandırma yapılmıştır¹².

Mülga bu kanun hükmünün yürürlükte kaldığı uzun süre boyunca buradaki şirket tanımı, tüm ortaklıkların temelindeki şirket tanımının mevzuatımızdaki dayanağını oluşturmuştur¹³. Ancak bu şirket tanımı hâlihazırda yürürlükte olan 6098 sayılı TBK’ da yer bulamamış olup böylece mevzuatımızda şirketin açıkça tanımlayan bir düzenlemeye yer verilmemiştir¹⁴. Bununla birlikte TBK m.620 f. 2 “*Bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşııyorsa, bu bölüm hükümlerine tabi adi ortaklık sayılır*” lafzından hareketle adi ortaklık hukukumuzda temel ortaklık niteliğini korumaktadır¹⁵.

Bu bilgiler ışığında, diğer kanunlarda düzenlenen ortaklıkların (örneğin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu [TTK] m. 124 vd.’da belirtilen “Ticaret Şirketleri” veyahut 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’na göre kurulan ve bir Anonim Şirket olarak teşkil olunan Bankalar), o kanunlarda belirtilen temel unsurlarını ve niteliklerini taşımayan ortaklıklar arasındaki hukuki ilişkiye; öncelikle kuruluş aşamasında kendi aralarında akdettikleri esas sözleşme hükümleri uygulanacak olup ikincil olarak TBK m. 620 f. 2 uygulama alanı bulacaktır. Ezcümle mevzuatımızda düzenlenmemiş ortaklık ilişkilerinde oluşabilecek boşluklar, AdOr hükümleri esas alınarak doldurulmaya çalışılacaktır.

Adi Ortaklık müessesesi mehz kanun olan İsviçre Borçlar Kanunu’nda yer alan ticari hükümlerden hemen önce düzenlenmiş olması göz önüne alınması ile birlikte, İsviçre Hukuku’nda adi ortaklığın diğer borçlar hukuku sözleşmelerinden farklılıklar ihtiva ettiği ve ticaret hukukunda yer alan şahıs birliklerine yakın bir hukuki yapıya sahip olduğu yorumu yapılabilecektir¹⁶.

---

¹² Guhl, Théo/ Kummer, Max: “Adi Şirket”, çev. Sait Kemal Obut, AÜSBF Dergisi, C.10, Sy.2, 1955, s. (159-170), s. 159

¹³ Kurşat, Zekeriya: “Yeni Borçlar Kanunumuzda Adi Ortaklık Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası (İÜHF), Cilt 70, Sayı 1, Mayıs 2012, s. (301-317), s.303

¹⁴ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 39

¹⁵ Şener, s.1; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 40

¹⁶ Moroğlu, Erdoğan: ‘Adi Şirkete Dair’, Makaleler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. (753-765), s. 754

Mehaz kanun olan İsviçre Borçlar Kanunu'nun 530. maddesinde adi şirkete (ortaklığa) dair tanımlama şu şekildedir¹⁷: “Şirket iki ya da daha çok kişinin ortak güçler ya da araçlarla ortak bir gayeye erişmek için sözleşme uyarınca birleşmesidir.”

Adi ortaklık ya sözleşmeyle kurulur ya da kanun gereği olarak oluşur¹⁸. Sözleşme suretiyle teşkili TBK'nın sözleşmelerin kurulmasına ilişkin hükümleri adi ortaklığın niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanır. Dolayısıyla sözleşme ortakların icap ve kabûllerinin birbirlerine ulaşmasıyla ve uyuşmasıyla kurulur. İcap ve kabullerin her bir ortak tarafından diğer tüm ortaklara yöneltilmiş olması gerekir. İcap ve kabul açıklamaları açık veya örtülü olabilir.

Hukukumuzda bu tür bir şirketin kurulabilmesi için bir sözleşme şarttır. Adi ortaklık sözleşmesinin geçerliliği herhangi bir şekle tabi değildir. Her türlü amaç-gaye için kurulabilir¹⁹. Bazı hallerde, ortaklık sözleşmesinde belirli bir katılım payının getirilmesi özel bir şekle bağlı kılınabilir, bu durumda sözleşmenin geçerliliği doğal olarak işbu şekil şartının yerine getirilmesine bağlı olacaktır²⁰.

Sözleşme yazılı olarak yapılabileceği gibi sözlü olarak da yapılabilir. Ancak yapılacak olan işlerin ekonomik olarak büyüklüğü dikkate alınır, sözleşmenin sözlü olarak yapılması uygulamada gerçekçi olmayacağından tercih edilmeyecektir. Sözleşmenin amacı, bu sözleşmenin mahiyeti ve nedenselliği itibariyle süreklilik arz etmemektedir²¹.

AdOr'un yalnızca süreli iş ilişkileri/projeler için uygun olduğu bir görüş²² mevcutsa da pekâlâ sürekli ilişkiler için de elverişli bir ortaklık türüdür. Zira AdOr'ların kahir ekseriyeti devamlı nitelikte olan sürekli ilişkiler için teşkil edilmiştir²³.

---

¹⁷ Moroğlu, s. 755

¹⁸ Moroğlu, s. 762

¹⁹ Barlas, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s.17; Yavuz, Cevdet/ Acar, Faruk/ Özen, Burak: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 11. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2012, s. 735

²⁰ Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.162

²¹ Kaplan, İbrahim: İnşaat Sektöründe Müşterek İş Ortaklığı Joint Venture, 3.Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013, s. 20; Aksoy, Mehmet Ali: “Ortak Girişimler ve Konsorsiyum Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2005, s. 69.

²² Karayalçın, Yaşar: Ticaret Hukuku, Cilt II, 2. Bası, Ankara, 1973, s. 132

²³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 44

II. JOİNT VENTURE TANIMI

“Joint Venture”, Anglo-Sakson hukukundan kaynaklanmış bir kurum olup daha sonrasında Avrupa hukukunda yer edinmiştir²⁴. Sözcük anlamı riski birlikte üstlenmek, riskli bir işe beraber kalkışmaktır²⁵.

Joint venture, hukukumuzda ayrı bir yapıya/yere sahip olmadığından ve AdOr düzenlemelerinin joint venture ilişkilerine de uygun olduğundan hukuki niteliği AdOr olarak kabul edilir²⁶.

Türkçeye çevrilmesi ile birlikte “ortak girişim” diye ifade edilen, anavatanı Amerika Birleşik Devletleri olan ve günümüzde bütün ülkelerde yaygınlaşmış bulunan “Joint Venture” un bir türü, hukukumuzdaki adi ortaklığa tekabül etmektedir. İngilizcede “Contractual Joint Venture” diye anılan ve Türkçe karşılığı “Sözleşmeye Dayalı Ortak Girişim” olan bu joint venture türü, iki veya daha fazla işletmenin, belli bir amaca ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri ortaklık şeklinde tanımlanabilir²⁷. Bu ortaklıkta ortak amaç kâr elde etmek ve bu kârı paylaşmaktır.

Joint venture, iki ya da daha fazla gerçek veya tüzel kişinin ortak bir kazanç elde etmek gayesiyle ve hukuki bir tüzel kişilik oluşturmaksızın, malvarlıklarını, emeklerini, bilgilerini bir araya getirerek oluşturdukları birliktir²⁸.

Diğer bir tanıma göre joint venture iki yahut daha fazla kişinin yalnızca bir işin gerçekleştirilmesi için kâr elde etmek amacı ile meydana getirdikleri ortaklık türüdür²⁹.

Bir başka tanıma göre ise joint venture; hukuken ve ekonomik olarak birbirinden bağımsız birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişinin belirli bir işi, bir ticaret ortaklığı kurarak veya böyle bir ortaklık söz konusu olmaksızın gerçekleştirmek ve bir

²⁴ Dayınlarlı, Kemal: Joint Venture Sözleşmesi, 3.Bası, Dayınlarlı Yayıncılık, Ankara, 2007, s.13; Barlas, s.261; Pulaşlı, s.33

²⁵ Abdelfatah, Sema: Tüzel Kişiliği Olmayan Ortaklıklarda Yönetim, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s.108; Barlas, s.261; Tekinalp, Gülören/ Tekinalp, Ünal, “Joint Venture”, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı, Ankara, 1988, s. (143-176), s. 149-150; Şahin, Turan: ‘Konsorsiyum Sözleşmesi’, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 92, Ocak- Şubat 2011, s. (453-483), s. 458

²⁶ Abdelfatah, s. 115

²⁷ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar Hukuku, C 1, s.14

²⁸ Acar, Hakan: ‘İnşaat Sektöründe Konsorsiyum Sözleşmeleri’, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000, s.22

²⁹ Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s.150

sözleşme çerçevesinde kazanç elde etmek amacıyla bir araya gelmeleri ve o faaliyetin rizikolarını her biri müteselsil sorumluluk altına girmek suretiyle üstlenmeleri olarak tanımlanmıştır³⁰.

Her bir yazarın hususiyetlerini eserlerine yansıtılmalarından dolayı aynı hukuki kurumu farklı ibarelerle açıklayabildiklerinden tanımlamaların yeknesaklaştırılmaması ve her birini mümkün mertebe olduğu gibi belirtmek adına bir kısım yazarların joint venture için yaptıkları tanımlar aşağıda takdim edilmektedir. Buna göre joint venture'ı:

Dayınlarlı³¹; *“Joint venture bir partnership kurmaksızın belli bir ticari işlemden kar elde etmek isteyen iki veya daha çok kişinin özel iş birliği anlaşması”*

İmregün³²; *“Joint venture, sınırlı bir konu veya belli süreli bir iş için meydana gelen bir ortaklık türü”*

Poroy³³; *“İki veya daha fazla işletmenin, belli bir amaca kâr elde ederek ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri ortaklık türü”*

Tekil³⁴; *“Birden fazla işletmenin genellikle belli bir iş için birbirlerini tamamlayıcı aktivite ve edimlerle yükümlü ve işin sonucundan müteselsil olarak sorumlu bulunmak üzere kâr gayesi ile gerçekleştirdikleri ortak girişim”*

olarak tanımlamıştır.

Joint Venture'larda ortaklar; girişimin- ortaklığın tüm faaliyetinden dolayı müteselsil sorumluluk çerçevesinde sorumluluk taşırlar³⁵.

Adi ortaklık niteliğindeki joint venture ilişkisinde, joint venture'ı teşkil eden, düzenleyen sözleşmedeki (adi ortaklık sözleşmesi) hükümler, TBK m. 620 vd.'da belirtilen emredici nitelikteki düzenlemeler hariç öncelikle uygulama alanı bulacaktır. Dolayısıyla kendine özgü bir müessese olan joint venture ilişkisinde, TBK'nın

---

³⁰ Barlas, s.188

³¹ Dayınlarlı, s.58

³² İmregün, Oğuz: Amerikan Ortaklıklar Hukukunun Ana Hatları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1968, s.32

³³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.14

³⁴ Tekil, Fahiman: Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku, Tekil Yayıncılık, İstanbul, 1996, s.78

³⁵ Barlas, s. 194

emredici hükümleri, joint venture'ı kuran adi ortaklık sözleşmesinden öncelikli olarak uygulanacaktır.

Adi ortaklık sözleşmesinde (joint venture sözleşmesi- ortak girişim sözleşmesi) düzenlenmeyen hususlarda ise TBK'daki düzenlemeler tamamlayıcı norm olarak devreye girer³⁶. TBK m. 620 vd. hükümlerinin bu hiyerarşide uygulanması esnasında yine joint venture ilişkisinin niteliği ve kuruluş amacı göz önünde tutulacaktır³⁷.

Joint venture'ın niteliği göz önünde bulundurulduğunda, bu tamamlayıcı norm niteliği (TBK m. 620 f. 2) olmasaydı dahi belirtmek gerekir ki; joint venture'ın klasik adi ortaklıktan önemli derecede farklılıklar taşıyan, kendine özgü bir kurum olmadığı ve adi ortaklığa nazaran kuruluş amaçlarında nüans farkı içerebilmekle birlikte adi ortaklığın ta kendisi olduğundan³⁸ "Adi Ortaklık Sözleşmesi" hükümleri (TBK m. 620 vd.) her hâlükârda uygulama alanı bulacaktır.

Nitekim TBK m. 620'nin 2. fıkrasında, TTK'da olduğu gibi özel olarak diğer kanunlarda tanımlanan ortaklıklardan (şirketlerden) herhangi birisinin kuruluş şartlarını taşımayan bir ortaklığın adi ortaklık sayılacağı ifade edilmektedir³⁹. Bu noktadan hareketle, joint venture ile adi ortaklığın farklı müesseseler olduğu savunulsa dahi, joint venture yapılanmasının herhangi bir kanun tarafından özel olarak düzenlenmemesinden dolayı adi ortaklık sayılacağı⁴⁰ aşikâr olduğundan adi ortaklıklara ilişkin kurallar, açıklamalar aynı şekilde joint venture'larda da uygulama alanı bulacaktır.

---

³⁶ Bu husustaki dayanak TBK m. 620 f. 2 gereği herhangi bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşııyorsa, TBK m. 620 vd. hükümlerine tabi tutulur.

³⁷ Barlas, s.287

³⁸ Barlas, s.287

³⁹ Barlas, s.125

⁴⁰ "... adi şirket niteliğindeki joint venture sözleşmesiyle kurulan ortaklığın tüzel kişiliği olmadığından dolayı taraf ehliyetinin bulunmadığını ve bu tip ortaklıkların adi ortaklık olduğunu..." İzmir BAM 12. HD, 2017/603 E. 2017/801 K. ve 05.04.2017 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 12.09.2019

Joint venture'in Türkçe karşılığı olan "ortak girişim"⁴¹, "müşterek girişim"⁴² ile birlikte uygulamada "müşterek iş ortaklığı"⁴³ kavramı da kullanılabilir⁴⁴.

Yakın tarihli bir Bölge Adliye Mahkemesi kararında⁴⁵ ise "Ortak Girişim Adi Ortaklığı"nın bir joint venture olduğu vurgulanmaktadır.

Yine Yargıtay "Joint Venture" terimine ikame olarak bir kararında⁴⁶ "müşterek iş ortaklığı" terimini kullanırken, başka bir kararında⁴⁷ "iş ortaklığı" terimini tercih etmiştir. Ancak son yıllardaki kararlarında⁴⁸ "ortak girişim" kavramı yerleşik olarak kullanılmaktadır.

Bu içtihadı rağmen joint venture'in sui generis (kendine özgü) bir yapısı olduğunu savunan ve iş ortaklığı teriminin tüzel kişiliği olsun veya olmasın bütün ortaklıklar için kullanılan bir kavram olduğundan bahseden, bu nedenle de bu kavramların kullanılmasının doğru olmayacağına dair bir görüş de bulunmaktadır⁴⁹.

Yine 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 2. maddesinin 7. fıkrasında mükellefler arasında "İş ortaklıkları" sayılmış bu tanımda da "*Şahıs ortaklıkları ya da*

⁴¹ Akyol, Şener: Know- How + Management Joint Venture Ve Büyük Çaplı İnşaat Sözleşmeleri: Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri 2. Fasikül), Afa Matbaacılık, İstanbul, 1997, s. 57

⁴² Taslacioğlu, İlker/ Şahinalp, Kaan: "Türk Hukukunda Joint Venture'ların Hukuki Yapısı Ve Niteliği İle Joint Venture'larda Karşılaşılan Sorunlar", Sayıştay Dergisi, Cilt 11, Sayı 36, Ocak 2000, s. (54-93), s. 54

⁴³ Kaplan, s. 21; YG 15. HD, 2015/2104 E. 2015/2761 K. 22.5.2015 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 12.09.2019

⁴⁴ Şahin, Turan: 'Konsorsiyum Sözleşmeleri', TBB Dergisi, sy. 92, 2011, s.453.

⁴⁵ İstanbul BAM, 4. HD, 2019/190 E. 2019/256 K. ve 21.02.2019 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 12.09.2019

⁴⁶ "Müşterek iş ortaklığı (Joint Venture) hukukumuzdaki adi ortaklığa benzemekte olup, iki veya daha fazla işletmenin belli bir amaca ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri bir ortaklıktır." YG 15. HD, 2015/2104 E. 2015/2761 K. ve 22.05.2015 T., "Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 27.05.2019

⁴⁷ "Y. R. Yemek Güvenlik Temizlik San. ve Tic. Ltd. Şti. & A. End. Mutfak Gıda San. ve Ltd. Şti. arasında iş ortaklığı (joint venture) kurulmuştur. İki veya daha fazla işletmenin belli bir amaca ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri ortaklığın (Joint Venture'nin)..." YG 21. HD, 2013/7874 E. 2014/7870 K. ve 14.04.2014 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 27.05.2019; aynı görüşte daha eski tarihli bir karar için lütfen Bkz. YG 11. HD, E. 1990/1595, 1990/3298 K. ve 30.03.1990 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 27.05.2019

⁴⁸ "Ekonomik ve teknolojik gelişmeler, küreselleşen dünya içinde artık uluslararası şirketlerin, tek başlarına ya da bir araya gelerek dünyanın çeşitli yerlerinde ve bu arada Türkiye'de ticari faaliyetlerde buldukları, sözleşmeler imzaladıkları görülmektedir. Bu anlamda davalı olarak gösterilen F3 - F2 - F1 Ortak Girişiminin de Türk ve yabancı birkaç tüzel kişiliği olan şirket ve gerçek kişinin ticari faaliyet yürütmek amacıyla birlikte hareket etmeye fikir birliğine varmış bir topluluk, ortak girişim (Joint Venture) olduğu, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlendiği biçimde tüzel kişiliği bulunmadığı açıktır." YG 6. HD, 2009/10162 E. 2009/10397 K. ve 01.12.2009 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 27.05.2019

⁴⁹ Akyol, 1997, s. 58

gerçek kişilerle, belli bir işin birlikte yapılmasını ortaklaşa yüklenmek ve kazancını paylaşmak amacıyla kurdukları ortaklıklardan bu şekilde mükellefiyet tesis edilmesini talep edenler iş ortaklıklarıdır. Bunların tüzel kişiliklerinin olmaması mükellefiyetlerini etkilemez.” denmektedir.

Bu bilgiler ışığında belirtmek gerekir ki her sözleşmeye dayalı joint venture bir adi ortaklık niteliğinde iken her adi ortaklık bir joint venture değildir. Adi ortaklık bir üst şemsiye olan ve kuralları joint venture'lara da uygulanabilen genel bir ortaklık türüdür⁵⁰. TBK m.620 f. 2 “*Bir ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici niteliklerini taşııyorsa, bu bölüm hükümlerine tabi adi ortaklık sayılır*” lafzı da bu hususu destekleyen bir hükümdür. Zira joint venture hukuk sistemimizde özel olarak herhangi bir kanunda düzenlenmemiştir.

III. ORTAK GİRİŞİMİN TANIMI VE JOİNT VENTURE'İN KONSORSİYUMLARDAN FARKI

Ortak Girişim müessesesinin tanımı Kamu İhale mevzuatımızda yer bulmuştur. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 4. maddesinde “Ortak girişim” şu şekilde tanımlanmıştır: “*Ortak girişim: (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları*”

Bu tanım ile hem “Ortak Girişim” nedir sorusuna yanıt alınmış hem de Kamu İhale mevzuatı nezdinde “Joint Venture”lar, “Konsorsiyum”lardan ayrılmıştır.

Özet olarak, joint venture'larda ortaklar, yapılan işin tamamından elbirliğiyle⁵¹ ve müteselsilen⁵² sorumlu olmakta iken, konsorsiyumlarda ise her ortak bizatihi kendi sorumluluğundaki yaptığı işten sorumludur⁵³.

Örnek vermek gerekirse A ve B ortaklıklarından oluşan AB konsorsiyumu tarafından üstlenilen bir yol inşaatında; konsorsiyum kurulurken konsorsiyum ortakları arasında akdedilen iş sözleşmesine göre yolu A şirketi yapıp, yol üstündeki

---

⁵⁰ Şener, s. 1

⁵¹ Daha fazla bilgi için lütfen Bkz. İkinci Bölüm “Elbirliği Mülkiyeti”

⁵² Daha fazla bilgi için lütfen Bkz. İkinci Bölüm “Müteselsil Sorumluluk Esası”

⁵³ Barlas, s.270

üst geçitleri B şirketi yapar ise bu durumda yol sebebiyle çıkacak bir uyuşmazlıkta yalnızca A şirketi, üst geçit sebebi ile meydana gelebilecek bir talepte yalnızca B şirketi sorumlu olacaktır.

Bu işin joint venture tarafından yapılması durumunda ise söz konusu işin herhangi bir kısmındaki uyuşmazlıktan meydana gelebilecek taleplerden joint venture'ın her bir ortağı ayrı ayrı veyahut hep birlikte sorumlu tutulabilmektedir.

Yine Kamu İhale Kanunu'nun 14.maddesinde ise “*Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir. İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar. İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir. Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler. İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir. İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise koordinatör ortak belirtilir. İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir. İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.*” lafzıyla “İş Ortaklığı” ile “Konsorsiyum” farklılığı mevzuatsal yönden ortaya konmuştur.

Tüm bu açıklamalar karşısında konsorsiyumun ileride detayı belirtilecek olan sözleşmeye dayalı joint venture ile aynı manaya geldiğini ifade eden bir görüş de bulunmaktadır⁵⁴.

Kamu ihale mevzuatından bahsetmişken buradaki birtakım düzenlemeler gereği kamu tarafından yapılan hizmet alım ihalelerinde açıklanan ihale şartnamelerinde alınması planlanan hizmete ilişkin tüm kalemlere birlikte teklif verme şartı koşulmasından dolayı; farklı alanlarda uzmanlaşmış ya da farklı ürünlerin satışını yapan firmaların birlikte teklif verdikleri görülmektedir.

---

⁵⁴ Akçura Karaman, Tuba: Joint Venture Sözleşmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000, s. 86

Joint venture'ların Türkçe ifadesi ile ortak girişimlerin sıklıkla kamu ihalelerini üstlenme amacıyla teşkil edildiğini belirtmek gerekir. Söz gelimi bir ihale konusu alımın, farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, bu çeşitli alanlarda uzmanlık sahibi firmaların kendi aralarında bir araya gelip, iş ortaklığı kurarak ihaleye birlikte iş ortaklığı teşkil ederek girmeleri zorunluluk haline gelebilmektedir⁵⁵.

Özellikle kamu idaresinin imar veya altyapı işlerinde iş sahibini olduğu durumlarda, yabancı işletmelerin işin yapımı için ihale şartnamesi gereği yerli işletmelerle bir araya gelerek ortaklık kurması zorunlu olabilmektedir⁵⁶. Bu gibi durumlarda zorunlu bir ortak girişimin varlığı söz konusudur⁵⁷.

IV. TÜRK HUKUKUNDAKİ JOİNT VENTURE DÜZENLEMELERİ

Sıklıkla Kamu İhale mevzuatı tarafında joint venture'lara dair hükümlere şahit olsak da mevzuatın diğer alanlardaki düzenlemelerinde de joint venture'lara ilişkin birtakım hükümlere rastlanabilmektedir. Buna bir örnek teşkil etmesi açısından Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin "Çeşitli Hükümler" üst başlığını içeren Beşinci Bölüm'ünün "Şirket türleri" başlıklı 17. Maddesi şu şekildedir:

"Yabancı yatırımcıların kurabilecekleri veya iştirak edebilecekleri şirketler, Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen şirketler ile Borçlar Kanunu'nda düzenlenen adi şirketlerdir.

⁵⁵ Bu tür bir zorunluluğa örnek bir şartname için lütfen Bkz. <https://www.dask.gov.tr/content/docs/idariSartnameV2>, Erişim Tarihi 28.08.2019

⁵⁶ Bir diğer örnek 13.11.2018 tarihli ve 2018/DK.D-357 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı ile düzenlenen Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) kaydına ilişkin usul ve esaslar gereği Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin ihaleye katılabilmesi için yabancı kimlik numarası veya potansiyel vergi kimlik numarası bulunması gerektiğidir. Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 23. maddesi'nin 3. fıkrası gereği "EKAP'a kayıtlı olmayan gerçek ve tüzel kişiler adına, EKAP üzerinden ihale ve/veya ön yeterlik dokümanı indirilemez. Ortak girişimlerde, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi ortakların tamamının EKAP'a kayıtlı olması gerekir." Bu hükümden yabancılar uyruklu gerçek veya tüzel kişiler de EKAP'a kaydın zorunlu olmadığı ancak ihaleye katılabilmek için dokümanın EKAP üzerinden e-imza kullanılarak indirilmesi zorunlu (Yönetmelik m.23 f.1) olduğu anlaşılmaktadır. EKAP'a kayıtlı olmayan ve dolayısıyla ihale şartnamesini indiremeyen yabancılar ihaleye katılamaz. Bu gibi durumlarda da yerli bir kişi ile Ortak Girişim oluşturmak ihaleye katılma yolunda ihtiyari bir zorunluluk haline gelmektedir. Bir diğer deyişle yabancılar ihaleye katılmak istiyorsa mevzuat gereği EKAP'a kayıt zorunluluğu bulunan yerli kişiler ile bir araya gelerek ihaleye katılabilir hale gelmektedir.

⁵⁷ Öztürk, Pınar: Ortak Girişim (Joint Venture) ve Uygulanacak Hukuk, Beta Yayınları, İstanbul, 2001, s.25

Adi ortaklık, konsorsiyum, iş ortaklığı, ortak girişim gibi isimler altında sözleşmeye dayalı olarak kurulan ve Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen şirketlerin belirgin niteliklerini taşımayan ortaklıklar, Kanun'un uygulanması bakımından adi şirket sayılırlar."

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ'in (No: 2014/2) "Piyasa Ekonomisi İddiasına İlişkin Değerlendirmeler" başlıklı 13. maddesinin 3.fıkrası'nda da Joint Venture, ortak girişim olarak eş anlamlandırılmıştır⁵⁸.

Yine mevzuattaki bir başka düzenleme olan 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (c) bendindeki şu tanımlama ile ortak girişim ile joint venture'in eş anlamlı olduğu tevsik edilmektedir: *"amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture)."* Burada hükümden de anlaşılacağı üzere Joint Venture mevzuatımızda Ortak Girişim- İş Girişimi- İş Ortaklığı- Adi Ortaklık sözcükleri ile ikame edilmekte ve en önemlisi de mevzuat yönünden aynı hukuki altyapı içinde kabul görmektedir.

V. JOINT VENTURE TÜRLERİ

Joint venture'ların iki türü olduğu kabul edilmektedir. Bunlar joint venture (JV) müessesesinin geleneksel görünümü olan "Sözleşmeye Dayalı Joint Venture" ve daha yeni nitelikteki ve günümüz projelerinde de gittikçe daha sıklıkla görülen⁵⁹ "Sermayeye Katımlı Joint Venture" olarak teşkil olunmaktadır.

Sözleşmeye dayalı joint venture'da taraflar arasında salt bir sözleşmesel ilişki söz konusu iken –ki bunu AdOr sözleşmesi ile açıklıyoruz-, sermayeye katımlı joint venture'da AdOr'ların ortakları arasındaki sözleşme uyarınca yeni bir ortaklık daha kurulmaktadır⁶⁰.

⁵⁸ Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/tebligler/ithalatta-haksiz-rekabetin-onlenmesine-iliskin-teblig-no-2014->, Erişim Tarihi 08.05.2019

⁵⁹ Örneğin İstanbul Havalimanı projesi kapsamında teşkil edilen joint venture, sermayeye katımlı joint venture olarak teşkil edilmiştir, <https://www.igairport.com/tr/iga-hakkinda/zaman-yolculugu>, Erişim Tarihi 05.05.2019

⁶⁰ Altay, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katımlı Ortak Girişimler (Equity Joint Venture), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s.39

Tekraren ifade etmek gerekir ki işbu çalışmanın temeli sözleşmeye dayalı joint venturelar kapsamında şekillenmektedir. Bu türdeki joint venturelarda da AdOr rejimi uygulanmaktadır. Bu nedenle Sermayeye Katımlı Joint Venture'lara yüzeysel olarak değinilecektir.

A. Sözleşmeye Dayalı Joint Venture

Bir AdOr olan ve işbu çalışmanın esasını oluşturan "Sözleşmeye Dayalı Joint Venture" JV'lerin temelini oluşturmaktadır. Kuruluş bakımından yukarıda da bahsedildiği üzere AdOr olarak kurulduğundan, kurulumundaki kolaylığı ve yapısı gereği en sık görülen JV türü olup; bu tür JV için "Geleneksel Joint Venture" tabiri de kullanılabilir⁶¹. Bu tür JV'leri ifade etmek için kimi zaman "Non-Corporate Joint Venture" ve "Non-Equity Joint Venture" ifadeleri de kullanılmaktadır⁶².

Bu tür JV'nin en yaygın özelliği tek bir iş için kurulmasıdır (Single Transaction Partnership). Örneğin Osmangazi Köprüsünün yapımı için bir Japon inşaat firması ile bir Türk inşaat firması ile birlikte sadece söz konusu bu köprü'nün inşası için kurdukları JV, bu tür bir JV'dir⁶³.

Bu modelde tek bir ortaklık mevzubahis olup; kurumsal bir yapıya da ihtiyaç bulunmamaktadır. Bununla birlikte pek tabiidir ki işbu JV türü ile yüksek montanlı projeler gerçekleştirildiğinden organizasyonel olarak kuvvetli bir yapılanmaya da gidilmektedir. Söz konusu projeler tamamlandığında öngörülen iş bitirildiğinden yani AdOr sözleşmesindeki amaç gerçekleştiğinden, ortaklığın konusuz kaldığı ve bundan dolayı da ortaklıkta ortaklar arasındaki sözleşmesel ilişkinin de sona ermesi gerektiğinden bu tür JV'lerin süreli olduğu söylenebilecektir. Ancak tekrar belirtmek gerekir ki nadir görülse de süresiz olarak da JV teşkil edilebilir. Burada tek bir işi veya geçici nitelik taşıyan belirli bir ticari faaliyeti, bir sözleşmeye dayalı olarak, çoğu kez müşterek yönetim suretiyle çaba göstererek gerçekleştirmek ve kâr elde etmek amacı benimsenmekte ve genellikle ortakların müşterek bir malvarlığı bulunmamaktadır.

---

⁶¹ Akyol, 1997, s.80; Öztürk, s.19; Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s. 156

⁶² Barlas, s.269

⁶³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.14

Sözleşmeye dayalı JV'lar ekonomik açıdan bağımsız, birden fazla gerçek veya tüzel kişinin, emek ve/veya sermayelerini bir araya getirdikleri sözleşmesel kişi topluluklarıdır⁶⁴.

Sözleşmeye dayalı JV'ı oluşturan ortaklar arasında bir AdOr kurulur⁶⁵. Özellikleri itibariyle bire bir AdOr'un tezahürüdür. Yukarıda bahsettiğimiz gibi çoğunlukla tek bir iş, tek bir netice ve amaç için kurulduklarından bahisle sıklıkla “İş ortaklığı” adını da kullanmaktadırlar. Ancak esas kavramsal yaygın kullanımı “ortak girişim” şeklindedir⁶⁶.

Sürekli işlerin icrası amacıyla kurulabilecekse de doktrinde tek bir işin görülmesi amacıyla kurulmayı esaslı unsur olarak kabul eden bir görüş olduğu gibi⁶⁷; sürekli bir iş için kurulmamayı da sözleşmeye dayalı JV adına unsur olarak tanımlayan bir görüş de mevcuttur⁶⁸.

B. Sermayeye Katılnalı Joint Venture

İngiliz Hukuk Sisteminde “Equity Joint Venture” diye belirtilen, mal varlığı bulunan ve ortakların bu malvarlığına katıldıkları bu JV türü ise çoğu kez bir ticaret ortaklığıdır. “Amaç ve Konu” bazında sözleşmeye dayalı joint venture'in aksine uzun süreli ticari faaliyetlerin yürütülmesi için kurulurlar⁶⁹. Bu noktada bir örnek vermek gerekirse; 29 Ekim 2018 tarihinde faaliyete geçen İstanbul Havalimanı'nın işletmesi için teşkil edilen ve bir ticari işletme olan İGA Havalimanı İşletmesi A.Ş. (Sermayeye Katılnalı JV'nin yavru şirketi) buna örnektir.

Sermayeye katılma kavramı, bir yatırıma sermaye ile iştirak etme anlamına gelir. Sermayeye katılmanın temelindeki işlemler, kuşkusuz bir sözleşmeye dayanmaktadır. Bununla birlikte, bu işlemler sözleşmesel yapıdan ibaret olmayıp ve

---

⁶⁴ Akyol, 1997, s.75; Tile, Latif: “Türk Hukuku'nda Joint Venture Kavramı”, International Journal of Education Technology and and Scientific Researches, sy. 5, 2018, s. (17-27), s. 25

⁶⁵ Dayınlarlı, s.279; Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s. 157

⁶⁶ Akyol, 1997, s. 57

⁶⁷ Altay, s. 56

⁶⁸ Barlas, s. 270

⁶⁹ Altay, s. 38

işlemin temelinde yatan sözleşme uyarınca AdOr'lardan farklı olarak kurumsal (organizasyonu yüksek) bir yapı daha kurulmaktadır⁷⁰.

Sermayeye katılmalı JV'yi oluşturan taraflar, temel sözleşmeyi (AdOr sözleşmesi) bir ortaklık kurmak veya mevcut bir şirketi joint venture çatısı altına getirmek ve söz konusu ortaklığı ortak kontrol doğrultusunda yönetme amacı ile akdetmektedirler⁷¹. Burada temel sözleşme ortak bir amacın gerçekleşmesi amacıyla yöneliktir. Bu nedenle, sermayeye katılmalı joint venture'da temel sözleşme tarafları, bu sözleşmenin konusu ve amacı birlikte incelendiğinde bir adi ortaklık ilişkisinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır⁷².

Sermayeye katılmalı JV'de taraflar arasındaki sözleşme uyarınca yeni bir ortaklık kurulmakta – ki bu genellikle A.Ş. veya Ltd olarak kurulmakta- ve JV sistemi adı altında yeni bir model olarak ortaya çıkmaktadır⁷³. Burada iki ortaklık ve dolayısıyla iki sözleşme söz konusudur. Öncelikle sözleşmeye bağlı olarak kurulan bir AdOr ki bunu rahatlıkla sözleşmeye dayalı JV (temel sözleşme) olarak adlandırabiliriz. Bu sözleşmeye dayalı JV ortaklarının aralarında JV'nin amacını ve konusunu gerçekleştirmek için ikincil olarak (yavru şirket) kurdukları bir ikinci ortaklık mevcuttur.

Dolayısıyla bütüncül değerlendirdiğimizde artık bu sistemik yapıda salt AdOr yapısından uzaklaşılacaktır. Sui generis yapısı ile hem AdOr hem de TTK m.124 anlamında ticaret şirketlerinin aynı potada eridiği bir yapı ile karşılaşılacaktır. Pek tabiidir ki iki bağımsız ortaklık olarak, bu sermayeye katılmalı JV'lerin tepesinde bir AdOr (Ana Şirket)⁷⁴, bunun altında ise bir ticaret şirketi (Yavru Şirket) görülecektir. Bu JV türü istisnai olarak AdOr şeklinde de görülebilmektedir. Ancak bunun için, AdOr ortaklarının ortaklığa getirilen mallar üzerinde iştirak halinde malik veya müşterek malik olmaları gerekir⁷⁵.

---

⁷⁰ Altay, s. 86

⁷¹ Tile, s. 26

⁷² Öztürk, s.35; Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s.157

⁷³ Altay, s. 39

⁷⁴ Tekil, s.80

⁷⁵ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.14

VI. ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI

A. Kişi Unsuru

Adi ortaklık niteliğinde bir joint venture oluşturulabilmek için olmazsa olmaz ilk unsur birden fazla kişinin bulunmasıdır. Nihayetinde adi ortaklık kişilerden meydana gelmektedir⁷⁶. Adi ortaklık iki veya daha fazla sayıdaki kişiler arasında kurulduğundan; tek kişi ile adi ortaklık oluşturulamaz⁷⁷. En çok kaç kişi ile kurulabileceği ise yasa koyucu tarafından belirtilmemiştir. Dolayısıyla teoride herhangi bir sınırlamaya tabi değildir. Bir tüzel kişinin, adi ortaklığa ortak olarak girmesi mümkündür⁷⁸.

Bununla birlikte AdOr'un kendine has yapısı gereği ortaklıkta ticaret şirketlerine nispeten çok sayıda kişiyi bir arada tutmayı sağlayacak kadar organize ve örgütsel bir yapı teşkil olmadığından ve yazımızın ilerleyen kısımlarında bahsedeceğimiz tüzel kişilik bulunmadığından, kendiliğinden çok sayıda ortağın; örneğin 10 adet ortak bulunması hukuken mümkün olsa da AdOr temel özellikleri nedeniyle pratikte çok nadiren rastlanılacak bir durumdur.

Böylece kolay kurulması ve oldukça esnek bir yapısı olan AdOr'un genelde kısa vadede gerçekleşecek ve büyük organizasyon gerektirmeyen projelere de uygun olması dolayısıyla, hız özelliğinin kaybolmaması diğer bir deyişle seri hareket edebilmek ve karar alabilmek için doğal olarak gereğinden fazla ortakla oluşmasına hoş bakılmayacaktır. Zira AdOr yapısı da bu duruma karşı tabii bir sınır içerir⁷⁹.

AdOr'un ekonomik amacına ulaşması ortaklarının yetenek ve becerilerine bağlıysa da ortaklar arasında itimat ve karşılıklı anlayış bulunması da bu yolda büyük önem taşımaktadır⁸⁰.

AdOr'da ortakların kişiliklerinin şirket açısından taşıdığı önem, ortaklıkta ortaklık yapısının değişimini, ortaklığın kolayca devredilebilmesinin ve bu şekilde

---

⁷⁶ Barlas, s.17-18

⁷⁷ Moroğlu, s.755

⁷⁸ Çonkar, M. Halil: Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, s.147; **Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu**, s.46

⁷⁹ Barlas, s.18; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 2; Yongalık, Aynur: Adi Şirkette Sermaye Payı, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1991, s.6

⁸⁰ Pulaşlı, s.22

ortaklık yapısının diğer ortaklardan habersiz biçimde değişmesinin önüne geçmeyi sağlamıştır⁸¹. Bu sebeple adi ortaklıkta ortaklık değişimi, ortaklık sözleşmesinin değiştirilmesi anlamına gelir ve dolayısıyla ortaklık sözleşmesinde özel olarak değişimin nasıl olabileceği düzenlenmemişse adi ortaklığın tüm ortaklarının oybirliği ile alınacak bir karar ile bu değişim gerçekleşebilecektir.

AdOr'da ortakların ortaklıktan ayrılması durumunda ortaklık kalan ortaklar ile devam eder işbu durum AdOr'un tasfiyesine yol açmaz⁸².

B. Sözleşme Unsuru

Bir ortaklık kurabilmek için öncelikle ortakların ortaklığın kurulması yönünde bir ortaklık kurma iradesi (Animus Contrahendo Societatis) mevcut olmalıdır. Açık veya zımnî iradelerinin uyuşması konusunda anlaşmaları/fikir birliğinde bulunmaları esastır⁸³. Bu karşılıklı irade uyuşması belirlenmiş ortak bir amaca yönelik olduğunda bu ilişkinin temelinde bir sözleşmenin olduğu varsayılacaktır. Her ortaklık türünde görüldüğü üzere AdOr'un kuruluşu da bir sözleşmeye dayanmaktadır.

AdOr'un ortaklık temelini bir sözleşmeye dayandığı noktası kanun koyucu tarafından özellikle vurgulanmıştır⁸⁴. Bu hususun özellikle vurgulanması da isabetli bir seçim olmuştur⁸⁵. Genel anlamda da bir ortaklığın varlığından bahsetmek için mutlak surette bir sözleşmenin bulunması şarttır. Çünkü birden fazla kişinin ortak bir amaçta birleşmeleri ve bunu yazılı hale getirmeleri ancak bir sözleşme ile mümkün olabilmektedir⁸⁶.

Sözleşme yazılı veya sözlü olarak yapılabilir⁸⁷. Görülecek işlerin ekonomik boyutu ele alındığında belirlilik ve yazılılık gerekleri çerçevesinde sözleşmenin sözlü olarak yapılması nadiren görülür.

---

⁸¹ Çonkar, s.147

⁸² Çelikboya, Kerem: "Adi Ortaklıkta Çıkma ve Çıkarılma", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2015/2, s. (195-229), s.198

⁸³ Yongalık, 1991, s.7

⁸⁴ Moroğlu, s.757

⁸⁵ Baştuğ, İrfan: Şirketler Hukukunun Temel İlkeleri, İzmir, 1974, s.11

⁸⁶ Pulaşlı, s.12

⁸⁷ Pulaşlı, s.19

Ortaklar arasında bir sözleşmenin var olup olmadığı; yapılan çalışma doğrultusunda gerçekleştirilen işlemlere bakılarak veya ortak bir amaç doğrultusunda emek verilip verilmediğine göre belirlenebilecektir⁸⁸.

AdOr'u oluşturan unsurlara da ortakların isim ve unvanları -kişi unsuru-, ortaklığın amacı ve konusu, ortaklığa ortaklar tarafından getirilecek sermaye, ortaklar arası ilişkiler, birlikte çalışma prensipleri, ekonomik olarak ortak bir amaca ulaşılması için gösterilecek çabanın ne yönde olacağı da bu sözleşme ile belirlenebilir⁸⁹.

C. Müşterek Amaç Unsuru

Joint venture'u meydana getiren bir diğer temel unsur, ortaklar arasında müşterek bir amaca sahip olunmasıdır⁹⁰. Müşterek amaç JV ortaklarının beraber gerçekleştirmek istedikleri sübjektif olmayan diğer bir deyişle kişiden kişiye değişmeyen ortakdan ortağa farklılık göstermeyen bir sonucu ifade eder⁹¹.

Mevzubahis müşterek amaç, iktisadi nitelik taşımakta, dahası kâr elde etme ve elde edilen kazancı paylaşma üzerinedir⁹². Yasa koyucunun da bu görüşte olduğu TBK m. 622 ve 623 ile su yüzeyine çıkmaktadır. Müşterek amaca ulaşılması ortakların birleştirdikleri aktifleriyle mümkün olmaktadır⁹³.

Müşterek amaç AdOr sözleşmesini karşılıklı sözleşmelerden ayıran temel ölçüttür⁹⁴. Müşterek amacın ortakların yalnızca bir kısmı için müşterek olması yeterli değildir. Tüm ortaklar için müşterek olmalıdır.

Buradan hareketle AdOr'daki ortaklık ilişkilerinin ortaklar arasında bir tür kader birlikteliği oluşturduğunu; ortaya çıkacak iyi sonucun da kötü sonucun da ortaklar arasında paylaşılmasının temel ilke olarak benimsendiğini ve bu hususun da AdOr sözleşmesine tezahür ettiği ortadadır⁹⁵.

---

⁸⁸ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.40

⁸⁹ Pulaşlı, s.19

⁹⁰ Barlas, s.24

⁹¹ Barlas, s.24; Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s.736

⁹² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.7

⁹³ Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s.156

⁹⁴ Moroğlu, s.761

⁹⁵ Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.163; Helvacı, İlhan: "Adi Ortaklık İlişkisi", Hukuki Mütalaalar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s.422

AdOr'lar kanuna, ahlaka aykırı olmayan her amaca yönelik kurulabilir⁹⁶. Bu konuda referans noktası ise TBK m. 27'dir. Zira AdOr/JV bir sözleşmeye dayanmaktadır. Bu nedenle sözleşmelerin içeriğinin, amacının TBK'nın öngördüğü kesin hükümsüzlük hallerinin denetiminden geçmesi gerekmektedir⁹⁷.

Amaç tüm ortaklar adına müşterek olmalıdır; aksi halde AdOr kurulduğundan söz edilemez⁹⁸. Bu unsurun varlığı, AdOr sözleşmesini iş görme sözleşmelerinden farklılaştırmaktadır.

AdOr'un ortaklarının temel amaçlarını kâr elde etmek üzerine kurduğunu yukarıdaki paragraflarda belirtmiştik. Bu kârı elde etme uğruna kullanılan yol ise AdOr sözleşmesinin konusunu teşkil eder. Amaç aynı olsa da konular farklılık gösterir. Örneğin yol yapımı için teşkil olunan bir AdOr'da ortakların amacı kâr olsa da ortaklığın konusu bu yolun yapımıdır⁹⁹.

AdOr'un müşterek amacının bir ticari işletmeyi işletme olabileceğine dair birtakım ihtilafli görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre¹⁰⁰ ticari işletmelerde devamlılığın esas olması ve bu görüşe göre AdOr'un da geçici münasebetlere uygun olduğu tezi ileri sürülerek AdOr'un ticari işletmeyi işletemeyeceği bu durumun çok istisnai olduğu savunulmaktadır.

Katıldığımız diğer bir görüşe¹⁰¹ göre ise AdOr'un kanunen yasaklanmamış – örneğin TBK m. 27 hilafına kurulmamış- her türlü amaca yönelik olabileceğinden dolayı pekâlâ ticari işletme işletmek de AdOr amacı olabilecektir. Bu görüşe katılmamıza dayanak olan ve pratikte de mevcut bir bulguya yer vermek gerekirse, o da ülkemiz uygulamasında birçok AdOr'un ticari işletme işletmek için kurulmasıdır. İşbu çalışmada halihazırda örnek verdiğimiz İGA Havalimanı İnşaatı Adi Ortaklığı

---

⁹⁶ Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.161; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.49

⁹⁷ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.50

⁹⁸ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.48

⁹⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.7

¹⁰⁰ Karayalçın, s.132

¹⁰¹ Barlas, s.35; Domaniç, Hayri: Adi-Kollektif ve Komandit Şirketler, Genişletilmiş 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1988, s.74; Kayar, İsmail: "Adi Şirketin Ticaret Unvanı ve Ticaret Siciline Tescili", Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, Cilt I, Beta Yayınları, İstanbul, 2002, s. (479-493), s. 479; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.49; Şener, s. 174; Yongalık, 1991, s. 59

(ana şirket) tarafından yapılan havalimanının işletilmesi amacıyla kurulan İGA Havalimanı İşletmesi A.Ş. (yavru şirket) bu hususa somut bir örnek teşkil etmektedir.

Dikkatle üzerinde durulmalıdır ki AdOr'un amacının gerçekleşmesinin mümkün olmaması hâli ortaklığın sona ermesi sebeplerinden birini oluşturmaktadır. Zira bu husus TBK m. 639 f. 1'de de yer bulmuştur. Bu maddede ki kasıt ortaklığın konusuna yöneliktir.

D. Sermaye/Katılım Payı Unsuru

AdOr'da sermaye payı diğer bir adıyla katılım payı; ortaklardan her birinin müşterek amacı gerçekleştirmek amacıyla AdOr'a getirdiği malvarlığının nominal değeridir¹⁰². Ortaklar ortaklığa bir aktif varlık/sermaye getirmelidir¹⁰³. Zira TBK m. 621 f. 1 bunu emretmektedir.

818 sayılı Mülga Borçlar Kanunu (EsBK) bu unsuru 'Sermaye' kavramı ile açıklamıştır. TBK ise bu unsur için 'Katılım Payı' kavramını tercih etmiştir.

Sermaye ortakların ortaklığa getirmiş oldukları mal varlıksal değerlerin tümünü ifade ederken; katılım payı ortağın AdOr sözleşmesi ile ortaklığa katmayı taahhüt ettiği katkıdır. Nitekim doktrinde de sermayenin AdOr'un mevcut bulunan değerler olduğunu, katılım payının ise AdOr'a fiziken getirilmemiş olabileceğini bir kısım yazar savunmaktadır¹⁰⁴.

Bununla birlikte katılım payı taahhüdü ise zorunlu unsur olarak AdOr varlığı açısından yasa koyucu tarafından olmazsa olmaz (sine qua non) bir unsur olarak öngörülmüştür¹⁰⁵.

---

¹⁰² Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.46

¹⁰³ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 2; Şener, s.190; Doğanay, Y. Ümit: Adi Şirket Akdi (Akdin Unsurları, Kurulması, Hükümsüzlüğü), İstanbul, 1968, s.34; Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.164

¹⁰⁴ Ansay, Tuğrul: Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1967, s.137; Girgin, Ömer Ali: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Adi Ortaklıkta Temsil ve Borçlardan Sorumluluk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 15; Yalman, Macit/ Taylan, Erbay: Adi Ortaklık, Olgaç Matbaası, Ankara, 1976, s.70.

¹⁰⁵ Doğanay, s. 35; Tekil, s. 139

AdOr ortakları, katılım payının türünü ve kapsamını sözleşmede özgürce belirleyebilirler¹⁰⁶. AdOr faaliyetlerini ortakların ortaklığa getirmiş oldukları katılım payları sayesinde gerçekleştirir ancak ortaklığın faaliyetleri esnasında birtakım değerlerin katılması diğer bir deyişle iktisap edilmesi gerekirse bu değerler ortakların katılım payının yanında ortaklığın malvarlığı olarak karşımıza çıkacaktır¹⁰⁷. Örneğin AdOr sözleşmesinin kurulması esnasında ihtiyaç duyulmayan ve bu nedenle ortaklardan tarafından temini AdOr sözleşmesinde kararlaştırılmamış olan bir iş makinesinin ortaklık teşkilinden sonra satın alınması halinde, bu satın alınan mal, AdOr sözleşmesinde katılım payı olarak belirtilmemişse elbirliği mülkiyeti esasına göre tüm ortakların üstünde hak sahibi olduğu bir ortaklık malı haline gelecektir¹⁰⁸.

Ortakların getirdikleri katılım payları bir araya getirilerek, ortakların ortaklığa getirilen bu sermaye birliğinin tümü üzerinde hep beraber sahip oldukları bir mülkiyet şekli ile elbirliğiyle mülkiyet¹⁰⁹ suretiyle ortaklık sermayesi kurulur.

Müşterek amacın hâsıl olabilmesi için elverişli olma kaydı ve şartıyla kanuna, adaba ve ahlaka aykırı olmayan her şey AdOr' a katılım payı olarak diğer bir deyişle sermaye payı olarak konulabilir¹¹⁰. Her ne kadar TBK m. 621'de bu husus; para, alacak, mal¹¹¹ yahut emek olarak sayılmışsa da TTK m.127'nin AdOr'lara uygulanacağına işaret edildiğinden¹¹² ortaklığa her türlü para, alacak başta olmak üzere maddi ve gayrimaddi her türlü mal ve ekonomik değeri bulunan diğer haklar ile birlikte devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer AdOr'a katılım payı/sermaye payı olarak konulabilecektir¹¹³.

Yukarıda da bahsedildiği üzere AdOr ortakları katılım payı olarak ortaklığa emeğini koyabilir. Emeğini koyan ortağın ortaklığın zararına katılmayarak sadece ortaklığın kârına katılması da AdOr sözleşmesinde öngörülebilir¹¹⁴.

---

¹⁰⁶ Moroğlu, s.760

¹⁰⁷ Barlas, s. 288

¹⁰⁸ Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s.155

¹⁰⁹ Daha fazla bilgi için lütfen Bkz. s.27 vd.

¹¹⁰ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.46

¹¹¹ TBK m. 621'de "başka bir mal" ifadesinin geniş anlamında kullanılması görüşü için lütfen Bkz. **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.23 Prg. 51.

¹¹² **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.23

¹¹³ Barlas, s.45; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.47; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.29

¹¹⁴ Moroğlu, s.761

AdOr'a sermaye payı olarak kişisel emek getirilmesi; devamlı, geçici, dönemselsel ya da tek bir defalık çalışma şeklinde olabileceği gibi, AdOr amacını yerine getirme amaçlı ortaklık dışında bir yerde çalışma yapma şeklinde de görülebilecektir¹¹⁵.

AdOr'da ortaklar, AdOr'un borçlarından dolayı sadece ortaklığa getirmeyi taahhüt ettikleri veya getirdikleri katılım payı ile değil, tüm malvarlıkları ile sorumludur.

E. Affectio Societatis (Ortak Amaca Yönelik Çalışma)

AdOr ortak bir amaca erişmek için kurulur¹¹⁶. Ancak ortakların yalnızca bir ortak amaç etrafında toplanmaları yeterli değildir¹¹⁷. Amaç doğrultusunda çalışma ortaklar arasında iş birliğini gerektirir¹¹⁸. Bu nedenle ortaklar AdOr amacının gerçekleştirilmesine yönelik yürütülen ortaklık faaliyetlerine katılmalı ve müşterek amaca aykırı fiillerden ve işlemlerden uzak durmalıdır¹¹⁹. Ortaklık faaliyetlerine katılma ve ortaklığın konusunun gerçekleştirilebilmesi için AdOr'un diğer ortakları ile iş birliği yapmak suretiyle çaba/emek sarf edilmesi de AdOr sözleşmesinin temel bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır¹²⁰.

Ortakların ortak amaca erişme uğruna güç ve kaynaklarını ortak çabalarını sarf etmeleri gerekir¹²¹. Böylece ortaklardan her biri ortaklığın konusunun ve dolayısıyla amacının gerçekleştirilmesi için katkıda bulunmalı ve aksi yöndeki eylemlerden kaçınmalıdır. İşte bu yükümlülük "Affectio Societatis" olarak adlandırılmakta ve AdOr sözleşmesinin ortaklarına asli bir yükümlülük yüklemekle birlikte AdOr sözleşmesinin de temellerinden birini oluşturmaktadır¹²².

Müşterek amacın gerçekleşmesine aktif olarak katılma iradesini taşımaları ve bu iradeyi göstermeleri de gerekir. Hiçbir çaba, emek sarf edilmeksizin müşterek

---

¹¹⁵ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.47

¹¹⁶ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.48

¹¹⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.8

¹¹⁸ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.40

¹¹⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.9

¹²⁰ Doğanay, s. 53- 54.

¹²¹ Eren, Özel Hükümler, s. 833

¹²² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.9

amacın gerçekleşmesinin beklenmesiyle AdOr ilişkisi oluşturmayacağı gibi¹²³ ticari menfaat açısından da gerçekçi olmayacaktır.

TBK m. 626 da belirtilen ortakların rekabet yasağına uyma yükümlülüğü, yine TBK m. 631 de belirtilen ortaklara tanınan denetleme hakkı bu sine qua non unsurun varlığından kaynaklanmaktadır¹²⁴.

Yine niyet olarak affectio societatis dışına çıkan/taşan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılabilmesi, ortaklar tarafından AdOr'un çekilemez yürütülemez hâle gelmesi üzerine ortaklığın haklı sebeple feshedilebilmesi (TBK m. 639 f. 1 bent 7) yine bu unsur düşünülerek, temel alınarak yasa koyucu tarafından ortaklara tanınmış bazı imkânlardandır¹²⁵.

Bu unsurun bulunmaması sözleşmeyi sonuca katımlı hizmet sözleşmesi veyahut ödünç sözleşmesi gibi diğer tipteki sözleşmelere benzetir¹²⁶, bu tip sözleşmelerde de ortak amaca yönelik çaba unsuru bulunmadığından bir AdOr'dan bahsedilemeyecektir.

VII. ADİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİNDE ŞEKİL

TBK da öngörülen şekil şartına ilişkin hükümler -istisnai durumları da olmak üzere- geçerlilik şekli niteliği taşımaktadır¹²⁷.

AdOr için TBK'da bu nitelikte bir düzenlemeye gidilmemiştir.

Kural olarak adi ortaklık sözleşmesi hiçbir şekle bağlı değildir¹²⁸. Bu husus TBK m. 12 de şu şekilde ifade edilmektedir: “Sözleşmelerin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekle bağlı değildir. Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan

---

¹²³ Moroğlu, s.762

¹²⁴ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.9

¹²⁵ Baştuğ, s.26; Aşkan, Cengiz: Adi Şirketin Yönetimi, Ankara, 2003, s. 24

¹²⁶ Özenli, Soysal: Uygulamada Adi Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Kazancı Hukuk Yayınları, Ankara, 1988, s.212; Pulaşlı, s.8; Moroğlu, s.762

¹²⁷ Oğuzman, Kemal/ Öz, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 11. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s.142

¹²⁸ Hamamcıoğlu, Esra/ Karamanlıoğlu, Argun : “Adi Ortaklık Sözleşmesinde Şekil”, Cevdet Yavuz’a Armağan, s.(1303-1331), s.1313; Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.162; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.40; Pulaşlı, s. 19; Taslacioğlu/ Şahinalp, s.62.

sözleşmeler hüküm doğurmaz.” Bu hükümden de anlaşılacağı üzere bu düzenleme genel bir kural olarak düzenlenmiştir. Bu hükme uygun olarak TBK’nın “Adi Ortaklık Sözleşmesi” başlıklı kısmında da AdOr sözleşmesi’nin şekline ilişkin bir şart- koşul öngörülmemiştir¹²⁹. Bu nedenle AdOr sözleşmesi sözlü olabileceği¹³⁰ gibi, pratikte sık görüldüğü şekilde ticari örf ve adetler gözetilerek yazılı da olabilecektir.

Yazılı olması tercih edilirken her şeyden önce ortaklar arasındaki ilişkilerin açıkça net bir şekilde belirlenmesi ve böylece ilişkilerin daha sağlam temele oturtulmasının yararı da gözetilecektir¹³¹. Uygulamada genel olarak bu sözleşme, ortaklığın ekonomik büyüklüğü sözleşme unsurunun ispat edilebilir olmasını önemli kıldığından yazılı olarak noterlerde tasdik edilmek suretiyle düzenlenmektedir.

Bu tercihi güçlendiren diğer bir faktörde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda yer alan m. 200 hükmü gereği 3.660,00 TL’yi¹³² geçen anlaşmazlıklarda ileri sürülen iddia ve savunmaların yazılı belge ile ispat edilmesi kuralından kaynaklanmaktadır. Zira her bir sözleşmenin kurulmasının başlı başına bir hukuki işlem olduğu bir medeni hukuk gerçeğidir. Bazı hukuki işlemlerin ispatı da kanun koyucu tarafından bir şekle bağlanmıştır¹³³. Yukarıda bahsedilen parasal sınırın üzerindeki hukuki işlemlerde, HMK’ da özel olarak düzenlenen istisnalar dışında ispat şekline tabidir. HMK m. 200’de bu ispat şekillerinden biri olup; TBK kapsamında sözleşmelerin serbestisi ilkesine de kısıtlayıcı etkide bulunmaktadır¹³⁴. Dolayısıyla AdOr sözleşmesi de bu çerçevede kanuni deliller ile ispatlanabilecektir¹³⁵.

---

¹²⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.5

¹³⁰ Özenli, s. 217

¹³¹ Pulaşlı, s. 20

¹³² Her ne kadar HMK m. 200’de parasal sınır 2.500,00 TL olarak gözükmekte ise de 6763 sayılı ‘Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 44. maddesi hükmünce HMK’ ya eklenen maddeyle (‘Ek Madde 1’) senetle ispat sınırının (HMK m. 200); 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 298. maddesine göre her yıl Maliye Bakanlığı’nca tespit ve ilan edilecek yeniden değerlendirme oranında artırılması öngörülmüştür.

30/11/2018 tarihli RG’de yayımlanan 503 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2018 yılı için yeniden değerlendirme oranı %23,73 olarak tespit edilmiş olup bu oranın 2018 yılında geçerli parasal sınıra (2,960,00TL) uyarlanması ile 01/01/2019-31/12/2019 tarihleri arasındaki parasal sınır 3.660,00 TL olarak belirlenmiştir.

¹³³ Oğuzman/ Öz, s.141; Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler,17. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014, s.271

¹³⁴ Eren, Genel Hükümler, s.271

¹³⁵ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.46

Teşkil edilen AdOr'un konusu yasa koyucu tarafından şekle tabii işlemleri gerçekleştirmek olsa dahi AdOr'un şekle tabi olduğu söylenemez¹³⁶. Bu hususun somutlaşabilmesi açısından taşınmaz alım-satımı için bir AdOr kurulması bu senaryoya örnek teşkil edecektir.

AdOr ortakları tarafından da AdOr sözleşmesi kurulmadan önce sözleşmenin kurulabilmesi için bir geçerlilik şekli belirleyebilirler¹³⁷. Bu durumda ortaklarca belirlenen şekilde oluşturulmayan AdOr taraflar açısından TBK m. 17 de göz önüne alındığında bağlayıcı olmayacaktır.

Bir başka istisnai durum kanunen özel şekillere tabi olan mal ve hakların, AdOr'a katılım payı olarak getirilmesidir. Bu hâlde ise AdOr sözleşmesindeki ortaklığa katılım payı getirilmesine ilişkin madde yasa koyucu tarafından belirlenen şekilde düzenlenmelidir¹³⁸. Bu duruma örnek olarak katılım payı olarak taşınmaz getirilmesi verilebilir. Zira taşınmazların devirleri şekle tabi olup; devir gibi bir tasarrufun gerçekleştirilebilmesi için söz konusu taşınmazın tapuda yeni malik adayı adına tescil edilmesi gerekmektedir. Somut çalışmaya uyarlamak gerekirse bu senaryoda AdOr'un ayrı bir hukuki kişiliği olmadığından katılım payı olarak getirilen söz konusu taşınmaz(lar) AdOr ortakları adına¹³⁹ elbirliği esasına uygun olarak tescili gerçekleştirilecektir. Dolayısıyla AdOr'a bir hakkın sermaye olarak getirilmesi durumunda, katılım payı olarak getirilen hakkın devri nasıl gerçekleşiyorsa, AdOr sözleşmesinin katılım payı/sermaye maddesinin de o şekilde düzenlenmesi gerekmektedir¹⁴⁰.

---

¹³⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.5

¹³⁷ Oğuzman/ Öz, s.141; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.5

¹³⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.5

¹³⁹ Hamamcıoğlu/ Karamanlıoğlu, s.1321

¹⁴⁰ Hamamcıoğlu/ Karamanlıoğlu, s.1319

İKİNCİ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIĞIN ÖZELLİKLERİ, ORTAKLIKTA İÇ İLİŞKİ VE ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. ADİ ORTAKLIĞIN ÖZELLİKLERİ

A. Elbirliği Mülkiyeti

Elbirliği Mülkiyeti; esasen TMK'nın Eşya Hukuku Kitabının (Dördüncü Kitap) 'Mülkiyet' kısmında (Birinci Kısım) yer alan 'Genel Hükümler' esaslı birinci bölümünde yer alan 'Birlikte Mülkiyet' başlığının ikinci alt başlığı¹⁴¹ olarak düzenlenmiştir. TMK m. 701, 702, 703 olmak üzere üç maddede toplanmıştır. Tanımına gelirsek TMK m.701 şu şekildedir: *“Kanun veya kanunda öngörülen sözleşmeler uyarınca oluşan topluluk dolayısıyla mallara birlikte malik olanların mülkiyeti, elbirliği mülkiyetidir.*

Elbirliği mülkiyetinde ortakların belirlenmiş payları olmayıp her birinin hakkı, ortaklığa giren malların tamamına yaygındır.”

İşbu hükmü somut çalışmamıza uyguladığımızda TBK m.620 vd.'da öngörülen AdOr müessesesi uyarınca bu müessesenin unsurlarından biri olan¹⁴² kişi birliğinin meydana getirdikleri bu topluluğa getirilen malların oluşturduğu mameleke birlikte malik olurlar. Bahis konusu bu mamelek üzerinde belirlenmiş herhangi bir pay bulunmamakta, AdOr'un tüm ortaklarının mamelekin gerek bir kısmının gerekse de bütününün üzerinde birlikte hak sahipliği mevcuttur¹⁴³. Elbirliğiyle mülkiyet esası, AdOr'un varlığının bir neticesidir¹⁴⁴.

AdOr sözleşmesi hükümleri (TBK m. 638 f. 1) gereği ortaklar arasında elbirliği mülkiyetine/el birliğiyle hak sahipliği (iştirak halinde mülkiyet) esasına dayalı¹⁴⁵ bir

¹⁴¹ Birinci alt başlık için lütfen Bkz. Paylı Mülkiyet TMK m. 688 vd.

¹⁴² Daha fazla bilgi için lütfen Bkz. Birinci Bölüm, “Kişi Unsuru”

¹⁴³ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.24

¹⁴⁴ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.25

¹⁴⁵ YG HGK, 2012/13-798 E. 2013/568 K. ve 24.04.2013 T. “*Adi ortaklıkta iştirak halinde mülkiyet hükümleri söz konusu olup ortaklar dışı karşı da müteselsilen sorumludurlar.*”

birliktelik oluşmaktadır¹⁴⁶. AdOr ortaklarının kişisel malvarlıklarından bağımsız bir ortaklık malvarlığı havuzunun söz konusu olduğunu ve bu havuzda yer alan tüm malvarlığına dâhil değerler üzerinde diğer bir deyişle mamelek üzerinde ortaklığın değil, doğrudan doğruya ortakların tümünün beraberce hak sahipliği mevcuttur¹⁴⁷.

Elbirliğiyle mülkiyet ancak kanunda belirtilen hallerde meydana gelir¹⁴⁸. Nitekim yukarıda bahsedilen TMK düzenlemelerine ek olarak TBK m. 638 f. 1 ile birlikte “Ortaklık için edinilen veya ortaklığa devredilen şeyler, alacaklar ve aynı haklar, ortaklık sözleşmesi çerçevesinde elbirliği hâlinde bütün ortaklara ait olur.” lafzının aracılığıyla da hak sahipliğinin elbirliği halinde olduğu tevsik edilmektedir.

Elbirliği mülkiyeti hükümleri gereği AdOr mameleki hakkında ortakların gerek yönetsel gerekse de tasarruf işlemleri için oybirliğiyle karar vermeleri gerekir.

AdOr herhangi bir nedenle sona ermediği sürece, mamelek üzerinde paylaşım yapılamaz, paylara bölünemez ve bir pay iddiasıyla bu malvarlığı üzerinde tasarrufta bulunma yetisinden bahsedilemez. Bu nedenle AdOr’un bir ortağının, yalnız başına ortaklık malvarlığı ve buna dahil olan değerler üzerinde münferiden serbestçe tasarruf edemeyeceğini belirtmek gerekir¹⁴⁹.

AdOr ortaklarından her biri, AdOr tarafından kazanılan hakların korunmasını sağlayabilir. Bu korunmadan bütün ortaklar yararlanır.

AdOr ortaklarının, AdOr mameleki üzerindeki elbirliği mülkiyeti, bu mülkiyete konu malın devri, AdOr sona ermesi veyahut AdOr sözleşmesinin tadili sonucu paylı mülkiyete geçilmesiyle sona erer.

Nitekim AdOr’da esas olan elbirliği mülkiyeti olsa da paylı (müşterek) mülkiyet rejimini de kabul edebilmektedirler¹⁵⁰. Ancak bu hususun AdOr sözleşmesinde düzenlenmesi gerekmektedir.

---

¹⁴⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.24; Becker, Herman: İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, (çeviren A. Suat Dura), Cilt 2, Ankara, 1993, s.1218; Doğanay, s.38; Karayalçın, s.136-137; Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s.739

¹⁴⁷ Ansay, 1967, s. 142; Barlas, s.94

¹⁴⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.25

¹⁴⁹ Şener, s. 182; Barlas, s.96

¹⁵⁰ Becker, Herman (çev. A. Suat Dura), s.1218; Doğanay, s.38; Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s.739

TBK m. 638 f. 2 şu şekildedir: “Ortaklık sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, bir ortağın alacaklıları, haklarını ancak o ortağın tasfiyedeki payı üzerinde kullanabilirler.” AdOr sona ermesini müteakiben yapılacak paylaşırma¹⁵¹, AdOr sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, paylı mülkiyet hükümlerine göre yapılır. Buradaki bahsedilen pay; AdOr’un sona ermesi neticesinde meydana gelecek tasfiye payıdır¹⁵².

B. Tüzel Kişilik

Adi ortaklık sözleşmesiyle oluşturulan joint venture’ın, TTK’da düzenlenen diğer ortaklık türlerinden bir farkı tüzel kişiliğinin bulunmamasıdır¹⁵³. Her ne kadar Fransız hukuk sisteminde AdOr’un tüzel kişiliğe sahip olduğu kabul görmekte ise de; buna karşın İsviçre, İtalyan ve Alman¹⁵⁴ hukuk sistemlerinde de kabul gördüğü üzere hukuk sistemimizde AdOr’ların tüzel kişiliğe haiz olmadığı kabul edilmektedir¹⁵⁵. Yargıtay da yakın tarihli bir kararında bu hususu açıkça belirtmektedir¹⁵⁶.

Tüzel kişiliği bulunmasa da AdOr’ların ‘Unvan’ sahibi olabileceği ve işlemlerini de bu unvan altında yürüteceği esastır¹⁵⁷.

Tüzel Kişilik emarelerinden hak ve fiil ehliyeti sahibi olma, ikametgâhı bulunma, ayrı mameleki bulunma gibi unsurlar AdOr’larda bulunmaz. Ancak İsviçre

¹⁵¹ Tasfiye aşaması; daha fazla bilgi için lütfen Bkz. TBK m. 642 vd. hükümleri

¹⁵² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.26

¹⁵³ Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.159; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.9; Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s. 736

¹⁵⁴ “AdO’ların, İsviçre, Alman ve İtalyan sistemlerinde olduğu gibi tüzel kişilikten yoksun bulduklarını, buna karşılık Fransız sisteminde, son zamanlarda Almanya’da mahkemelerin AdO’lara tüzel kişilik tanıdıklarını belirtmeliyim.” **Poroy, Reha**/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, Cilt I, Güncelleştirilmiş 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s.44 Prg.74’den naklen

¹⁵⁵ Ansay, Tuğrul: “Adi Şirket Bir Tüzel Kişi Midir?”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999, s. (1-10), s. 1; Barlas, s.82; Doğanay, s.31; Girgin, s.30; Karayalçın, s. 133; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.45; Pulaşlı, s.12; Şener, s.155; Yalman/ Taylan, s.20.

¹⁵⁶ “Adi ortaklığın tüzel kişiliği olmadığı için, taraf ehliyeti de yoktur. Bu nedenle, adi ortaklığa ilişkin davalarda, adi ortaklığı oluşturan kişilerin taraf olarak hep birlikte hareket etmeleri zorunludur. Adi ortaklığa karşı açılan dava, diğer ortakların tümüne karşı yöneltilmelidir. Başka bir anlatımla, aktif ve pasif taraf ehliyeti tüm ortaklara aittir. Bu açıdan ortaklar arasında mecburi dava arkadaşlığı vardır. Adi ortaklık adına, üçüncü kişiler aleyhine açılacak davaların bütün ortaklar tarafından açılması gerekir. Aynı şekilde, bir ortağın diğer ortak aleyhine açtığı davada da, tüm ortaklar davaya dahil edilmelidir.” Karar hakkında daha detaylı bilgi için lütfen Bkz. YG 3. HD, 2018/7693 E. 2019/1225 K. ve 18.02.2019 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, <https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi 29.09.2019

¹⁵⁷ Şener, s. 176; Ansay, 1967, s. 103; Aksi görüş için lütfen Bkz. Barlas, s. 87

ve Alman doktrinlerinde uygulamadaki ihtiyaçlar sonucu bir nevi mecburiyetten bu unsurların bulunduğu görüşü gittikçe görünür hale gelmektedir¹⁵⁸.

Tüzel kişiliği olmasa da bu birliktelik en azından bir organizasyona, denetim, yönetim, karar mekanizmalarına sahip bulunmaktadır. Bu noktada AdOr yalnızca bir sözleşme birlikteliği değil bu birlikteliğin yanı sıra organize bir birliktelik de içerdiğinden çifte bir yapısı mevcuttur¹⁵⁹. Dolayısıyla yalnızca bir borç ilişkisi değil kendine özgü nitelikleri bulunan çift yapıyı haiz bir oluşumdur.

Tüzel kişilik noksanlığından dolayı ortaklığın tüm hak ve borçları AdOr üzerine değil, AdOr'un ortakları üzerine doğar¹⁶⁰. Buna örnek olması açısından Yargıtay taşınmazın/taşınmazların AdOr unvanı adına tapuya tescil imkânının bulunmadığını savunmaktadır¹⁶¹.

AdOr kendisini oluşturan kişilerden bağımsız bir kişiliğe, dolayısıyla kendi başına hak süjesi olma imkânına sahip deđildir¹⁶².

Tüzel kişiliğinin olmaması AdOr'un kuruluşunu da oldukça kolaylaştıran bir etkendir¹⁶³. AdOr ticaret siciline tescil edilmesi zorunlu olmamakla birlikte, tacir sıfatı taşıyan ortağın ticaret sicilinde bulunması nedeniyle ticaret sicil kayıtlarında görülebilmektedir. Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca vergi mükellefidir bu sebepten ötürü AdOr'lara bir vergi kimlik numarası (VKN.) tanımlanır.

C. Müteselsil Sorumluluk Esası

Müteselsil sorumluluk esası ya hukuki işlemde ya da kanundan doğar (TBK m. 162). Burada AdOr ortakları arasında kanundan doğan bir müteselsil borçluluk hâli mevcuttur (TBK m. 638 f. 3). Dolayısıyla ortakların AdOr ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçların alacaklıları, borcun tamamının veya bir kısmının ifasını/edasını, ortakların tümünden veya birkaçından dilerlerse de yalnızca birinden isteyebilirler.

---

¹⁵⁸ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.45

¹⁵⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.10

¹⁶⁰ Pulaşlı, s.12

¹⁶¹ Yargıtay Ticaret Dairesi, 70/5048 E. 71/4892 K. ve 04.06.1971 T., Şener, s.173; Yalman/ Taylan, s. 85

¹⁶² Ansay, 1999, s. 9

¹⁶³ Hamamcıoğlu/ Karamanlıoğlu, s.1311

Ortakların sorumlulukları, borcun tamamı ödeninceye kadar devam eder (TBK m. 163).

Ancak söz konusu bu müteselsil sorumluluk, ortaya çıkan bir borcun tek başına bir ortak tarafından yerine getirilmesi mümkün bir edime, örneğin bir para veya tazminat borcuna¹⁶⁴ ilişkin olması durumunda söz konusu olur¹⁶⁵.

AdOr'un tüzel kişiliğe sahip olmadığına değinmiştik. Bu sebepten ötürü AdOr'a ilişkin iş ve işlemler neticesinde doğmuş/doğacak borçlardan AdOr değil AdOr'un tüm ortakları sorumludur. Nitekim bu husus TBK m. 638 f. 3'de "*Ortaklar, birlikte veya bir temsilci aracılığı ile, bir üçüncü kişiye karşı, ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlardan, aksi kararlaştırılmamışsa müteselsilen sorumlu olurlar.*" şeklinde açıkça düzenlenmiştir. Bunun neticesinde AdOr ortaklarının sorumlulukları kural olarak müteselsil, sınırsız ve birinci derecede bir sorumluluk halidir¹⁶⁶.

Ortaklar arasında müteselsil sorumluluğun söz konusu olması için borcun mutlaka bir hukukî işlemde, özellikle sözleşmeden doğmuş olması gerekmez. Zira bu başlığın ilk cümlesinde de belirttiğimiz üzere kanundan doğan borçlar bakımından da ortaklar arasında müteselsil sorumluluk söz konusu olur. Ancak dikkat edilmelidir ki ortaklardan birinin işlediği haksız fiilden doğan borçlardan dolayı doğacak sorumluluk bu esasın dışında kalmaktadır¹⁶⁷. Zira yalnızca ortaklardan biri tarafından işlenen haksız fiilde diğer ortakların herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm ortaklar müştereken bir haksız fiilde bulunmuşlarsa bu halde de TBK m. 61 genel hükmü gereği müteselsil sorumluluk doğar¹⁶⁸.

AdOr bir ortağın diğer ortaklara karşı alacakları bakımından da borçlu ortakların müteselsil sorumlulukları söz konusudur¹⁶⁹. Örneğin ortaklardan birinin ortaklığa avans olarak ödünç para vermesi bu duruma bir örnek teşkil etmektedir.

---

¹⁶⁴ YG 7. HD, 2011/1619 E. 2012/1941 K. ve 20.03.2012 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 17.09.2019

¹⁶⁵ Şener, s. 418

¹⁶⁶ Şener, s. 417

¹⁶⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.84

¹⁶⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.84

¹⁶⁹ Şener, s. 424

D. Dava/Taraf/Takip Ehliyeti Durumu

Yukarıda belirtildiği üzere AdOr'ca sahip olunan mallar üzerinde elbirliği mülkiyeti/iştirak hâlinde mülkiyet söz konusu olduğundan ve ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığından dolayı alacaklılarının/AdOr'a karşı hak iddia edenlerin, muhatap olarak AdOr unvanını alması herhangi bir hukuki sonuç doğurmayacağından¹⁷⁰ ötürü, hak iddiası suretiyle isteme konu davanın yahut icra takiplerinin mümkünse AdOr tüm ortaklarına karşı açılması usûldür. Ancak bu istemler ortaklardan birkaçına karşı da ileri sürülebilir¹⁷¹

Aynı mantıkla, tüzel kişilik yoksunluğundan¹⁷² taraf ehliyeti de bulunmayan AdOr'un, ortakları tarafından açılacak davalarda da AdOr kendi başına dava/takip suretiyle kendi başına herhangi bir istemde bulunamaz¹⁷³. Dolayısıyla tüm ortaklarının¹⁷⁴ birlikte bir istemde bulunması gerekmektedir. AdOr'da geçerli olan elbirliği mülkiyeti ilkesi gereği ortakların hep beraber hareket etmeleri gerektiğinden, isteme konu davalarda AdOr ortakları arasındaki hukuki ilişkide mecburi dava arkadaşlığı söz konusu olacaktır¹⁷⁵. Bu noktadan hareketle dava AdOr adına değil, bütün ortaklar adına açılır.

Önemle belirtmek gerekir ki AdOr ortakları AdOr borçlarından dolayı AdOr'un alacaklılarına karşı doğrudan doğruya ve sınırsız olarak tüm varlıklarıyla sorumludurlar.

AdOr açılacak davalarda davanın konusu istem parasal değilse örneğin davanın konusu bir taşınır bir mal ise davanın bütün ortaklara açılması gerekir¹⁷⁶. Zira bu mal üzerinde elbirliği mülkiyeti söz konusudur (TBK m. 638 f. 1) ve bu mal üzerinde AdOr

---

¹⁷⁰ Unvanın altında bir tüzel kişilik olmadığından, dışarıdan AdOr malı/hakkı olarak görülen değerlerin tümü aslında AdOr'un tüm ortaklarının elbirliği mülkiyeti esasına dayanarak sahip olduğu ve üstünde hep birlikte tasarruf edebildikleri bir mamelek söz konusudur.

¹⁷¹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 45

¹⁷² YG 12. HD, 2018/11022 E. 2018/7910 K. ve 12.09.2018 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 10.09.2019

¹⁷³ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 71

¹⁷⁴ Bir ortak, AdOr adına istemde bulunup dava açtıktan sonra diğerlerinin de ya davaya katılımını sağlaması ya da muvafakatlerini alıp diğerleri adına temsil yetkisi kazanması durumunda bu davayı devam ettirebilir. Aksi halde dava esasa geçilmeden taraf ehliyeti noksanlığından usûlden reddolunur. Dayanak bir Yargıtay Kararı için lütfen Bkz. YG 11 HD, 2003/9009 E. 2004/3729 K. ve 08.04.2004 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 15.09.2019

¹⁷⁵ Kuru, Baki: Medeni Usûl Hukuku, 22. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011, s. 223

¹⁷⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 20

ortaklarının tasarruflarda bulunabilmeleri için ancak ve ancak elbirliğiyle hareket etmeleri sonucu mümkündür¹⁷⁷.

Dava konusu istem parasal ise bir diğer deyimle likit bir alacak talebi varsa AdOr ortakları bu borçtan müteselsilen sorumlu olduklarından ve bu ilkenin sonucunda alacaklının borcun tamamını herhangi bir ortakdan da talep edebileceği bilinmelidir¹⁷⁸. Dolayısıyla bu son senaryoda alacaklı davacı, borçlu AdOr ortaklarının birine veya birkaçına yahut tümüne birden dava açabilecektir.

Ezcümle, AdOr dava ve taraf ehliyetlerine sahip olmadığı gibi; aktif ve pasif icra takip ehliyeti de yoktur¹⁷⁹. Yargıtay'da¹⁸⁰ bir kararında bu konuda aynı yargıya sahip olduğunu açıkça belirtmektedir.

II. ADİ ORTAKLIKTA İÇ İLİŞKİ VE ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Katılım Payı Koyma Yükümlülüğü

Katılım payı AdOr'un müşterek amacına ulaşılabilmesi için her bir ortağın üstlenmesi gereken katkıyı ifade eder¹⁸¹. TBK'nın emredici özelliği havi¹⁸² 621. maddesinde düzenlenen bu yükümlülük; her ortağın, para, alacak, maddi- gayri maddi mal veya en azından emek verilmesi suretiyle AdOr'a bir katılım payı koymakla yükümlü olduğunu belirtir. Kural olarak ortakların getirdikleri katılım payları birbirine

¹⁷⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.20

¹⁷⁸ Kuru, 2011, s.224

¹⁷⁹ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 45; Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2004, s.137; YG HGK 2003/12 E. 2003/564 K. ve 08.10.2003 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 18.09.2019

¹⁸⁰ "Adi ortaklığın aktif ve pasif dava ehliyeti bulunmadığından, takibin veya davanın bütün ortaklar aleyhinde açılması zorunludur. Taraf ehliyeti kamu düzeninden olup, mahkemece kendiliğinden göz önüne alınmalıdır.

Öte yandan yasanın emredici kuralından kaynaklanan ve bir hakkın yerine getirilmemesi ile ilgili bulunan bu konuda ortaklardan her birinin İİK'nun 16/2. maddesi gereğince süresiz şikayet hakkı bulunmakta olup, tüm ortakların birlikte başvurması zorunluluğu yoktur.

O halde, mahkemece; işin esasına girilerek; takip tarihinde sadece adi ortaklığın değil, tüm ortaklarının takip talebinde ve ödeme emrinde gösterilerek, her birinin adlarına ödeme emri gönderilip gönderilmediği değerlendirilmek sureti ile oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile hüküm tesisi isabetsizdir." YG 12. HD, 2018/11022 E. 2018/7910 K. ve 12.09.2018 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 18.09.2019

¹⁸¹ Barlas, s. 43; Yongalık, 1991, s. 28- 29; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 27

¹⁸² Doğanay, s. 34

eşit olmalıdır ancak AdOr alanında geniş uygulamaya alanı olan sözleşme özgürlüğü ilkesi gereği kanun koyucu AdOr sözleşmesinde aksinin kararlaştırılabilmesine cevaz vermiştir. Hangi ortağın katılım payı olarak ne getireceği ve bunların her birinin hangi değer veya miktara sahip olacağı ortaklarca AdOr sözleşmesinde diledikleri şekilde belirlenebilecektir¹⁸³.

Aksine AdOr sözleşmesinde bir hüküm yoksa katılım payları eşit ve ortaklığın amacına uygun nitelikte ve önemde olmalıdır (TBK m. 621 f. 2).

TBK m. 621 f. 1’de yer alan “Her ortak, para, alacak veya başka bir mal ya da emek olarak, ortaklığa bir katılım payı koymakla yükümlüdür” hükmünün emredici olduğunu yukarıda belirtilmiştir. Nitekim kanun hükmünden de bu nitelik anlaşılmaktadır. Bu husus hem İsviçre hukukunda¹⁸⁴ hem de Türk hukukunda¹⁸⁵ hâkim görüşdür¹⁸⁶. Zira kanun koyucu TBK m. 620’de “ortak amaca erişmek için” “emeklerin ve malların” birleştirilmesini zorunlu tutmuştur.

AdOr sözleşmesinde ortakların iradeleri müşterek amaca yöneldiği için, ortaklar katılım paylarının ortaklığa getirilmesinde ifa zamanına ilişkin TBK m. 90 genel hükmü uygulama alanı bulacak olup, AdOr sözleşmesine bu yükümlülüğü belirlenmiş bir zamanda yerine getireceklerine ilişkin bir hüküm koymamışlarsa ortaklar bu yükümlülüklerini derhal yerine getirmelidirler¹⁸⁷.

Katılım payı koyma yükümlülüğünün ifası AdOr ortakları açısından hem bir borç hem de bir haktır¹⁸⁸. Bu hususun yol açtığı hukuki sonuçlar vardır. Şöyle ki AdOr bir ortağın zamanında ve gereği gibi yerine getirmek istediği katılım payını AdOr’un diğer ortaklarının kabul etmemesi durumunda bu ifayı reddeden ortaklar yalnızca alacaklı temerrüdüne değil borçlu temerrüdüne de düşmüş olacaktır¹⁸⁹.

Bir ortağın katılım payı getirme borcunu ifa etmemesi halinde, ifayı AdOr iç ilişkilerinden sorumlu olan yönetimi diğer bir deyişle ileride geniş şekilde

---

¹⁸³ Barlas, s. 46

¹⁸⁴ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 51

¹⁸⁵ Barlas, s. 42; Doğanay, s. 34; Şener, s. 190; Yongalık, 1991, s. 11

¹⁸⁶ Aksi görüş için lütfen Bkz. Karayalçın, s. 137; Yalman/ Taylan, s. 26

¹⁸⁷ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 51

¹⁸⁸ Şener, s. 207

¹⁸⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 35

inceleyeceğimiz yönetici ortağı/ortaklar talep eder¹⁹⁰. AdOr yönetici ortakları, katılım payı getirme borcunu ifa etmeyen ortaktan ifa talep etmeyerek görevini ihmal edecek olursa, bu halde AdOr'da katılım payı getirme yükümlülüğünü yerine getirmiş ortaklarının tümü veya her bir ortak "Actio Pro Socio"¹⁹¹ olarak adlandırılan bu davayı açabilir.

"Actio Pro Socio" Roma Hukuku'ndan günümüze gelmiş olup genellikle "ortak lehine dava" veya "ortak için dava" ibarelerinin yerine kullanılan bir dava türüdür¹⁹². Ortakların ortaklığa karşı var olan yükümlülüklerinin yerine getirilmesini temin etme amacıyla; AdOr ortaklarından en az birinin kendi adına, ortaklığa karşı borçlarını yerine getirmeyen ortağa/ortaklara karşı açtığı ve henüz ortaklığa var olan borcunu ifa etmemiş olan ortak ya da ortaklardan ortaklığa karşı yükümlülüklerini yerine getirmesini veya ortaklığa karşı sorumlu tutulmasını talep konusu edinen davadır¹⁹³.

Davanın hukuki sebebi ve niteliği dolayısıyla mahkeme hükmünün gereği olarak, talep konusu ifanın; ortaklığı dava eden ortağa/ortaklara değil, AdOr sözleşmesiyle yükümlü olduğu katılım payı getirme borcunu ortağı bulunduğu adi ortaklığın kendisine yapılması gerekir. Actio pro socio davası ile davacı ortak/ortaklar, davalı ortaktan AdOr'a aynen ifada bulunmasını da isteyebilir¹⁹⁴.

TBK m. 621' de yer almış işbu katılım payı getirme borcunun yerine getirilmemesinin yaptırımını düzenlememiştir. Yargıtay bir kararında¹⁹⁵ AdOr sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme niteliğinde olmamasından dolayı ifadan kaçınan ortak açısından ortaya çıkacak temerrüt halinde diğer ortakların ödemezlik def'i imkânından yararlanamayacağını kabul etmiştir¹⁹⁶.

AdOr ortağının katılım payı koyma borcuna, yükümlülüğüne vurgu yapmamıza rağmen, bu yükümlülüğünü yerine getirmemiş olması halinde AdOr

---

¹⁹⁰ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 51; Şener, s. 206

¹⁹¹ Girgin, s. 17; Şener, s. 214; Yongalık, Aynur: Şahıs Şirketlerinde Ortak Davası (Actio Pro Socio), Bankacılık Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2010, s. 2 vd.

¹⁹² Yongalık, 2010, s. 6

¹⁹³ Yongalık, 2010, s. 6

¹⁹⁴ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 52

¹⁹⁵ Şener, s. 220

¹⁹⁶ Özenli, s.181; Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 52

sözleşmesinin kurulmamış sayılmasına sebep olmayacaktır¹⁹⁷. Bu bilgiye ek olarak bu borcun yerine getirilmemesi; mahkemece diğer ortak/ortaklar açısından AdOr devamını imkânsız hale getirecek şekilde bir haklı sebep olarak değerlendirilmesi halinde TBK m. 639 7. bent gereği ortaklığın sona erme sebebi olarak karşımıza çıkabilecektir¹⁹⁸.

B. Denetim Hakkı

İleride evsafından detaylıca bahsedeceğimiz yönetim yetkisinin bulunmaması halinde dahi AdOr'un her bir ortağının, ortaklığın işleyişi hakkında bilgi alma, defter ve kayıtlarını inceleme, bunlardan örnek alma ve mali durumu hakkında özet çıkarma hakkı vardır¹⁹⁹.

Yasa koyucunun denetim hakkını tüm ortaklara tanınmasındaki en büyük neden pek muhtemel, AdOr ortaklarının ortaklık borçlarından dolayı müteselsilen, birinci derecede ve sınırsız sorumlu olmalarındır²⁰⁰. Bu bakımdan AdOr'un işleyişi hakkında ortakların bilgi sahibi olması son derece önem arz etmektedir.

Emredici bir hükümlerle tanınan bu hakkı sınırlayıp engelleyen hükümler AdOr sözleşmesinde yer almışsa geçersizliğe tabi olup, kesin olarak hükümsüzdür²⁰¹. Bu takyidin geçersiz olacağı TBK m. 631 f. 2'den açıkça anlaşılmaktadır.

Buna karşılık, denetim hakkının iyi niyet kuralları çerçevesinde sınırlanabileceğini savunan bir kısım görüşte doktrinde yer bulmuştur. Şöyle ki, AdOr ortakları denetleme hakkını üçüncü bir kişiye misâlen bir bilirkişiye tanıyabilecekleri

---

¹⁹⁷ Badak Aybar, Zehra: '6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Adi Ortaklık Sözleşmesindeki Yenilikler Ve Değişiklikler', İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 12, Sayı 24, 2013, s. (127-147), s. 132.

¹⁹⁸ "Bir ortak tarafından, adi ortaklığa ilişkin olan sermaye payının istenmesi, ortaklığın faaliyetlerinden dolayı uğradığı zararın veya kar payının talep edilmesi, aynı zamanda ortaklığın feshini ve tasfiyeyi de kapsar. Uyuşmazlık, bu bağlamda değerlendirilip, çözüme kavuşturulmalıdır." YG 3. HD 2018/4813 E. 2019/3507 K. ve 17.04.2019 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 23.10.2019

¹⁹⁹ Pulaşlı, s. 47

²⁰⁰ Şener, s.354

²⁰¹ Özenli, s.93; Alhan, Acem Süleyman/ Çobanoğlu, Rıdvan: "Adi Ortaklık Sözleşmesi Tanımı Ve Unsurları", İstanbul Barosu Dergisi, C. 90, Sy. 1, 2016, s.(177-197), s. 186

gibi, ortaklara tanınmış bu hakkın yalnızca belirli bir zaman ve uygun bir yerde kullanılabilmesi de kararlaştırılabilir²⁰².

Yönetim yetisi diğer bir deyişle iktidar genel olarak denetime tabi olduğundan, iktidara karşı yapıldığından AdOr işlerinin denetiminde muhatap, çalışmamızın üçüncü bölümünde tanımına yer vereceğimiz yönetici ortaktır. Yönetici ortaklar, ortaklara tanınmış bu hakkın kullanılmasına izin vermek ve kendilerinden talep edilen bilgi ve belgeleri talepte bulunan ortağa/ortaklara sağlamakla yükümlüdürler. Bilgi talep eden ortak; yönetici ortak da olabileceği gibi yönetici olmayan ortakta olabilecektir. Bu hak AdOr ortaklarının yasal temsilcisi²⁰³ yahut belirleyecekleri bir bilirkişi tarafından da kullanılabilir²⁰⁴.

Öyle ki bu hakkın kullanımının engellenmesi, AdOr “ortaklar arası güven” unsurunun –ki AdOr’un çimentosu niteliğinde bir unsurdur- ortaklık için arz ettiği önem ile birlikte değerlendirildiğinde bu hakkın ihlalinin ortaklar açısından AdOr’un feshini dahi talep edebilecek seviyeye getirebileceği ve muhtemel bir sona erme sebebine yol açabileceği belirtilmektedir²⁰⁵.

C. İtiraz Hakkı

İtiraz hakkı, AdOr’un yönetimine ilişkin hüküm olan TBK m. 625 f. 2’de düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, AdOr ortaklarının tümü veya birkaçı tarafından yönetilmekteyse bunlardan her birinin diğer yönetim yetkisini haiz ortaklar olmaksızın işlem yapılabilmesi vurguladıktan sonra, AdOr’ca yönetici ortak olarak belirlenen her bir ortağın, söz konusu yapılan işlemlere, işbu işlemlerin tamamlanmasından önce itiraz etmek suretiyle engel olabileceği düzenlenmiştir. Ancak dikkat buyurulmalıdır ki mevzubahis bu itiraz hakkı, yalnızca AdOr’ca yönetici ortak olarak belirlenen ortaklara tanınmış bir haktır. Yönetici ortak sıfatı haiz olmayan ortağın bu kapsamda itiraz hakkı bulunmamaktadır²⁰⁶.

---

²⁰² Özenli, s.94; Karayalçın, s.147

²⁰³ Şener, s.357

²⁰⁴ Şener, s.364

²⁰⁵ Karayalçın, s. 147

²⁰⁶ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 62

D. Ücret Faiz Avans Ve Masrafları İsteme Hakkı

AdOr ortaklarından her birinin ortaklığın işleri için yaptığı masraflardan, harcama ve giderlerden veya üstlendiği borçlardan dolayı diğer ortaklar işi/ eylemi gerçekleştiren ortağa karşı sorumlu olurlar (TBK m. 627 f. 1). Bu ortağın, yönetim işleri yüzünden doğrudan doğruya uğradığı zararlar ile AdOr'un yönetiminden kaynaklanan tehlikeler sonucunda doğan zararları²⁰⁷ diğer ortaklar gidermekle yükümlüdürler²⁰⁸.

Genel olarak bu haktan yönetici ortaklar yararlanmaktadır. Bununla birlikte yönetici olmayan ortakların da ortaklık menfaatlerinin tehlikeye düşmesini engellemek suretiyle uğradıkları zararları ve yaptıkları giderleri talep etme hakları saklıdır²⁰⁹. Ancak bu durumda talep dayanağı farklı olmaktadır.

Yönetici Ortak AdOr sözleşmesi temeline yahut ortaklar kurulu kararı ile yetkilendirilmişse bu durumda yine vekalet sözleşmesi hükümlerine dayanarak²¹⁰ talepte bulunabilecekken; yönetici olmayan ortaklar ise TBK m. 630 düzenlemesinin "*ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın ortaklığın işlerini görmesi halinde vekâletsiz iş görmeye ilişkin hükümler uygulanır*" gereği ancak TBK m. 529'da yer alan vekâletsiz iş görmeye ilişkin hükümlere dayanabileceklerdir.

Bir diğer husus AdOr'a avans olarak para veren ortak, verdiği günden başlamak üzere verdiği avansı faizi ile birlikte talep edebilecektir (TBK m. 627 f. 2). AdOr adına yapılan bir iş neticesinde AdOr ortaklarından herhangi birisinin bizatihi kendi mamelekinde azalmaya sebebiyet verilmesi halinde söz konusu zarara yol açan bu iş neticesinde doğmuş her çeşit zarar ve malvarlığı kayıpları da faize tabi tutulmalıdır²¹¹.

Yükümlü olmadığı hâlde ortaklık işleri için emek sarf etmiş olan bir ortak, hakkaniyetin gerektirdiği bir karşılık ödenmesini isteyebilir. Bu hukuk sistemimizde TBK neticesinde ilk kez tanınmış olup 818 sayılı EsBK m. 527 f. 2'de bu şekilde bir

²⁰⁷ Örneğin TBK'da belirtilen Tehlike Sorumluluğu, daha fazla bilgi için lütfen Bkz. TBK m. 71

²⁰⁸ Alhan/ Çobanoğlu, s. 185; Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.166

²⁰⁹ Şener, s. 332

²¹⁰ Abdelfatah, s. 62

²¹¹ Şener, s. 346

hak tanınmamıştır. Aksine mülga bu hükümlerle “şerikin (ortağın) şahsi emeği için ayrıca tazminat isteyemeyeceği” düzenlenmiştir.

E. Kazancın Paylaşılması Ve Zarara Katılma Yükümlülüğü

AdOr, işbu çalışmanın ilk bölümünde bahsettiğimiz üzere iktisadi bir amaçla kazanç elde edebilme uğruna kurulmaktadır. Bu nedenle, AdOr amacı olan ve işgal ettiği işin yürüttüğü faaliyetin gerçekleştirilmesi sonucunda elde edilen karın paylaşılması AdOr sözleşmesinde yer almaktadır. TBK m. 622 “*Ortaklar, niteliği gereği ortaklığa ait olan bütün kazançları aralarında paylaşmakla yükümlüdürler.*” lafzıyla AdOr ortaklarına kazancın paylaşılmasını bir yükümlülük olarak öngörmüştür²¹².

Bununla beraber kârın ne şekilde paylaşılacağı ise AdOr sözleşmesinde düzenlendiği şekilde belirlenecektir.

Yasa koyucu, kazançların paylaşım oranının belirlenmesine ilişkin AdOr sözleşmesinde hüküm varsa bu hükme öncelik vermektedir. Her ne kadar TBK m. 623’te AdOr her ortağının kazanç ve zarardaki payı, katılım payının değerine ve niteliğine bakılmaksızın eşit olacaktır şeklinde belirtse de bu tamamlayıcı hüküm, sözleşme serbestisi gereği bu konuda AdOr sözleşmesinde bir hüküm bulunmadığında uygulama alanı bulacaktır.

Eğer AdOr sözleşmesinde sadece kârın ya da sadece zararın dağıtılmasına ilişkin sözleşme hükmü bulunmaktaysa sözleşmedeki hüküm kâr payı ve zarara katılma oranı içinde geçerli olacaktır. Eğer AdOr sözleşmesinde hüküm bulunmuyorsa veyahut sözleşmede aslan payını içeren hüküm bulunuyorsa -ortaklık sermayesine katılım oranı önemsizdir- kâra ya da zarara katılım eşit olacaktır²¹³.

Ancak AdOr faaliyetleri sonucunda sürekli kâr elde edilemeyebilir. Ticari hayatın getirebileceği riskler, AdOr’un iyi yönetilememesi, işin yapıldığı yerdeki ekonomik durum vs. sebeplerden, AdOr pekâlâ zarar da edebilecektir²¹⁴. Dolayısıyla bu gerçeği de dikkate alarak ve kâr- zarar dengesi gözetilerek bu hususta AdOr

²¹² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 41

²¹³ Alhan/ Çobanoğlu, s. 184

²¹⁴ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 42

sözleşmesinde düzenlenme yapılmadıkça her ortağın kâr ve zarardaki payının, AdOr sözleşmesinde taahhüt ettiği katılım payının değerine ve niteliğine bakılmaksızın eşit olması gerektiği TBK m. 623’de düzenlemiştir. Ancak tekrar belirtmek gerekir ki emredici olmayan²¹⁵ bu kuralın aksi yönünde farklı bir kâr/zarar paylaşımını öngören bir düzenleme AdOr sözleşmesinde yer bulabilir²¹⁶. Eşitlik ilkesinden ayrılan bu düzenleme için AdOr sözleşmesi tadil edilebilmesi mümkün olmakla beraber, AdOr’un tüm ortaklarının oybirliği ile alacakları bir ortaklar kurulu kararıyla da ayrı bir sözleşme olarak kâr/zarar paylaşımına gidilebilmesi de mümkündür²¹⁷.

Bu senaryonun tam tersi de mümkün olabilir. Örneğin ortaklar sözleşme ile zarara katılma oranını belirlemiş olup da kâra katılma oranını belirlememişlerse, belirlenen işbu zarara katılım payı, kazanç payı bakımından da geçerli olacaktır²¹⁸.

Ancak kâra ve/veya zarara katılma bakımından kural olan eşitlik ilkesinden ayrılan bir sözleşme hükmünün, TBK’daki sözleşme serbestisinin genel ilke ve sınırlamalarına uyması gerektiği de unutulmamalıdır. Bunun neticesinde özellikle hukuka ve ahlaka aykırı düzenlemeler, aslan payı ortaklıkları geçerli olmayacağı gibi, şayet kararlaştırılan esaslar bir ortağın aşırı yararlanmasına (Gabin’e) yol açıp diğer ortakların zarara uğramasına sebebiyet veriyorsa, zarara uğrayan AdOr ortağı ya da ortakları TBK m. 28 uyarınca aşırı yararlanma hükümlerinden faydalanabilecektir²¹⁹.

TBK m. 623 f. 3 uyarınca değinmemiz gereken bir diğer nokta da katılım payı olarak yalnızca emeğini koymuş olan ortak için zarara katılmaksızın yalnızca kâra katılacağına ilişkin anlaşmanın geçerli olacağıdır. Ancak bu durum sadece AdOr ortakları arasındaki iç ilişkide etkilidir. Buna karşılık üçüncü kişilere karşı her ortak, kural olarak ortaklık borçları için sınırsız, müteselsil ve birinci derecede sorumlu olduğundan üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez²²⁰. Dolayısıyla üçüncü kişilerin söz konusu muafiyeti haiz ortağa başvurması önlenemez. Ancak bu durumda üçüncü

---

²¹⁵ Ortakların zarara katılmasının emredici nitelikte olduğu görüş için lütfen Bkz. Domaniç, s.76; Abdelfatah, s.97

²¹⁶ Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.167

²¹⁷ Şener, s.235

²¹⁸ Şener, s.237

²¹⁹ Şener, s.237

²²⁰ Şener, s.243

kişinin talebine karşılık ödemedede bulunan ortak, yaptığı ödemeler için diğer ortaklara rücu edebilecektir.

F. Özen Gösterme Yükümlülüğü

TBK'nın vekâlet sözleşmesi hükümlerinde²²¹ (TBK m. 506 vd.) öngördüğü bu ilke AdOr'un tüzel kişiliği bulunmadığından ileride de bahsedeceğimiz üzere her ortağın AdOr'ın işlerini diğer ortaklar adına vekâleten gördüğü kabulü üzerine AdOr hükümlerinde de yer bulmuştur (TBK m. 628).

Bu düzenlemeye göre her bir ortak, kendi işlerinde gösterdiği ölçüde çaba ve özeni²²², ortaklık işlerini yerine getirmekte iken de göstermekle yükümlüdür²²³.

Her ortak AdOr adına yaptığı işler/fiiller neticesinde AdOr'un diğer ortaklarına karşı, kendi kusuruyla verdiği zararları, başka işlerde ortaklığa sağladığı menfaatlerle, kazandırdıklarıyla mahsup ettirme hakkı olmaksızın gidermekle yükümlüdür.

Özen borcuyla düzenlenen bu yükümlülük AdOr iç ilişkileri düşünülerek düzenlenmiştir. Dolayısıyla AdOr ortakları bu düzenleme nedeniyle üçüncü kişilere karşı onları ilgilendiren iş ve işlemlerde bu düzenleme nedeniyle sorumlu tutulamaz; ancak bu senaryoda genel hükümler uygulama alanı bulacaktır²²⁴.

Söz konusu bu özen yükümünde AdOr yönetici ortağı olsun olmasın tüm ortaklar için eşit ölçüde olduğu belirtilmektedir²²⁵.

TBK 628 f. 3 de belirtilen "*Ortaklık işlerini ücret karşılığı yürüten ortak, vekâlet hükümlerine göre sorumlu olur*" hükmü; AdOr iş/işlemlerini yürütürken ücret alan ortağın bu nedenle, zamanını ve emeğini hususi olarak AdOr işlerine ayıracağını ve üstüne düşen yükümlülüklerini yerine getirirken dikkatli davranacağını ortaya çıkaran bir düzenlemedir²²⁶. Dolayısıyla ücret alan AdOr ortağından, TBK'nın vekâlet sözleşmesi hükümlerinde belirtildiği şekliyle ücret almakta olan ve gerçekleştirdiği

²²¹ Nitekim TBK m. 628 f. 3'de bu düzenlemeye atıf yapılmıştır.

²²² Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.165

²²³ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 58

²²⁴ Kırca, İsmail: "Adi Şirket Ortağının Özen Borcu (TBK. 528)", Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara, 2003, s. (201-212), s. 202

²²⁵ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 58; Yalman/ Taylan, s. 127

²²⁶ Kırca, s. 208

işlerde basiretli davranması gereken bir vekilde olduğu gibi, işin niteliğinin icap ettirdiği şekilde davranması beklenmektedir.

G. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü (Rekabet Yasağı)

Kanun koyucu TBK m. 626 suretiyle ortaklar arasında menfaatler çatışmasına yol açmamak adına AdOr ortaklarının, kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatine olarak, ortaklığın amacını engelleyici veya zarar verici işleri yapamaması yönünde bir düzenlemeye gitmiştir. Bu “Rekabet Yasağı” başlıklı düzenleme şu şekildedir: *“Ortaklar, kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatine olarak, ortaklığın amacını engelleyici veya zarar verici işleri yapamazlar.”*

Bu düzenleme ile korunmak istenen AdOr’un müşterek amacıdır²²⁷.

Bu yükümlülük AdOr’un iç ilişkilerine ilişkin olduğundan düzenlenen bir yükümlülük olduğundan emredici nitelikte olmayıp; AdOr sözleşmesi ile bir kısım sınırlamaya tabi tutulması, kısıtlanması mümkündür²²⁸.

AdOr sözleşmesiyle rekabet yasağının kapsamının genişletilmesi mümkün olup genişletme yapılırken; *kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz ilkesine* (TMK m. 23 f. 2) aykırı şekilde bir ortağın ticari hayatını ortadan kaldıracabilecek düzeyde belirlenmiş bir rekabet yasağı olmamasına dikkat edilmelidir²²⁹. Buna ilaveten Yargıtay’ın 1960’lı yıllarda TMK m.2 dürüstlük kuralı gereği rekabet yasağının genişletilemeyeceğini savunduğu bir kararı da bulunmaktadır²³⁰.

Rekabet etmeme yükümlülüğünün aşırı oranda genişletilmesinde olduğu gibi, rekabet etmeme yükümlülüğünün daraltılmasının da sonuçlarının ortaklık amacına zarar verebilecek raddeye ulaşması halinde dürüstlük kuralı ve yukarıda bahsedilen TMK m. 23 f. 2 de belirtilen ilkeye aykırılık teşkil edebileceği ileri sürülebilecektir²³¹.

²²⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 54

²²⁸ Dayınlı; s. 324

²²⁹ Şener, s. 349; Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 63

²³⁰ Bu karar hakkında daha fazla bilgi için lütfen Bkz. Yalman/ Taylan, s. 116

²³¹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 54

H. Tasfiye Payını İsteme Hakkı

AdOr'da ortakların bir diğer hakkı da, tasfiye payına yönelik haktır. AdOr'da, ortakların ortaklığın feshi ile sona ermesi üzerine ortaklık birdenbire ortadan kalkmaz ve ortaklık tasfiye sürecine girer²³². Bu süreç TBK m. 642 vd. hükümlerine göre yürütülür. Tasfiye ortaklar arasındaki ortaklık ilişkisinin tamamen sona erdirilmesine yönelik yürütülen bir süreçtir²³³.

TBK m. 642 f. 1 şu şekildedir: “*Katılım payı olarak bir şeyin mülkiyetini koyan ortak, ortaklığın sona ermesi üzerine yapılacak tasfiye sonucunda, o şeyi olduğu gibi geri alamaz; ancak koyduğu katılım payına ne değer biçilmişse, o değeri isteyebilir.*”

Ortaklığın tasfiyesi halinde tasfiye süreci sonunda arta kalan bir değer veya herhangi bir varlık bakiye bulunmaktaysa; varsa AdOr sözleşmesindeki tasfiye payına ilişkin hükme göre dağıtılır, bu konuda AdOr sözleşmesinde hüküm bulunmamakta ise ortakların kâr ve zarara katılma oranına (AdOr sözleşmesinde bu husustaki hükme veya TBK m. 623 hükmüne) göre tasfiye payı dağıtılacaktır²³⁴.

Bu senaryoda ortakların alacağının muacceliyet tarihi, tasfiyenin sona erdiği tarihtir²³⁵. Talep edilecek tasfiye payının tabi olduğu zamanaşımı ise TBK m. 147 4. bent gereği beş yıl olacaktır²³⁶.

Yargıtay bir kararında²³⁷ AdOr faaliyetlerinden dolayı zarara uğrayan ortağın zararı talep etmesinin ortaklığın feshini ve tasfiye talebini de içerdiğine kanaat getirmiştir.

---

²³² Karayalçın, s. 161

²³³ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 100

²³⁴ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 100

²³⁵ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 85

²³⁶ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 85; Pulaşlı, s. 66

²³⁷ “*Asıl ve Karşı dava; adi ortaklık sözleşmesine dayalı alacak istemlerine ilişkindir.*

1- Bir ortak tarafından, adi ortaklığa ilişkin olan sermaye payının istenmesi, ortaklığın faaliyetlerinden dolayı uğradığı zararın veya kar payının talep edilmesi, aynı zamanda ortaklığın feshini ve tasfiyeyi de kapsar. Uyuşmazlık, bu bağlamda değerlendirilip, çözüme kavuşturulmalıdır.” YG 3. HD, 2018/4813 E. 2019/3507 K. ve 17.04.2019 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 19.09.2019

TBK m. 642 f. 2 ise AdOr kurulurken ortaklar tarafından ortaklığa getirilen katılma payına herhangi bir değer biçilmemişse ne yönde hareket edileceğini belirleyen bir hükümdür. Bu hükme göre; “*Bu değer belirlenmemişse-getirilen katılma payının değeri-, geri alma, o şeyin katılım payı olarak konduğu zamandaki değeri üzerinden yapılır.*”

Ortaklığa bir malın sadece kullanım hakkı sermaye olarak getirilmişse ortaklık malları tasfiye aşamasında söz konusu şeylerin kullanım hakkını katılım payı olarak getiren ortağa/ortaklara bu şeyler iade edilmelidir²³⁸.

---

²³⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 102

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADİ ORTAKLIĞIN YÖNETİMİ VE YÖNETİCİ ORTAK

I. YÖNETİM

AdOr'da yönetici ortak ve ortaklığın yönetimi hususlarında kapsamlı bir inceleme yapmadan önce 'yönetim' kavramının açıklanması faydalı olacaktır. Buradan hareketle Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre kavramın tanımlaması şu iki şekildedir²³⁹:

- *“Bir kurum/kuruluşun yasalara, kurallara ve belli şartlara uygun biçimde işlemlerini sağlamak, idare etmek, tedvir etmek.”*
- *“Birinin bir konudaki etkinliğine, çalışmasına yön vermek, birini yönlendirmek.”*

Çalışmanın amacına uygun olan ilk tanımlamadan yola çıkılırsa 'yönetme'; kanunlara, kurallara veya belirli şartlara bağlı kalarak çalışmak, bir işi yürütmek, çekip çevirmektir²⁴⁰. Bu eylemin gerçekleştirilmesi de yönetici(ler) eliyle olmaktadır. Bir kurum/kuruluştaki yöneticilerin bulunduğu zümrenin bütününe de yönetim denir.

Yönetim denildiğinde bazen bir süreç bazen de yukarıdaki paragrafta belirtildiği üzere bu sürecin sine qua non (olmazsa olmaz) unsurlarından biri olan kişilerden bahsedilmektedir²⁴¹. İşbu çalışma nezdinde yönetimden kastedilen ise ortaklığın müşterek amacına yönelik faaliyetlerde bulunma, planlama yapma, organize olma, koordinasyonu sağlama, müşterek amacın gerçekleştirilmesine yönelik eylemlerde bulunma, ortaklık adına işlem yapma, işleri kontrol etme, karar alma gibi süreçlerin bütünüdür. Bu süreç esnasındaki ortaklık adına eylemleri gerçekleştirmek için hareket eden karar alıcılara da yönetici denir. Yönetim, karar ve faaliyet sürecidir²⁴². Yönetimin asıl işlevi JV'nin müşterek amacına ulaşılması amacıyla kararlar vermek ve verilen bu kararların uygulanmasını sağlamaktır. Yönetim sürecinde, karar verme ve verilen bu kararın yerine getirilmesini sağlama yetkisi

²³⁹ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 04.09.2019

²⁴⁰ Aşkan, s.15

²⁴¹ Aşkan, s.16

²⁴² Aşkan, s.37

yönetici(ler)dedir. Zira karar verme mekanizmasında kişi(ler) ve onların eylemleri işleyişi belirlemektedir.

II. ADİ ORTAKLIĞIN YÖNETİMİ

AdOr'da/ JV'de yönetim ortaklığın en önemli önceliği olup; ortaklığın karakteristiğini gösteren bir belirteçtir²⁴³. AdOr'da yönetim ifadesiyle, ortaklığın müşterek amacına ulaşabilmek için; AdOr ortakları arasındaki ilişkilerin kurallara bağlanarak bunlara uygun şekilde AdOr'un gerek olağan gerekse de olağanüstü işlemlerinin yürütülmesi kastedilmektedir²⁴⁴. Yönetim ibaresi yerine bazı kaynaklarda²⁴⁵ ve EsBK' da "idare" sözcüğü kullanılmıştır.

Joint venture'ın sevk ve idaresi, JV'yi kuran AdOr sözleşmesindeki temel hususlardan birini teşkil etmektedir. JV yönetimine sözleşme serbestisi ilkesi hâkim olduğundan JV ortakları ortaklık sözleşmesiyle veya sonradan TBK m. 524'e uygun şekilde oybirliği suretiyle alacakları karar ile AdOr'un yönetimini serbestçe belirleyebileceklerdir. İlaveten JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde oy çokluğuyla karar alınabilmesi öngörülebilir²⁴⁶.

Yönetim yetkisinin kime veya kimlere ait olacağı hemen hemen her zaman JV sözleşmesinde gösterilir²⁴⁷.

AdOr sözleşmesinde yönetimin kim ya da kimler tarafından kullanılacağı belirtilmemişse bu senaryoda dikkatleri kanuna çevirmek icap eder. TBK m. 625/1 hükmünce AdOr' da yönetimin, kimler tarafından nasıl gerçekleştirileceği düzenlenmiştir. Buna iç yönetim de denilmektedir²⁴⁸. Buna göre; kural olarak bütün ortaklar ortaklığı yönetme hakkına sahiptir²⁴⁹. Fakat AdOr sözleşmesi suretiyle veya AdOr ortakları tarafından alınacak bir kararla; sadece bir ortağa veya takdir edilirse birden fazla ortağa yahut nadiren görülse de üçüncü bir kişiye misâlen günümüzde sık görülen yönetim şirketlerine de yönetim yetkisi bırakılabilecektir. Kanun koyucu

²⁴³ Aşkan, s.37

²⁴⁴ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 47

²⁴⁵ Şener, s. 289

²⁴⁶ Poroy / Tekinalp/ Çamoğlu, s. 54; Şener, s. 290

²⁴⁷ Dayınlarlı, s. 329

²⁴⁸ Eren, Özel Hükümler, s. 866

²⁴⁹ Abdelfatah, s. 63; Domaniç, s. 85

tarafından belirtildiği üzere AdOr'da yönetim kural olarak tüm ortaklar için hem yükümlülük hem de hak olarak tanınmıştır²⁵⁰.

AdOr sözleşmesinde ortaklardan herhangi birisine veya birilerine yönetim yetkisi tanınmamışsa, ortaklar daha sonradan oybirliği ile alacakları bir kararla yönetim yetkisine sahip olacak olan ortakları tayin ve tespit edebilirler²⁵¹.

AdOr'da yönetim, AdOr sözleşmesiyle veya alınmış olan bir AdOr kararıyla yalnızca bir veya bir kısım ortağa ya da üçüncü kişilere bırakılmadıkça tüm ortaklar AdOr'u yönetme hakkına sahiptir (TBK m. 625 f. 1).

Bu durumda AdOr'un her bir ortağının, ortaklık yönetimine katılma hakkı bulunduğundan, eğer ortaklar isterlerse, en basit konuda bile ortaklık adına karar alabileceklerdir. Ne var ki, ortaklık adına bir kararın alınmasını talep eden ortak veya ortakların bu haklarını kullanırken kontrollü ve geçerli bir nedene dayanarak kullanmaları gerekmektedir. Aksi durumda bu kanun tarafından bahşedilmiş hakkını istismar eden ortak açısından hakkın kötüye kullanılması sonucu doğabilir²⁵².

TBK m. 625 f. 1 ile her bir ortağa tanınan bu hakkın kötüye kullanılması sonucunda bürokrasiden uzak olduğundan dem vurulan ve kolay karar alınabilme niteliği haiz olan AdOr müessesesi diğer ortaklar açısından çekilmez bir hâle gelebilir ve böylece ortaklığın devamının mümkün olmadığı bir durumla da karşı karşıya kalınabilmesi mümkündür²⁵³. Böyle bir durumda AdOr'un diğer ortakları açısından ortaklığın feshi için haklı bir sebep oluşabilir, TBK m. 639 1. fıkrasındaki 7. bent hükmüne göre ortaklığın sona ermesine sebep olabilir.

TBK m. 625 f. 2 hükmüne göre AdOr'un yönetimi ortakların tümü veya birkaçı tarafından gerçekleştiriliyorsa bu senaryoda yönetim yetkisine sahip ortaklardan her biri, bu yetkiyi haiz diğer ortak ya da ortaklar olmaksızın işlem yapabilmektedir. Ancak kanun koyucu bu noktada bir fren mekanizması öngörmek suretiyle kendisine ortaklığı yönetme yetkisi tanınan her ortağın, diğer yetkili ortaklar tarafından gerçekleştirilen iş ve işlemlerin tamamlanmasından önce söz konusu iş ve işlemlere

---

²⁵⁰ Karayalçın, s. 141

²⁵¹ Dayınlarlı, s. 329

²⁵² Özenli, s.72

²⁵³ Özenli, s.72

itiraz edebileceğini belirtmiştir. Bu surette yalnızca yönetim yetkisini haiz ortaklar bu eylemler ve işlemleri engelleyebilecektir. Yönetim yetkisi olup bilgisi dahilinde olan herhangi bir işlemde eylemi bulunmayan ortağın sessizliği bu işlemin yapılmasını engellemeye matuf değildir²⁵⁴. Zira buradaki susma işleme örtülü de olsa rıza gösterildiğine delalettir.

AdOr yönetim yetkisi doktrinde bir geniş bir de dar anlamda olmak üzere ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur²⁵⁵.

Geniş anlamda yönetim, AdOr'un konusunu gerçekleştirmek için AdOr amacına yönelik her karar, tedbir, faaliyet ve işlemi ifade eder. Bu yönüyle yönetim, üretim, alım, pazarlama, organizasyon, yatırım, mali işlerin yürütülmesi, dava açma, tahkime gitme, bağışta bulunma ve buna benzer birçok işlemi kapsamaktadır²⁵⁶.

Dar anlamda yönetim ise;(TBK m. 625) temsili içermeksizin ortaklık amacının gerçekleştirilmesi için iç ilişkide alınan ve olağan nitelik taşıyan her türlü karar ve tedbiri kasteder. AdOr içi fonksiyonların yerine getirilmesini ifade eder²⁵⁷. Diğer bir ifadeyle TBK m. 625'de belirtilen dar anlamda yönetim, olağan dışı işlemlere ilişkin kararları içermeyen, sadece olağan işleri kapsayan iç ilişkiye ait yönetsel kararların alınmasına ilişkindir.

AdOr'un yönetimi ve yönetime bağlanan sonuçlar, yalnızca AdOr'un iç ilişkisine ilişkin hususlardan olup bu husus ortaklık dışındakilere yansımadığından, yönetici ortak üçüncü kişiler nazarında kendi işini gören bir şahıs konumundadır²⁵⁸.

AdOr'un yönetimi hususunda olağan işlerde yönetim yetkisinin kural olarak yönetici ortağa ait olduğu, olağanüstü işlerde ise yönetici olmayan ortağın da bu konuda hak sahibi sayılması gerektiği, hatta olağan işlerde dahi tarafların yönetim yetkisini serbestçe düzenleyebilecekleri ve yönetici olmayan diğer ortaklardan birini veya birkaçını yetkili kılacakları savunulmaktadır²⁵⁹.

---

²⁵⁴ Şener, s. 294

²⁵⁵ Abdelfatah, s.61; Barlas, s.127; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.55

²⁵⁶ Baştuğ, s. 35; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 54

²⁵⁷ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 55

²⁵⁸ Barlas, s.135

²⁵⁹ **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 41

Yönetim ve temsil yetkileri birbirlerinden ayrı hususlardır. AdOr sözleşmesi ile temsil yetkisi (dış ilişki) verilmiş olan ortağın yanında temsil yetkisi verilmeksizin yalnızca yönetim yetkisi tanınabileceğini belirten bir görüş de mevcuttur²⁶⁰.

Hukuken kabul edilebilir görülen bu görüşün pratikte bir önem taşımadığını söyleyen bir başka görüşte mevcuttur²⁶¹. Zira bu görüşe göre, yönetim yetkisi çoğunlukla yalnızca dışarıya karşı yetkili görünen, diğer bir deyişle temsil yetkisi ile donatılan ortakadır²⁶².

AdOr bir veya birden fazla ortağının yalnızca yönetim yetkisiyle donatılması halinde, yönetime yetkili ortağın temsile de yetkisi olduğu karinesi (TBK m. 637 f. 3) iyiniyetli üçüncü şahıslar bakımından devreye girecek ve yalnızca yönetim yetkisi ile donatılmış olan ortak da temsilci durumuna düşebilecektir. AdOr'un işleyişine, yönetimine ilişkin herhangi bir farkındalığı bulunmayan/ bulunması beklenmeyen üçüncü kişiler tarafından yönetim yetkisini elinde bulunduran ortağın temsile yetkili görülüp işlemlere muhatap olması söz konusu olabilecektir. Bu durumda yalnızca yönetim yetkisi ile donatılan ortağın dışarıya karşı kendi adına ancak ortaklık hesabına işlem yapması mümkündür²⁶³.

Yönetim ortaklığın müşterek amacına ulaşmak uğruna gerekli olan bütün faaliyetleri içerir²⁶⁴. Bu çerçevede yönetim; iç ilişkide koordinasyonu ve karar alma mekanizmasını, dış ilişkide ise bu kararların icrasını, yürütülmesini diğer bir deyişle temsilini (TBK m. 637) ifade etmektedir²⁶⁵. Dolayısıyla yönetici ortağın sevk ve idaresi altında alınan kararların AdOr içinde etki gösterdiği diğer bir deyişle alınan kararların etkisinin AdOr ortakları ve ortaklığın bizatihi kendisi dışındakileri etkilemediği senaryoda AdOr da yönetim (TBK m. 625) kast edilir. Joint venture'ın yönetimi ve idaresi iç ilişkiyi, temsili dış ilişkiyi ifade eder²⁶⁶.

Yönetim çerçevesinde alınan bu kararların yerine getirilmesi halinde yönetici ortağın üçüncü kişilerle etkileşime girecek şekilde gerçekleştireceği hukuki fiil, eylem

---

²⁶⁰ Karayalçın, s 177

²⁶¹ Barlas, s. 136

²⁶² Barlas, s. 136

²⁶³ Barlas, s. 136

²⁶⁴ Abdelfatah, s. 63; Şener, s. 290

²⁶⁵ Şener, s. 410

²⁶⁶ Pulaşlı, s. 46

ve ilişkilerde ise işbu çalışmanın dördüncü son ve bölümünde detaylı olarak incelenecek olan AdOr'un temsili (TBK m. 637) kastedilecektir.

Ortaklık mallarının elbirliği mülkiyeti esasına tabi olmasının doğal bir sonucu olarak AdOr'da yönetim aynı zamanda ortaklar açısından bir yükümlülük içerir²⁶⁷.

AdOr'da yönetim konusu ile AdOr'un temsili farklı hükümlerle düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler sırasıyla TBK m. 625 ve m. 637 de yer almaktadır. Birbirlerinden ayrı başlıklarda düzenlemiş bu hükümler arasındaki bağ, işbu çalışmanın ekseriyetini oluşturan JV'nin (AdOr'un) yönetici ortak tarafından temsili hususundaki özel bir düzenleme ile (TBK m. 637 f. 3) kurulmuştur²⁶⁸.

Bu madde hükmüne göre, kendisine yönetim görevi verilen ortağın, JV'yi veya JV'nin bütün ortaklarını üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi var sayılır.

III. ADİ ORTAKLIKTA KARAR ALINMASI

Hukuki işlemlerin hayata geçebilmesi, hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için birden fazla kişinin irade beyanına gerek duyuluyorsa ortada iki veya çok taraflı hukuki işlem vardır. İki veya çok taraflı hukuki işlemlerden biri de kararlardır. Kararlarda birden fazla irade beyanı söz konusudur. Beyanların aynı veya farklı doğrultuda olmasından bağımsız olarak irade beyanının muhatabı, ilgilisi diğer bir ifadeyle nezdinde hukuki sonuç doğan bir kişi topluluğudur.

Karar TDK 'ya göre “*Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı*” ve “*Herhangi bir durum için tartışılarak verilen kesin yargı*” olarak tanımlanmıştır²⁶⁹. Kararlar ortakların ortaklıkla ilgili belirli bir konuda bir araya gelip iradelerini beyan etmeleriyle oluşan hukuki işlemdir²⁷⁰.

Kişi unsuru ve AdOr ortaklarının birbirlerine duydukları güven duygusu AdOr ilişkisinde azami öneme sahip olduğundan dolayı ortakların AdOr'un karar süreçlerine katılması vazgeçilmez bir husustur. Karar mekanizması bulunmayan bir ortaklığın

²⁶⁷ Karayalçın, s. 141; Şener, s. 290; Özenli, s. 76

²⁶⁸ Barlas, s. 248

²⁶⁹ Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 17.09.2019

²⁷⁰ Eren, Özel Hükümler, s. 864

yönetilmesi ve bu ortaklığın faaliyetlerini yürütmesi mümkün değildir²⁷¹. AdOr'da ortakların müşterek amaç uğruna gösterdikleri çabaların koordine edilmesi gerekmekte olup; bu koordinasyon AdOr adına alınacak kararlar suretiyle gerçekleştirilir²⁷².

AdOr, diğer tüm kişi toplulukları gibi ortakların bir sorun veya iş hakkında düşünerek bu konuda irade beyanlarının birliği veya çoğunluğu doğrultusunda alacakları kararlarla yönetilir. Bu hususta kanun koyucu, "Ortaklığın Kararları" başlıklı TBK m. 624'de bir düzenlemeye gitmiştir. Buna göre JV'nin ortaklığının kararları, bütün ortakların oybirliğiyle alınır. Kanun koyucu tarafından benimsenen bu ilkeye mana kazandırabilmek için AdOr'da hâkim olan iki ilkeyi göz önüne getirmeliyiz.

Bu ilkelere birincisi elbirliği mülkiyeti ilkesidir²⁷³. Buna göre AdOr mameleki üstünde tüm ortakların hep beraber hareket etmesinin elbirliği mülkiyetinin esaslarından biri olduğunu hatırlatmak gerekir. Bu ilkelere ikincisi ise AdOr'un borçlarından tüm ortakların müteselsil sorumluluk ilkesine²⁷⁴ göre sorumlu tutulmasıdır. Bu bahsedilen iki ilkenin hüküm ve sonuçlarının bilinciyle JV'nin alacağı bir kararın tüm ortakları bağlayacağı ve alınacak olan bir kararın sonuçlarının da tüm ortaklar adına doğacağı bilindiğinden aksi AdOr sözleşmesinde kararlaştırılmamışsa JV adına oybirliği suretiyle karar alınabilecektir²⁷⁵. Nitekim kararın içeriği ve niteliğine bakılmaksızın öncelikle o karara tüm ortakların iradesinin yansıyor yansımadığına bakılacaktır.

Joint venture'ı teşkil eden AdOr sözleşmesinde kararların oy çokluğuyla alınacağı belirtilmişse çoğunluk, ortak sayısına göre belirlenecektir²⁷⁶. Bu halde çoğunluk, ortakların tam sayısı üzerinden kafa(kişi) sayısına göre hesaplanır²⁷⁷.

TBK'nın AdOr'un bazı iş ve işlemleri hakkında karar alınabilmesi için oybirliği aradığı emredici nitelikteki hükümleri nedeniyle bu tip hükümlerle

---

²⁷¹ Aşkan, s.37

²⁷² Şener, s.285

²⁷³ İlke hakkında daha fazla bilgi için lütfen Bkz. İkinci Bölüm "Elbirliği Mülkiyeti"

²⁷⁴ İlke hakkında daha fazla bilgi için lütfen Bkz. İkinci Bölüm "Müteselsil Sorumluluk Esası"

²⁷⁵ Barlas, s.289; Şener, s.284; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.53; Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s.739

²⁷⁶ Şener, s.285

²⁷⁷ Eren, Özel Hükümler, s.864; **Poroy**/ Tekinalp/ Çamoğlu, s.54

düzenlenmiş hususlara ilişkin karar nisabının her ne kadar AdOr sözleşmesinde oy çokluğu esasına göre karar alınacağı belirlenmişse de artık bu gibi hallerde kanun emri gereği ancak ve ancak oybirliği esasına göre karar alınabilecektir²⁷⁸. Bu duruma bir örnek olması açısından işbu çalışmanın da esasını oluşturan TBK m. 637 f. 3 gereği JV'nin temsil yetkisine sahip yönetici ortağının yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin ortakların tümü tarafından verilmiş yetkiyi içerir kararın, bütün ortakların oybirliğiyle verilmiş olması bir zorunluluktur. Yine JV'yi kuran AdOr sözleşmesinin de değiştirilmesi oybirliği gerektiren bir husustur²⁷⁹. Zira sözleşme kurulurken JV'ye ortak olma iradesini gösteren tüm ortakların irade beyanları ile kurulduğundan, bunu değiştirebilmek için de bütün ortakların değişiklik doğrultusunda irade beyanlarının aranması doğaldır.

AdOr'da bu oylar yukarıda da bahsedildiği üzere bir kişi topluluğu içinde kullanılır. Ortaklık kararı alınması gereken hallerde ortaklar bir araya gelmek suretiyle toplantı yaparak karar alabilecekleri gibi, kararların akıbetinin alınan kararların yazılı suretlerinin tüm ortakların irade beyanını alabilmek amacıyla elden dolaştırma yöntemi ile de belirlenmesi mümkündür²⁸⁰.

JV'nin sine qua non unsurlarından biri olan birden fazla ortak²⁸¹; kendi aralarında bir kişi topluluğu oluşturmaktadır. Her ne kadar doktrinde tanımlanmamışsa da JV ortaklarının teşkil ettiği bu kişi topluluğunun JV'nin ortak amacının gerçekleşmesi için karar alma amacıyla toplanması neticesinde 'Ortaklar Kurulu' oluşacaktır²⁸².

Kurul TDK' ya göre; "*bir işi yapmak, yönetmek veya bir kurum ve kuruluşu temsil etmek için görevlendirilmiş kişilerden oluşmuş topluluk*" olarak tanımlanmaktadır²⁸³. Bu tanım başlı başına AdOr müessesesine uymaz zira AdOR'da ortakların oluşturduğu topluluk görevlendirilmiş değildir. AdOr ortaklık sıfatı, bir ortaklar kurulu kararından ya da AdOr sözleşmesinden kaynaklanmamaktadır. Ortaklık ilişkisinin doğuşundan ve ortaklığın kuruluşundan itibaren ortak sıfatı haiz

---

²⁷⁸ Eren, s.864

²⁷⁹ Eren, s.865

²⁸⁰ Şener, s. 286

²⁸¹ Daha detaylı bilgi için lütfen Bkz. Birinci Bölüm "Kişi Unsuru"

²⁸² Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 61; Şener, s. 286

²⁸³ Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 19.09.2019

olduğundan dolayı ortaklığın kuruluşunun en başından beri var olan bir kişi topluluğu söz konusudur.

Yargıtay kararlarında da genellikle ortakların karar alabilmek amacıyla oluşturduğu kişi topluluğuna ortaklar kurulu denmektedir²⁸⁴.

Joint Venture'a ilişkin her türlü iş veya işlemin, ortaklık kararına konu edilmesine gerek bulunmamaktadır. Zira ticari hayatın olağan akışında gerçekleştirilen gündelik basit işlemler vardır ki örnek vermek gerekirse ortaklığın hesabının tutulması, hesaba para yatırılması veya marketten JV çalışanları için su alınması vs. bu işlemlerin yapılabilmesi için mutlaka ortakların toplanıp kurul kararı almasına ihtiyaç yoktur²⁸⁵.

Bir karar alabilmek için bir araya gelinen toplantılarda, bu amacın hasıl olabilmesi için;

- Yapılması planlanan toplantının başlayabilmesi için toplantı nisabının karşılanıp karşılanamadığının tespiti için öncelikle JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesine bakılır. Sözleşmede bir toplantı nisabı belirlenmişse söz konusu nisapta belirtilen kişi sayısının var olduğu tespiti ile toplantı sürecinin başlaması mümkün olabilecektir²⁸⁶.
- JV sözleşmesinde toplantı nisabı hakkında bir hüküm öngörülmemişse bu durumda TBK m. 624 gereği tüm ortakların varlığı toplantı açılışı için şarttır. Bu halde ortaklardan birinin veya birkaçının toplantıya katılmamaları halinde toplantının açılmasına ve bundan dolayı da karar alınması mümkün değildir.

Bu toplantılarda bir karara varabilmek için;

- JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde karar nisabına ilişkin bir hüküm yer almakta ise bu hükümde yer alan karar nisabını karşılamaya yeterli olacak sayıda ortağın ilgili kararın alınması yönünde irade beyanlarını

---

²⁸⁴ “Yönetici ortağın diğer ortakların vekili sıfatıyla dava açabilmesi olağanüstü işlerden olup, bu konuda kendisine sözleşmeyle ya da ortaklar kurulu kararıyla özel yetki verilmiş olması gerekir...” YG 15. HD, 2015/4018 E. 2016/2756 K. ve 16.05.2016 T., Kazancı İçtihat Bankası, www.kazanci.com, Erişim tarihi 18.09.2019

²⁸⁵ Özenli, s.71

²⁸⁶ Özenli, s. 74

açıklaması elzemdir. Burada nisap TBK m. 624 f. 2 gereği oy çokluğu esasına aykırı olamaz. Buradaki çoğunlukta ortak sayısına göre belirlenecektir.

- Karar nisabına ilişkin AdOr sözleşmesinde herhangi bir hüküm yoksa buradaki durumda ikili bir ayrıma gitmemiz gerekir.
  - Yine AdOr sözleşmesinde nisaplara ilişkin herhangi bir hüküm yoksa TBK m. 624 gereği oybirliği esası uygulanır. Dolayısıyla JV'yi teşkil eden tüm ortakların, kişi birliğinin toplanmaya konu kararın alınmasına yönelik müşterek irade beyanlarını açıklamaları gerekir²⁸⁷.
  - JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde sadece toplantı nisabına ilişkin bir hüküm varsa bu toplantı nisabını karşılamaya yeter sayıdaki ortakların alınması planlanan karar yönündeki irade beyanlarının açıklanmış olması gerekir²⁸⁸. Akılda kalması adına bu duruma bir örnekle açıklık getirmekte fayda görülmektedir. Misalen bir joint venture 10 ortakten oluşsun ve bu JV'yi teşkil eden sözleşmede de ortaklar kurulunun en az 8 ortağın mevcudiyeti üzerine toplantı nisabı kararlaştırılsın. Artık burada karar nisabı da bu 8 ortağın aynı yönde irade beyanı açıklamasıyla karşılanacaktır. Ezcümle bu senaryodaki formül AdOr sözleşmesinde belirlenen toplantı nisabı eşittir karar nisabı niteliğinde olacaktır.

Ancak tekraren belirtmek gerekir ki TBK'nın emredici hükümleri ile oybirliği aranan kararlarda artık yukarıda maddeler halinde uygulanan nisaplar aranmaz. Kanun emri gereği o emredici konuya ilişkin karar oybirliği ile alınabilir²⁸⁹.

Yukarıda belirtilen nisaplara ulaşılmaması halinde alınan kararlar yok hükmünde olup geçersizdir.

²⁸⁷ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 53

²⁸⁸ Şener, s. 286

²⁸⁹ TBK m. 637/3 örneği için lütfen Bkz. s. 50,

Bir başka husus alınan kararların içeriğine ilişkindir. Zira ortaklar kurulu tarafından alınmış kararların konusunun imkânsız olması, kararların ahlaka veya hukuka aykırı olması halinde TBK m. 27 gereği bu kararlar kesin hükümsüzdür ve geçerli değildir. Kararların geçersizliğinin tespiti için yargı yoluna başvurularak mahkeme nezdinde bir tespit davası açılması söz konusu olabilir²⁹⁰.

Kanunda açıkça düzenlenmese de, AdOr kararlarının iptali mümkündür²⁹¹. Özellikle JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesine veya kanuna aykırılık teşkil eden içerikteki kararların iptali olanak dâhilinde olmalıdır.

IV. YÖNETİCİ ORTAK

Joint Venture'nın amacına ulaşabilmesi bakımından gerekli olağan işleri icra için ortaklardan birinin yönetim yetkisiyle donatılan ortağa "pilot ortak" adı verilmektedir²⁹².

Bir diğer ifade ile pilot ortak olarak anılır. Resmi Gazete'de "Leading Partner"²⁹³ olarak rastlayabildiğimiz bu kavram yerine uluslararası terminolojide "Partner In Charge"²⁹⁴ veya "Managing Partner"²⁹⁵ ifadeleri kullanılabilir. Yargıtay'da kararlarının genelinde²⁹⁶ "yönetici ortak" ifadesini kullanmaktadır.

TBK'da yönetici ortak ifadesini kullanmaktadır. TBK anlamında bu ifadeye ilk olarak m. 625 f. 3' de rastlamaktayız. Bu hükme göre "*Ortaklığa genel yetkili bir temsilci atanması ve ortaklığın olağan dışı işlerinin yürütülmesi için, bütün ortakların oybirliği gereklidir. Ancak, gecikmesinde sakınca olan hâllerde, bu konuda yönetici ortaklardan her biri yetkilidir.*" lafzından, hem AdOr sözleşmesi kapsamında

---

²⁹⁰ Şener, s. 289

²⁹¹ Şener, s. 289

²⁹² Kaplan, s.46; Barlas, s. 289

²⁹³ 10.04.2017 Pazartesi Tarihli ve 30034 Sayılı T.C. RG

²⁹⁴ Ghalayini, Nadine: "Lebanon - Key Characteristics Of Joint Ventures", in: International Joint Ventures, (Edit.) Campbell, Dennis, Kluwer Law International, Netherlands, 2009, s. (309-318), s. 315

²⁹⁵ <https://www.thebalancesmb.com/types-of-partners-in-a-business-partnership-398281>, Erişim Tarihi 30.10.2019

²⁹⁶ "Diğer yandan, ortaklıkta yönetici ortağın hesap verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu nedenlerle öncelikle yönetici ortağın da tespiti ile BK'nın 530. maddesi uyarınca yönetici ortağın hesaba davet edilmesi ve şirket hesaplarının istenmesi, yönetici ortağın delilleri ve diğer ortağın mukabil delilleri incelenmelidir." YG 15. HD, 2018/1283 E. 2018/2923 K. 05.07.2018 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 21.09.2019

kurulmuş ortaklıklar da en az bir yönetici ortak olduğunu kabul ettiği söylenebilecektir.

AdOr ortakları, TBK m. 625 f. 1 gereği JV'nin yönetici ortağı baştan AdOr sözleşmesiyle veya sonradan ortaklar kurulu kararı ile belirlenmemişse ortaklığın kurulmasıyla birlikte, aynı zamanda yönetici ortak sıfatını da kazanmış olurlar.

JV'deki yönetici ortak sayısı birden fazlaysa, kural olarak her bir yönetici ortak JV adına diğer ortaklara ihtiyaç duymadan işlem yapabilecektir. Ancak herhangi bir yönetici ortak tarafından yapılmak istenen bu işlemlerin tamamlanmasından önce itiraz etmek suretiyle katılmayan yönetici ortaklara bu işleme itiraz edebilme hakkı da bir veto imkânı olarak JV ortaklarına sunulmuştur²⁹⁷.

---

²⁹⁷ Daha fazla bilgi için lütfen Bkz. İkinci Bölüm "İtiraz Hakkı"

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

JOİNT VENTURE'LARIN YÖNETİCİ ORTAK TARAFINDAN TEMSİLİ

I. TEMSİL

Hukuk kişileri tarafından yapılması düşünülen işlemlerin karmaşası, işlemlerin karışıklığı, bilgi veya zaman noksanlığı, zorlayıcı nedenler vb. mazeretlerden dolayı işlemlerini bizzat yapmak yerine bir aracı ile yapmayı seçebilmektedir²⁹⁸. Hukuk sistemi kişilere böyle bir imkân tanımıştır. Bu kapsamda, kişiyi ilgilendiren hüküm ve sonuçlar başka bir kişinin hukuki alanında doğmak üzere, diğer bir ifadeyle bir kişinin başkası ad ve hesabına bir hukuki işlemi gerçekleştirmesine temsil denir²⁹⁹.

Bir hukuki işlem temsil suretiyle yapılıyorsa o işlemde daima üç kişi vardır. Bunlar temsil olunan (kendi adına işlem yapılan), temsilci (temsil olunan yerine hukuki işlemi gerçekleştiren) ve temsilcinin gerçekleştirdiği işlemde karşısında hukuki işlemde bulunan üçüncü kişidir.

Temsil olunan, haiz olduğu kendi adına ve kendi hesabına hukuki işlemde bulunabilme yetkisini bir temsilciye verir. Bu yetkiye temsil yetkisi denir³⁰⁰. Temsil olunanda bulunan bu temsil yetkisi, temsilciye geçtikten sonra temsil gücü (power of attorney) olarak tanımlanır³⁰¹. Temsil yetkisi; benzer bir ifadeyle, temsilciye, temsil olunan adına ve hesabına sözleşme yapma, bu suretle temsil olunanı sözleşmenin tarafı haline getirme, kurulan sözleşmenin de hukuki vecibe ve sonuçlarının da temsil olunana ait olmasını sağlama neticesinde temsil olunanın malvarlığını değiştirme gücü ve yetkisi olarak da tanımlanabilir³⁰².

Temsilci temsil olunandan yetki aldıktan sonra, temsil olunanın adına ve hesabına üçüncü bir kişi ile hukuki işlem yapma suretiyle sözleşme akdeder. Akdedildikten sonra temsil olunan bu sözleşme ile bağlı olacağı gibi sözleşmenin de tarafı haline gelir. Temsilci temsil olunan hesabına yaptığı hukuki işlemde taraf

²⁹⁸ Akyol, Şener: Türk Medeni Hukukunda Temsil, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 3

²⁹⁹ Cihan, Hulki: Temsil Yetkisinin Verilmesi Ve Kapsamının Belirlenmesi, Beta Yayınları, İstanbul, 2011, s. 3; Akyol, 2009, s. 4

³⁰⁰ Cihan, s. 4

³⁰¹ Akyol, 2009, s. 7

³⁰² Akyol, 2009, s. 8

olmayacağından sözleşme kapsamında borç altına da girmez³⁰³. Dolayısıyla üçüncü kişi, temsil olunanla arasındaki sözleşme nedeniyle doğan bir talebini temsil olunan adına hareket eden temsilciye yöneltemez³⁰⁴.

Temsil yetkisi üç şekilde doğar³⁰⁵:

- Temsil olunanın temsil yetkisini bir hukuki işlemle temsilciye vermesi ile,
- Tüzel kişilerin organları aracılığıyla ile temsil olunması suretiyle ve,
- Kanundan, mevzuatta yer alan bir hüküm nedeniyle doğan kanuni temsil yetkisi

ile yetkinin doğumu gerçekleşir.

Temsil hukukunda, TBK m. 40 vd. genel nitelikte olduğundan kanunda özel hüküm bulunmadıkça uygulama alanı bulacaktır.

Kanunda temsile ilişkin özel hükümlere de yer verilmiştir. Bu nedenle temsil yahut temsilin özel türleriyle ilgili olarak özel olarak bir düzenlemeye gidilmişse bu noktada var olan özel hükme rağmen genel hüküm uygulama alanı bulmayacaktır³⁰⁶.

Bu hususa örnek vermek gerekirse TBK m. 547 vd. hükümlerine bakmak yeterli olacaktır. Bu hükümler “Ticari temsilci” müessesesini bize anlatır ki bu müessese temsilin ticari işletmelere özgü olan türüdür. TBK m. 547 ticari temsilciyi şu şekilde tanımlamıştır: “*Ticari temsilci, işletme sahibinin, ticari işletmeyi yönetmek ve işletmeye ilişkin işlemlerde ticaret unvanı altında, ticari temsil yetkisi ile kendisini temsil etmek üzere, açıkça ya da örtülü olarak yetki verdiği kişidir.*” Burada ticari işletmenin hem temsili hem de yönetimi ticari işletmenin sahibi tarafından kendisini temsil etmek üzere bir kişiye yetki vermektedir.

---

³⁰³ Akyol, 2009, s. 7

³⁰⁴ Cihan, s. 4

³⁰⁵ Akyol, 2009, s. 8

³⁰⁶ Kılıçoğlu, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018, s. 307

A. Dolaylı Temsil

Temsilcinin temsil olunandan aldığı temsil yetkisini dayanarak ancak bu dayandığı temsil yetkisini üçüncü şahıslara açıklamayarak bir hukuki işlemde bulunursa hukuki işlemin sonuçları temsilcinin hukuk alanında doğduğu ve kurulan sözleşmenin tarafının temsilcinin bizatihi kendisinin olduğu temsil şekline dolaylı temsil denir³⁰⁷.

Bu bilgiler ışığında özleştirmek gerekirse dolaylı temsil; bir şahsın temsil yetkisine sahip olmasına karşın hukuki işlemi kendi adına ve başkası hesabına yapmasıdır. Temsilcinin kurduğu hukuki işlemin sonuçlarının temsil olunan üzerine doğabilmesi için açıklama ilkesi denilen bu açıklama şartının yerine getirilmesi gerekmektedir³⁰⁸.

Temsilci tarafından kendi adına akdedilen sözleşmenin vecibeleri, hüküm ve sonuçları, alacak ve borçları temsilci üzerine doğduğundan dolayı sayılan bu hak, alacak ve sorumluluklar temsil olana geçmeyecektir.

Dolaylı temsilde iki hukuki işlem mevcuttur. Birincisi temsilcinin üçüncü kişiyle kendi adına ancak temsil olunan hesabına bir işlem yapmasıdır. İkincisi ise bu birinci işlemdeki işlem sonuçlarının temsil olunana devridir³⁰⁹.

Temsilci sözleşme nedeniyle kendisine geçen tüm edimleri, hak ve alacakları sorumlulukları ile birlikte dolaylı yoldan sözleşmeyle elde edilen her şeyin her bir değerinin devir usullerine de uymak suretiyle temsil olunana devretmek zorundadır³¹⁰.

Dolaylı temsil istisnai bir temsil türüdür³¹¹.

Dolaylı temsilde yukarıda bahsedilen temsil yetkisi açıklanmadığından ortaya çıkmamakta olup bu nedenle üçüncü kişilere karşı kullanılamamaktadır³¹². Zira temsil

---

³⁰⁷ Akyol, 2009, s. 46

³⁰⁸ Akyol, 2009, s. 57

³⁰⁹ Kılıçoğlu, s. 311

³¹⁰ Akyol, 2009, s. 46

³¹¹ Kılıçoğlu, s. 311

³¹² Akyol, 2009, s. 47

yetkisini kullanmak temsil ilişkisindeki üçüncü kişiye bir başkası adına (temsil olunan adına ve hesabına) hukuki işlemde bulunulduğunu açıklamakla mümkündür³¹³.

TBK m. 40 f. 3'te yer alan "diğer durumlar" ibaresinden dolayı temsilin anlaşılması gerekir. Maddeye göre bu durumda alacağın devri veya borcun üstlenilmesine ilişkin hükümler uygulanır³¹⁴. Bunun dışında TBK'nın düzenlediği temsil ilişkisinde esas olan doğrudan temsil olduğu için TBK'nın temsil düzenlemesinde dolaylı temsile ilişkin hüküm bulunmamaktadır.

Dolaylı temsil ilişkisinde işlemin temsil içerip içermediğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. İşlemi yapan kişi ancak ve ancak işlemi temsil olunan hesabına yapma iradesine sahipse temsilci olacaktır. Zira temsilci hukuki işlemi kendi adına yaptığı için kendi hesabına işlem yapan herhangi bir kişiden ayrılabilir olması için bu iradeyi taşıdığı tespit edilmelidir.

B. Doğrudan Temsil

Temsilcinin temsil olunandan aldığı temsil gücü ile temsil olunan adına hareket ettiğini açıklayarak sözleşme akdetmesi ile bu sözleşme doğrudan temsil olunanı taraf yapar ve doğrudan tarafı olduğu bu sözleşmenin tüm hak, borç, yetki ve sonuçları temsil olunan üzerine geçer. Bu nedenle temsilcilerin temsil yetkisine dayanılarak temsil olunan adına ve hesabına üçüncü bir şahıs ile sözleşme kurmasına doğrudan temsil (TBK m. 40 f. 1) denir³¹⁵.

Burada tek bir hukuki işlem tek bir aşama söz konusu olup bu temsilcinin temsil olunanın adına ve hesabına yaptığı hukuki işlemdir³¹⁶.

Temsilcinin temsil olunan adına ve hesabına hareket ettiğini işlem yaptığı üçüncü kişi ya da kişilere açıklamaması durumunda temsil ilişkisinin varlığı durumun hal ve icabından anlaşılırsa artık bu noktada da açıklama ilkesi yerine getirilmese de doğrudan temsil söz konusu olacaktır³¹⁷.

---

³¹³ Akyol, 2009, s. 58

³¹⁴ Girgin, s. 42

³¹⁵ Akyol, 2009, s. 46

³¹⁶ Kılıçoğlu, s. 311

³¹⁷ Kılıçoğlu, s. 312

Doğrudan temsil TBK kapsamındaki olağan ve yaygın temsil halidir. Bu çerçevede temsil ilişkisinden kasıt kural olarak doğrudan temsil ilişkisidir³¹⁸.

C. Temsilin Diğer Görünümleri

Temsilde yukarıda belirtilen ayrımların yanı sıra bazı özel temsil halleri de vardır. Bunlar birden fazla temsilcinin bulunmasıyla alt temsilcilik olarak sıralanabilir. Bir diğeri de temsil yetkisinin kullanım şeklidir. Zira bu şekil münhasıran, münferiden, müştereken, müteselsil temsil olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Temsil olunanın temsilci olarak aynı anda aynı konuda birden fazla kişiyi temsilci olarak yetkilendirebilmektedir.

Birden çok sayıdaki temsilcinin temsil olunan hesabına aynı işlemleri gerçekleştirebilmesi için temsil yetkilerinin temsilcilere aynı zamanda ve aynı konularda işlem yapmak üzere verilmiş olması icap eder³¹⁹. Zira aksi durumda her bir temsilci kendi yetki alanına içerisindeki konuda tek temsilci olarak hareket eder. Bu gibi tek bir kişiye verilen yetki münhasır yetki, birden fazla tayin edilen temsilcilerin her birinin tek başlarına hareket ederek işlem yapması ise münferit yetkidir³²⁰.

Bir diğer temsil ilişki görünümü alt temsil ilişkisidir. Alt temsil yetkisi bulunan temsilcinin başka bir temsilciyi yetkili kılmasıdır³²¹. Temsilci temsil yetkisini devretmemekle birlikte yeni bir temsilci tayini gerçekleştirmektedir.

Alt temsilci yetkiyi temsilciden almaktadır. Ancak temsil ettiği kişi yine temsil olunandır. O halde bu temsil görünümü, alt temsil yetkisinin temsil olunan yerine temsilci tarafından verildiği bir müteselsil temsil olarak nitelendirilebilir³²².

Temsilci tarafından alt temsilci belirlenmesi kural olarak yasaksa da bu kuralda birden fazla istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan birincisi temsil olunan tarafından alt temsilci atanmasına muvafakat edilmesidir. Bir başka istisna ise TBK m. 502 vd.'nda yer alan vekâlet sözleşmesi hükümleri kapsamında düzenlenmiş ve vekâlet

---

³¹⁸ Girgin, s. 41

³¹⁹ Akyol, 2009, s. 51

³²⁰ Girgin, s. 46

³²¹ Girgin, s. 48

³²² Girgin, s. 48

sözleşmesi için öngörölmüş bir kural olsa da doktrinde bir görüŖe göre³²³ temsil iliŖkisi için de uygulanabilirliği kabul edilen TBK m. 506 f. 1 hükmüdür. Buna göre temsilci, iŖlemin gerektirmesi halinde veya teamöl varsa ya da temsilciye bir baŖkasını yetkili kılabilme yetkisi verildi ise temsilci iŖi baŖkasına yaptırabilecektir³²⁴. Buna tevkil yetkisi de denmektedir.

Geçerli bir alt temsil iliŖkisinin kurulması halinde kural olarak asıl temsilci yetkisini kaybetmez zira alt temsilci temsil olunanın temsilcisidir³²⁵. Alt temsilcinin yetkilerini kısıtlama ve alt temsilcinin temsil yetkisine hem asıl temsilci tarafından hem de temsil olunan tarafından son verilebilir. Alt temsilin yasak olmasına rağmen gerçekleştirilmesi sonucunda ise yetkisiz temsil ortaya çıkacaktır.

Temsil hukukundaki en önemli noktalardan biri de verilen temsil yetkisinin ne Ŗekilde kullanılacağıdır. Zira yetkiler yeterli olsa da bu temsil iliŖkisini gerçekleŖtirmek için özellikle bir kiŖi münhasıran sečilmiŖ olabilir (münhasır yetki). Ya da birden fazla kiŖiye tanınan temsil yetkisinin hep birlikte veya yetkilendirme belgesinde belirlenen asgari kiŖi sayısınınca kullanılması arzu edilebilir³²⁶.

Müşterek (birlikte) yetki ise birden fazla temsilcinin bulunduđu durumlarda temsilcilerin birlikte iradelerinin iŖlemin geçerli olabilmesi ačilından aranmaktadır. Uygulamada buna çift imza kuralı da denilebilmektedir.

Müteselsil temsil yetkisi ise sečilmiŖ temsilcilerin her birinin aynı konuda tek baŖına iŖlem yapmaya yetkili olduğu temsil türüdür. Burada tek imza ile iŖlem yapılabilmesi mümkün olup, amaç birlikte temsildeki gibi temsil yetkisini sınırlandırma değildir.

Müteselsil temsilcilerden birinin iŖlemi yapması halinde diğerlerinin yetkisi sona erer³²⁷. Bunu bilmeyen temsilci aynı iŖlemi iyiniyetli bir üçüncü kiŖiyle yaparsa temsil olunan yapılan bu ikinci iŖlemlle de bağlı olacaktır.

---

³²³ Akyol, 2009, s. 277

³²⁴ Girgin, s. 48

³²⁵ Eren, Genel Hükümler, s.445

³²⁶ Özenli, s. 237

³²⁷ Girgin, s. 47

Birden fazla temsilcinin aynı konu ve alanlarda temsilci seçilmesi ve her birinin işlemi tek başına yapabilmesi yani münferit yetki kuralında en büyük sorun temsilcilerin aynı işlemi ayrı ayrı yapmaları durumunda temsil olunanın bununla bağlı olup olmayacağıdır. Böyle bir durumda yapılan işlem borçlandırıcı ise temsilcilerden her birinin yetkisinin diğerlerinden birinin işlemi yapmasıyla sona ereceğini kabul etmek gerekir³²⁸.

II. JOİNT VENTURE’LARDA YÖNETİCİ ORTAĞIN TEMSİL YETKİSİ

AdOr sözleşmesi ile teşkil edilmiş bir JV ortaklığının önemli özelliklerinden biri işbu çalışmanın ikinci bölümüne konu olan tüzel kişiliğinin olmamasıdır³²⁹. Bu eksiklik JV temsili konusunun püf noktasıdır. Bu nedenle de JV’nin kendisini oluşturan ortaklardan bağımsız bir kişiliğinin olmaması nedeniyle JV ortaklığının organsal temsili mümkün değildir³³⁰.

Bu durumda JV’nin temsili TBK m. 40 vd. hükümlerine göre gerçekleştirilecektir. Yalnız temsil hususunda TBK’nın AdOr sözleşmesi için öngördüğü özel hükümlerde yer alan düzenlemelere konu temsilde artık bu genel hüküm niteliğindeki TBK m.40 vd. uygulama alanı bulmayacaktır. Nitekim TBK m. 48 hükmü de bu hususa şu ifadelerle dikkat çekmektedir: “*Ortaklık temsilcileri ile organlarının ve ticari vekillerin yetkisine ilişkin hükümler saklıdır.*” Nitekim kanun koyucu, TBK m. 637 ile AdOr sözleşmesi çerçevesinde teşkil edilen ortaklıklar açısından özel bir hüküm öngörmüştür.

Özel nitelikteki bu hüküm (TBK m. 637), temsile ilişkin genel hükümlere uyumlu bir doğrultuda doğrudan temsil- dolaylı temsil ayrımını AdOr ve dolayısıyla JV bünyesine de taşımıştır. TBK m. 637. hükmünün EsBK ile müşterek olan ve değişmeyen madde gerekçesinde de bu husus açıkça şu şekilde belirtilmiştir:

“...Maddenin ikinci fıkrasında, ortaklardan birinin, ortaklık veya bütün ortaklar adına bir üçüncü kişi ile işlem yapması durumunda,

³²⁸ Girgin s. 44

³²⁹ Bu konudaki ayrıntılar için lütfen Bkz. İkinci Bölüm “Tüzel Kişilik”

³³⁰ Abdelfatah s. 99; Barlas, s. 61; Karayalçın s. 151; **Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu**, s. 68; Şener, s. 425; Yalman/ Taylan, s. 181; Yücel, Cazibe Ebru: *Adi Ortaklıkta Temsil, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011, s. 6

diğer ortakların, ancak temsile ilişkin hükümler uyarınca, bu kişinin alacaklısı veya borçlusunu olacakları hükme bağlanmıştır. Kendisine yönetim görevi verilen ortağın, üçüncü kişi ile yaptığı hukukî işlemde ortaklık adını veya kaşesini ya da bütün ortakların isimlerini kullanmış olması, bu hukukî sonucu değiştirmeyecektir. Çünkü, âdi ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığı için, yönetici ortak olsa bile, ortaklardan birinin organ sıfatıyla hareket etmesi mümkün değildir...”

Bu doğrultuda, kendi adına ve AdOr hesabına herhangi bir üçüncü kişiyle hukuki işlemde bulunan ortak, işlemin muhatabı bu üçüncü kişiye karşı bizatihi kendisi borçlu ve alacaklı olur. Bu konu bu bölümün ilerleyen başlıklarında değinilmek üzere şimdilik detaylandırılmamaktadır.

AdOr sözleşmesinde aksine hüküm bulunmadıkça, TBK m.630 hükmü gereği yönetici ortaklar ile AdOr’un diğer ortakları arasındaki ilişkiler, TBK m. 502 vd. nda yer alan vekâlet sözleşmesi hükümlerine tabi tutulacaktır³³¹.

JV ortaklarının üçüncü kişilerle olan ilişkileri dış ilişki/ temsil olarak adlandırılmaktadır³³². JV’lerde ortaklık faaliyetleri, ya ortakların tümünün bizatihi karar süreçlerine katılımıyla ya da TBK nezdindeki genel borçlar hukuku ilkeleri çerçevesinde temsil yolu ile yürütülür³³³. Temsil ilişkisinde AdOr’un tüzel kişiliği bulunmadığından ve temsil organı bulunmadığından “ortaklık” değil, “ortakların tümü” temsil olunur³³⁴. JV’lerde ortağın temsili, temsile ilişkin yetkilendirilen ortak/ortaklar tarafından veya ortaklık tarafından yönetici olarak atanan üçüncü kişiler tarafından gerçekleştirilebilir³³⁵.

Aşağıda bulunan başlıklarda daha detaylı inceleneceğini belirterek kanun koyucu JV’da temsil ilişkisini:

- Dolaylı temsil (TBK m. 637 f. 1)
- Doğrudan temsil (TBK m. 637 f. 2)

---

³³¹ Abdelfatah, s.62

³³² Abdelfatah, s.98

³³³ Barlas, s. 82

³³⁴ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 68

³³⁵ Yücel, s. 6

olarak iki grupta tasnif ettiği görülmekle birlikte ilaveten tartışmaların yoğun olarak üzerinde toplandığı

- Yönetici ortağın ortaklığı temsil yetkisine sahip olduğu karinesini (TBK m. 637 f. 3)

de hukuk sistemimizin içine derç etmiştir. Bu hükümler ışığında ortaklardan biri, ortaklık veya bütün ortaklık adına bir üçüncü kişi ile işlem yaparsa, diğer ortaklar ancak temsile ilişkin hükümler uyarınca, bu kişinin alacaklısı ve borçlusunu olurlar (TBK. 637 f. 2).

Ortaklardan biri işlemi kendi adına ve ortaklık hesabına (tüzel kişiliği olmadığından JV'nin tüm ortakları hesabına) yaparsa dolaylı temsil; hem kendi ve hem de ortaklık (JV'nin tüm ortakları) adına yaparsa doğrudan temsil hükümleri çerçevesinde işlem yapılır³³⁶.

AdOr'lar, JV'ler kural olarak ortaklığın tüm ortakları tarafından birlikte yönetilmektedir. Ancak ortaklar, AdOr sözleşmesi ile veya daha sonra alacakları ortaklar kurulu kararları ile, ortaklığın yönetimini ortaklardan birine veya birkaçına bırakabilecekleri gibi çok nadir de görülse AdOr ortağı olmayan bir kişiye de bırakabilirler³³⁷.

Kendisine yönetim görevi verilen ortağın, ortaklığı veya bütün ortakları üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi var sayılır. Ancak, temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin yetkinin, bütün ortakların oybirliğiyle verilmiş olması ve yetki belgesinde bu hususun açıkça belirtilmiş olması şarttır (TBK. m. 637 f. 3).

A. Joint Venture'larda Temsil Yetkisinin Kazanılması

Bir genel bilgi olarak "temsil yetkisi" ile "yetkilendirme" işlemini ayırt etmek gerekir. Birbirinden farklı bu iki husus arasında araç-amaç ilişkisi bulunmaktadır³³⁸.

---

³³⁶ Barlas, s. 83

³³⁷ Öztürk, s. 43

³³⁸ Cihan, s. 30

Yetkilendirme işlemi, temsil yetkisini veren yetkinin temsil olunandan temsilciye geçiş işlevini gören araç işlemidir³³⁹. Amaç ise temsil yetkisidir. Bu konu başlığında, araç işlem olan yetkilendirme sonucunda JV'lerde temsilcinin temsil yetkisinin nasıl iktisap edildiği görülecektir.

Yönetici ortaklar, JV'lerde temsil yetkisini üç şekilde iktisap edebilir³⁴⁰. Bunlardan birincisi kanuni yolla kazanılan temsil yetkisidir. Aşağıda ayrıca bahsedilecek olan TBK m. 637 f. 3 hükmü bir karine belirterek yönetici ortağın işbu sıfatından dolayı temsil yetkisinin de bulunduğu varsayımını gözler önüne sermektedir. Bu varsayım nedeniyle yönetici ortak üçüncü kişiler nezdinde yetkili ve temsil yetkisi haiz olarak kabul edilebilir. Bu kabulde kanun hükmü ile korunmaktadır. Bu kanuni temsile konu temsil yetkisinde JV ortaklarının iradesi doğrudan etken değildir. Ancak dolaylı olarak yönetici seçilen ortağın seçimi sırasında gösterdikleri iradenin neticesinde ortaya çıkan hukuki durum bu karinenin öznesini oluşturmaktadır.

Yönetici ortaklar AdOr sözleşmesinde yer alan bir hükümle iradi yoldan temsil yetkisini kazanmaktadır. Zira AdOr sözleşmesinin akdedilebilmesi için bu niyette olan tüm kişi topluluğunun JV kurucu unsuru olan AdOr sözleşmesi üzerinde mutabık olmaları gerekmektedir. AdOr sözleşmesindeki hüküm kaynağını JV'nin ortaklarının irade beyanından almaktadır. AdOr sözleşmesinin başta kuruluş aşamasında bu hükmü içermesiyle, sonradan tadil edilmesi suretiyle yönetici ortağa temsil yetkisinin tanınmasına dair hüküm konulmasının hukuken bir farkı bulunmamaktadır.

Yönetici ortaklar açısından temsil yetkisi kazanabilmenin diğer bir yolu da AdOr sözleşmesini tadil etmeksizin de JV'nin ortaklar kurulu kararı olarak yönetici ortağa temsil yetkisi vermesidir. Bu karar TBK m. 625 gereğince oybirliği ile alınabileceği gibi AdOr sözleşmesinde belirlenen nisaptaki çoğunluğun oyu ile de alınabilir. Burada TBK m. 625 f. 3 istisnası dikkat edilmesi gereken bir düzenlemedir. Zira bu düzenleme ile JV'a genel yetkili bir temsilci atanması söz konusu ise veya olağan dışı sayılabilecek işlemlere ilişkin bir temsil yetkisi verilebilmesi için, bütün ortakların oybirliği gereklidir. Ancak bu halde de istisnanın istisnası olarak gecikmesinde sakınca olan bir hâlin varlığında temsil yetkisinin verilmesi hususunda

---

³³⁹ Cihan, s. 29

³⁴⁰ Ansay, 1967, s. 113; Domaniç, s. 92; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 77

JV'nin yönetici ortaklarından her biri yetkili sahibidir. Bu senaryodaki iktisap halinde her ne kadar iradi bir yolla temsil yetkisi kazandırılırsa da kanun koyucu tarafından regüle edilmiştir.

Ortaklar kurulu kararı suretiyle temsil yetkisi kazanımı illa yazılı, açık ve sarih şekilde olmayabilir. JV adına yapılan işlemlerdeki görüntü yahut izlenim de temsil yetkisinin bulunduğu delalet olabilir. Gerçekten de TBK m. 42 f. 3 JV tarafından verilen temsil yetkisinin dolaylı biçimde diğer bir ifadeyle örtülü bir şekilde olabileceğine cevaz vermektedir³⁴¹.

Yargıtay bir kararında adi ortaklıkta temsil yetkisinin örtülü icazet, temsil belgesi, adi ortaklık sözleşmesi veya ortaklık kararıyla verilebileceğini söylemektedir³⁴².

B. Joint Venture'larda Temsil Yetkisinin Kapsamı

Temsil yetkisi her türlü hukuki işlemi veya bir alana yönelik genel geçer yetkileri kapsıyorsa genel temsil yetkisinden, belirli bir hukuki işlemi yapabilmek için veriliyorsa özel temsil yetkisinden bahsedilebilir³⁴³.

TBK'da "Vekalet Sözleşmesi" hükümleri kapsamını belirten ve özel yetkiyi gerektiren iş ve işlemleri sıralayan TBK m. 504 bu hususa yönelik en tipik örneği teşkil eder.

İşbu çalışma içerisinde tekraren belirtmek gerekir ki TBK m. 630 hükmünün atfıyla AdOr sözleşmesiyle teşkil olunan JV'nin yönetici ortağı/ortakları ile yönetici olmayan ortakları arasındaki ilişkilerinde vekalet hükümleri uygulanacaktır.

Bu halde özel yetkiyi gerektiren işlemlerin neler olduğunu belirten TBK. m. 504 f. 3 hükmü adi ortaklıklarda uygulanabilecektir.

³⁴¹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 69

³⁴² "BK'nın 525. ve 533. maddeleri gereği kendisine yönetim hakkı tanınan ortağın ortaklığı ve diğer ortakları temsil yetkisi vardır. Temsil yetkisi; zımnen icazet, temsil belgesi, adi ortaklık sözleşmesi veya ortaklık karar ile verilebilir" YG 12. HD,2007/12147 E. 2007/14600 K. ve 13.07.2007 T., Lexpera Mevzuat ve İhtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 28.09.2019

³⁴³ Yücel, s. 38

C. Joint Venture’larda Yasal Temsil

Yasal temsilde temsilci, temsil yetkisini temsil olunanın iradesinden değil, kanundan almaktadır³⁴⁴. Yasal temsilde temsil olunanın iradesi bir önem taşımamaktadır³⁴⁵. Yasal temsil ile temsilci olan kişiye de yasal (kanuni) temsilci denilmektedir.

Sonraki başlıkta bahsine yer verilecek olan iradi temsil ile yasal temsili birbirinden ayıran en önemli özellik, iradi temsilde temsil olunanın temsil yetkisi vermesine rağmen, yetkiye konu olan işlemi bizatihi temsil olunanın kendisinin de yapabilmesidir. Yasal temsilde ise temsil olunanın çoğunlukla bu hakka sahip bulunmadığı görülmektedir³⁴⁶.

Türk hukukunda yasal temsile yer veren çeşitli hükümler vardır. Bunlar içinden en bilindik bir örneğe yer vermek gerekirse; TMK m. 335 vd. maddelerde düzenlenen “Velayet” ilişkisidir. TMK 336. maddesinde ise evlilik devam ettiği sürece anne ve babanın velayeti birlikte kullanacakları hüküm altına alınmıştır. Velayet ilişkisinde veliler (anne– baba birlikte) kural olarak, küçüğün yasal temsilcileridir. Nitekim TMK m. 342’de de anne ve babanın velayetleri çerçevesinde üçüncü kişilere karşı çocuklarının yasal temsilcisi oldukları belirtilmektedir. Velinin temsil yetkisi bir hukuki işlemde değil, doğrudan kanundan doğmaktadır.

JV’lerde iki hüküm yasal temsille bağlam kurmaktadır. Bu hükümlerden birincisi TBK m. 625’tir. Bu hükmün 1. fıkrası JV yönetiminin, JV’yi teşkil eden AdOr sözleşmesi ile veya ortaklık karar ile bir ya da birden çok ortağa veyahut da üçüncü bir kişiye bırakılmadıkça bütün ortaklar ortaklığı yönetme hakkına sahip olduğunu belirtmekte ve bir iç temsil³⁴⁷ imkanı sağlamaktadır. Böylece JV’de yönetici ortak yoksa tüm ortakların kural olarak ortaklığı tek başına yönetmeye yetkili olduğu³⁴⁸ ve bu yetkinin yasadaki kaynaklandığı durum bir yasal temsil görünümüdür.

---

³⁴⁴ Akyol, 2009, s. 45

³⁴⁵ Cihan, s. 7

³⁴⁶ Girgin, s. 43

³⁴⁷ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 55

³⁴⁸ Abdelfatah, s. 99

Hükümlerden ikincisi ise ilerleyen başlıklarda tartışılacak olan “Yönetici Ortağın JV’yi temsil” karinesidir. Bu karinede kanundan doğan bir yasal temsil görünümüdür.

TBK m. 637 f. 3 te yer alan ifadeye göre kendisine yönetim görevi verilen JV ortaklarının, ortaklığı yani bütün ortakları üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi varsayım olarak ortaya konmuştur.

D. Joint Venture’larda İradi Temsil

İradi temsilde, bir kişiye temsil yetkisi verilmesinin hukuki sebebinin temsil yetkisi veren kişinin istek ve iradesi oluşturur³⁴⁹.

İradi temsil yetkisinde iki temel unsur mevcuttur. Bunlardan biri temsil yetkisinin temsil olunanın iradesine uygun şekilde verilmesi³⁵⁰, diğeri ise temsilciadaki temsil olunan adına hareket etme niyetidir³⁵¹.

Temsil ilişkisinin varlığı; temsil olunanın temsilciye temsil edilmesine yönelik yönelttiği irade beyanından kaynaklanıyorsa iradi temsil söz konusudur³⁵². Kişinin kendi iradesiyle bir kişiye temsil yetkisi tanınması anlamına gelir.

Yasal temsil hallerinin dışındaki tüm temsil ilişkileri iradi temsil olarak nitelendirilir³⁵³. Bu açıdan, iradi temsil günlük hayatta geniş bir uygulanma sahasına sahiptir. Ayrıca TBK m. 40 vd.’nda düzenlenen temsil türü de budur.

E. Joint Venture’ın Dolaylı Temsili

Temsilcinin kendi adına ancak bir başkası hesabına bir hukuki işlem gerçekleştirmesi ve bu gerçekleşen işlemde doğan hak ve borçların temsilciye ait olduğu temsil şekline dolaylı temsil denmektedir³⁵⁴.

---

³⁴⁹ Akyol, 2009, s. 43

³⁵⁰ Cihan, s. 29

³⁵¹ Girgin, s. 43

³⁵² Cihan, s. 6

³⁵³ Girgin, s. 43

³⁵⁴ Akyol, 2009, s. 46

Dolaylı temsil ilişkisinde temsilcinin yaptığı hukuki işlemde temsil olunanı söz konusu bu hukuki işlemin tarafı haline getirme gücü ve yetkisi bulunmamaktadır³⁵⁵.

Temsilci dolaylı temsil işleminden doğan hak ve borçları temsil olunana devretmekle yükümlüdür. Bunun hukuki sebebi ise vekâlet ilişkisi olarak karşımıza çıkan temsil olunan ile temsilci arasındaki temel ilişkidir³⁵⁶. TBK m. 637 f.1 dolaylı temsili düzenlemektedir. Bu hükme göre JV ortaklarından biri bizzat kendi adına ve JV hesabına bir üçüncü kişi ile işlemde bulunursa kendi adına işlemde bulunan ortak, söz konusu bu işlemde, işlemde bulunduğu üçüncü kişiye karşı bizzat kendisi alacaklı ve borçlu olacaktır.

JV'larda dolaylı temsil duruma örnek vermek gerekirse karşımıza en tipik örnek olarak "iç ortaklık" çıkmaktadır³⁵⁷.

İç ortaklık, AdOr ortaklarının dışı karşı bir ortaklık ilişkisinin tarafı sıfatıyla, bir "kişi birliği" halinde ortaya çıkmadıkları, işlemlerin AdOr'un ortaklarından biri veya üçüncü bir kişi tarafından kendi adına ve fakat iç ilişkide tüm ortaklar hesabına sonuç doğuracak biçimde gerçekleştirildiği bir ortaklık modeli olarak tanımlanmaktadır³⁵⁸. Buna göre, AdOr sözleşmesi gereği dış ilişkide diğer bir ifadeyle ortaklığın dışı karşı temsilinde hukuksal işlemler ortaklardan biri veya üçüncü kişi tarafından kendi adına fakat ortaklık hesabına yapılacak ve bu işlemin tüm sonuçları ilk planda kendi üzerinde doğacaksa, fakat söz konusu hukuki işlemin hukuki sonuçları ortaklığa yansıtılacak ise iç ortaklık ilişkisi mevcut demektir. Bu nedenle, iç ortaklık ilişkisinde doğrudan temsilin devre dışı kalması ve temsilci ile ortaklar arası ilişkilerin ancak dolaylı temsil mekanizması ile yürütülmesi söz konusudur.

Üçüncü kişi, söz konusu işlemi dolaylı temsilci ile yaptığı için ortaklığı sorumlu tutamayacak, diğer bir ifadeyle diğer ortaklardan talepte bulunamayacaktır³⁵⁹. Zira dolaylı temsil ilişkisinin mahiyeti ve özellikleri gereği üçüncü kişi ile temsil olunan JV arasında sözleşmesel bir ilişki bulunmamaktadır. Karşılığında işlemin

---

³⁵⁵ Cihan, s. 9

³⁵⁶ Cihan, s. 9

³⁵⁷ Barlas, s. 127

³⁵⁸ Barlas, s. 128

³⁵⁹ Şener, s. 402

muhatapı olmayan JV ortakları da dolaylı temsil ilişkisine konu işlemde taraf olan üçüncü kişiden bir hak talep edemeyeceklerdir³⁶⁰.

F. Joint Venture'm Doğrudan Temsili

TBK m. 40 vd. hükümlerinde düzenlenen temsil müessesesi, AdOr'lara aynen uygulanmayacaktır. Zira AdOr temsile ilişkin özel hükümleri bulunmaktadır.

Bu nedenle JV'yi temsil eden ortak aynı zamanda temsil olunan JV'nin bölünmez bir parçası olduğundan elbirliği ile hareket ilkesi de göz önüne alınarak JV kendine has yapısından kaynaklanan farklılıklar sebebiyle AdOr yapısına ve düzenlemelerine uygun olduğu ölçüde TBK m. 40 vd.'nda belirtilen genel temsil hükümleri uygulanabilecektir³⁶¹.

TBK m. 637 f. 2'de bahsedilen temsilden kasıt doğrudan temsildir. Kanun koyucu AdOr'da temsilci tarafından yapılan işlemin hüküm doğurması için yapılan işlem ve işlemlerin doğrudan temsil hükümlerine göre yapılması gerektiğini hüküm altına almıştır. Diğer bir deyişle yapılan işlemin AdOr'un diğer ortaklarını bağlaması için temsilcinin yapacağı işlemi AdOr hesabına ve AdOr adına yapması gerekmektedir. Ortaklardan biri, ortaklık veya bütün ortaklar adına bir üçüncü kişi ile işlem yaparsa, diğer ortaklar ancak temsile ilişkin hükümler uyarınca, bu kişinin alacaklısı veya borçlusu olurlar.

Yönetici ortak işlem sürecinde, işlemi JV adına ve JV hesabına yaptığını açık bir şekilde bildirirse veya durumun gereği ve şartlardan JV adına hareket ettiği anlaşılırsa bu işlemde doğan hak ve borçlar JV'a ait olacaktır³⁶². Diğer bir ifadeyle yapılan işlem JV açısından bağlayıcı nitelikte olacak olup; işlemin bizatihi tarafı JV olacaktır. Tüzel kişilik noksanlığından temsil işlemi gerçekleştiren ortağın JV adına ve hesabına yaptığı işlemler neticesinde JV'nin tüm ortaklar üzerinde etki doğurup bağlayıcı olacaktır³⁶³.

---

³⁶⁰ Şener, s. 402

³⁶¹ Karayalçın, s.150; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 68; Özenli, s. 101

³⁶² Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.168; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 78; Özenli, s. 99; Yalman/ Taylan, s. 169

³⁶³ Abdelfatah, s. 100

Doğrudan temsilde temsilcinin yaptığı işlemde doğmuş/doğacak tüm hak ve alacaklar bu işlemin tüm yükümlülükleriyle birlikte yönetici ortaklarda dahil tüm ortaklara ait olup, bu halde dolaylı temsilde olduğu gibi hakların devri prosedürüne gerek duyulmamaktadır³⁶⁴.

TBK m. 637 f. 3 ve TBK m. 625 f. 3 te öngörülen yapılması için oybirliği aranan olağanüstü ve önemli tasarrufları işlemlerin doğrudan temsil yoluyla yönetici ortaklardan biri tarafından oybirliği esası karşılanmaksızın gerçekleştirilmesi halinde, diğer ortaklar tarafından söz konusu işleme sonradan onay verilmesi neticesinde işlemin hukuki sonuçları geçerli olacaktır³⁶⁵.

Doğrudan temsil yoluyla hareket etmekte olan ortağın sebep olduğu bir haksız fiil söz konusu olursa bu durumda haksız fiile sebep olan ortağın gerçekleştirdiği bu haksız eyleminden dolayı diğer ortaklar sorumlu olmaz³⁶⁶. Zira temsil yetkisi haksız fiili içermediğinden fiillerin temsil yoluyla işlenmesi mümkün değildir.

Ticari işletme niteliğindeki JV'lerde, TTK m. 18 ve 39 uyarınca her tacir ticari işletmesine ilişkin işlemleri ticaret unvanıyla yapmaya ve işletmesiyle ilgili senet vs. evrakları bu unvan altında imzalamaya mecburdur. Buradan hareketle ortaklardan birinin JV adına veya tüm ortaklar adına üçüncü bir kişi ile işlem yapması durumunda, işlem dışında kalan diğer ortakların ancak temsile ilişkin hükümler çerçevesinde işlemin muhatabı üçüncü kişinin borçlusu veya alacaklısı olabileceği TBK m.637 f. 2 eliyle hükme bağlanmıştır. JV yönetici ortağının, üçüncü kişi ile yaptığı hukuki işlemlerde JV adını, kaşesini veya tüm ortakların isim/unvanlarını kullanmış olması bu hukuki sonucu değiştirmeye yetmeyecektir³⁶⁷.

Bu temsil şeklinde yönetici ortağın gerçekleştirdiği temsil ilişkisi neticesinde meydana gelen hak ve borçların tümü ortaklara aittir.

---

³⁶⁴ Abdelfatah, s. 100

³⁶⁵ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 78; Akyol, 2009, s. 6

³⁶⁶ Abdelfatah, s. 101

³⁶⁷ Uygur, Turgut: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt II, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2012, s. 2678

III. JOİNT VENTURE’LARIN OLAĞANÜSTÜ İŞLERDE TEMSİLİ

A. TBK m. 637/3 Kapsamındaki Düzenleme

TBK m. 637, EsBK. m. 533’ü karşılamaktadır. TBK m. 637 f. 3 şu şekildedir: *“Kendisine yönetim görevi verilen ortağın, ortaklığı veya bütün ortakları üçüncü kişilere karşı temsil etme yetkisi var sayılır. Ancak, temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin yetkinin, bütün ortakların oybirliğiyle verilmiş olması ve yetki belgesinde bu hususun açıkça belirtilmiş olması şarttır.”*

Maddenin³⁶⁸ 3. fıkrası EsBK.’dan farklı olarak³⁶⁹, temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli tasarruf işlemlerinde yetkinin geçerlilik arz edebilmesi için bu yetkinin tüm ortakların oybirliği ile verilmiş olmasını istemekle birlikte; oybirliğiyle verilen bu yetkilerin JV yönetici ortağının temsil yetkisini tevsik eden yetki belgesinde de sarih biçimde diğer bir ifadeyle açıkça belirtilmiş olması şartı aranmıştır³⁷⁰.

B. Olağan İş - Olağanüstü İş Ayrımı

AdOr geniş anlamda yönetilmesi hususunda en önemli unsurlardan biri olağan iş ve olağanüstü iş ayrımıdır³⁷¹. TBK m. 625 f. 3 uyarınca *“Ortaklığa genel yetkili bir temsilci atanması ve ortaklığın olağan dışı işlerinin yürütülmesi için, bütün ortakların oybirliği gereklidir.”* tümcesinden de görülmektedir ki JV’ye temsilci atanması ve ortaklığın olağan dışı işlemlerinin yürütülmesi olağanüstü iş sayılmakla birlikte AdOr’un kolaycı yapısına nispet oybirliği esası benimsenmiştir.

Olağan işlemler, aşağıda tartışmalarıyla birlikte yer verilmiş olan olağanüstü işlemlerin dışında kalan ve ortaklık gayesine uygun olarak çalışabilmesini sağlayacak olan, diğer ortakların onayına bağlı olmadan gerçekleştirilebilecek günlük işlemler

³⁶⁸ TBK m. 637 gerekçesi için lütfen Bkz. Türk Borçlar Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss321.pdf>, Erişim Tarihi 29.09.2019

³⁶⁹ Uygur, s. 2677

³⁷⁰ Uygur, s. 2679

³⁷¹ Abdelfatah, s.70; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu s. 54

olarak sayılmaktadır³⁷². Ortaklığın günübirlik mutat sayılabilecek işlemleri, ortaklığa ilişkin yazışmalar, satış işlemleri bu türdeki işlere örnek teşkil edebilecektir.

TBK m. 625 f. 3 olağanüstü işlemlerin tanımını yapmadığı gibi nelerin bu kapsamda olduğunu düzenlememiştir. Bu hususta doktrinde de kanundaki gibi bir belirsizlik söz konusu olup bir görüş birliği yoktur.

Doktrindeki bir görüşe g re³⁷³ TBK m. 630 f. 1 atfıyla, gözler TBK m. 504 f. 3' teki sınırlara çevrilmektedir. Bu görüşe göre; TBK m. 504 hükmünü havi olduğundan ve TBK m. 630 f. 1 gereği AdOr'daki ortaklar arası ilişkilerde vekalet sözleşmesi hükümleri uygulanacağından işlemleri olağan ve olağan dışı şeklinde ayırmak kanun ile ahenk içinde olmasını sağlayacağından dolayı bu tür bir ayırma gidilmesinin gereklilik olduğu ileri sürülmektedir. Yargıtay'da bu g r řtedir³⁷⁴.

Doktrinde mevcut olan baskın g r ře³⁷⁵ göre; işbu ayırım söz konusu olduğunda kollektif ortaklara ilişkin olan TTK m. 223 deki "Yönetimin Kapsamı" başlıklı madde akıllara gelmektedir. Bu maddeye göre;

- Sulh, Feragat ve Kabul ile Tahkim olağan iş,
- Bağışta bulunmak, kefil olmak,  c nc  kişi lehine garanti vermek, ticari mümessil tayin etmek ve şirket konusuna girmiyorsa taşınmazları satmak, satın almak, teminat göstermek, şirketin özüne ilişkin üretim araçlarını elden çıkarmak, rehnetmek veya ticari işletme rehni kurmak olağanüstü iş,

olarak görülmüştür. Bu düzenlemenin AdOr'un müşterek amacına açıkça aykırı düşmedikçe uygulanabilir olduğu ileri sürülmüştür. Buna göre burada kollektif ortaklığa uygulanmakta olan TTK m. 223' n uygulanması hem daha pratik hem de AdOr'un bir kişi topluluğu olması sebebi ile niteliğine daha uygundur. Bir  rnek vermek gerekirse burada ortaklıklarca ticari hayatın olağan akışının gerektirdiği şekilde sıklıkla kambiyo taahhüdünde bulunulmaktadır. Eğer TBK m. 504 f. 3

³⁷² Poroy/ Tekinalp/  amoğlu s. 54; şener, s. 290

³⁷³ Ansay, 1967, s. 118;

³⁷⁴ YG 15. HD, 2015/4018 E. 2016/2756 K. 16.05.2016 T. : "Ortaklar davada mecburi dava arkadaşlığı durumunda. Yönetici ortağın diğer ortakların vekili sıfatıyla dava açabilmesi olağanüstü işlerden olup, bu konuda kendisine sözleşmeyle ya da ortaklar kurulu kararıyla özel yetki verilmiş olması gerekir. Aksi halde taraf teşkilinin sağlandığı kabul edilemez." Lexpera Mevzuat ve  tihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 25.10.2019; Aynı yöndeki başka bir karar için lütfen Bkz. YG 15. HD, 2013/3751 E. 2014/2653 K. 16.04.2014 T., Lexpera Mevzuat ve  tihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 25.10.2019

³⁷⁵ Abdelfatah, s.72; Karayalçın, s. 143; şener, s. 297; Tekil, s. 65; Yalman/ Taylan, s. 106

uygulama alanı bulursa ticari hayattaki bu mutat iş, olağanüstü iş olarak sayılacağından ortaklığın ticari faaliyetleri ve ticaret hacmi için bir kısım zorluklara sebebiyet verebileceğinden, TTK m. 223'ün kıyasen uygulanmasının daha uygun olduğu savunulmaktadır.

Bir diğer görüşe³⁷⁶ göre sabit varlıklara ilişkin işlemler olağanüstü sayılmalı iken, bunlar dışında kalanlar olağan işlemlerden sayılmalıdır. Ayrıca kanun TBK m. 630'da yönetici olan ortaklar ile olmayan ortaklar arasındaki ilişkiyi vekalet hükümlerine tabi kıldığından olağan dışı işlemlerin neler olduğu belirlenirken TBK m.504 f. 3'de uygulanmalıdır.

Doktrinde ileri sürüldüğü tarih göz önüne alındığında temel niteliğini koruyan bir başka görüşe³⁷⁷ göre ise; öncelikle bir işin önem arz edip etmediğine ve işin olağan veya olağanüstü olup olmadığına ilişkin yapılacak ayırım da ilk dikkat edilmesi gereken husus JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesidir. Sözleşmede bu tür bir belirtme yapılmamışsa bu halde işin niteliğine ve ortaklığın içinde bulunduğu durumun özelliğine göre ayırma gidilmelidir. Buradaki görüşe göre de JV'ye genel vekil tayin edilmesi, yönetici(pilot) ortak seçilmesi ortaklığın önem arz eden seçimleridir.

Nihai olarak katıldığımız başka bir görüşe³⁷⁸ göre temsil ilişkisinde, AdOr/JV ortaklığının yönetici ortağı açısından olağan iş- olağanüstü iş ayrımı yoktur. Yalnızca burada JV'ı teşkil eden AdOr sözleşmesinde bir hüküm olup olmadığı kontrol edilmeli bununla birlikte yönetici ortak JV tarafından ortaklar kurulu kararı suretiyle yetkilendirmişse bu kararın da içeriğine dikkat buyrulmalıdır. İşbu yetkilendirmeye dayanak sözleşme/karar içeriğinde aksi bir durum söz konusu değilse, yönetici ortak ortaklığın amacı dahilinde kalmak kaydıyla her türlü iş ve işlemi gerçekleştirebilmelidir³⁷⁹.

Ticari hayatın olağan akışı, AdOr niteliği, bürokrasiden uzak yapısı göz önüne alındığında ve ortakların birbirine güven ilkesinin³⁸⁰ AdOr müessesesinin en önemli

---

³⁷⁶ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu s. 55

³⁷⁷ Olgaç, Senai: Kazai Ve İلمي İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu Ve İlgili Özel Kanunlar Aktin Muhtelif Nevileri, Cilt 3, Şark Matbaası, Ankara, 1969, s. 631; Özenli, s. 92

³⁷⁸ Domaniç, s. 91

³⁷⁹ Kaplan, s.

³⁸⁰ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 19

unsurlarından biri olmasından dolayı eğer AdOr sözleşmesinde yahut ortaklar kurulu kararında herhangi sınırlamaya gidilmemişse bu durumda kanaatimizce olağan iş olağanüstü iş ayrımı yapılmasının JV yapısına aykırılık teşkil edeceği düşünülmektedir.

Kanımızca bu görüşe bir tek istisna öngörülebilir. Yönetici ortağın yetkisini kanundan almış olması TBK m. 625 (Tüm ortakların ortaklığı yönetme hakkı) hâli ile aynı zamanda TBK m 637 f. 3'te (Yönetim yetkisi bulunan ortağın temsil yetkisini de haiz olduğu karinesi) belirtilen şartlar birlikte gerçekleşmişse burada artık kanun hükmü gereği önemli tasarruf işlemlerinde tüm ortakların mutabakati aranacaktır.

TBK m. 625 f. 3 hükmünce JV açısından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, olağanüstü işlemlerin JV menfaati doğrultusunda yönetici ortak/ortaklar tarafından olağan iş gibi gerçekleştirilebilir³⁸¹. Ancak bu hâlin istisnai bir durum olduğu vurgulanmış olup bu istisnai kabiliyetin kullanılabilmesi için, söz konusu işlemin yapılmamasının AdOr'a bu işlemin yapılmasından daha fazla zarara yol açabilecek seviyede olması gerektiği söylenmektedir³⁸².

C. Olağan İşlerde Temsil

JV yönetici ortağı, JV adına diğer bir ifadeyle tüm ortaklar adına bu hususu açıklayarak üçüncü kişilerle işlem yapacak olursa JV ortakları doğrudan temsil hükümlerine göre sorumlu olurlar³⁸³. Bunun için işlemi yapan yönetici ortağın sıfatını, JV'nin diğer tüm ortaklarını temsil ettiğini üçüncü kişiye açıklaması gerekecektir. İlâveten işlem yapan yönetici ortak üçüncü kişiye, JV diğer ortaklarını temsil ettiğini tevsik edebilecek bir belge sunmalıdır. Bu belge temsil yetkisinin işlem yapan yönetici ortağın varsa AdOr sözleşmesindeki yetkilendirmeye dair hükmü veya yetkilendirmeye konu ortaklar kurulu kararını göstermelidir.

Bu iradenin zımnen verildiği de anlaşılabiliriyorsa bu hususu karşı tarafa göstermelidir. Diğer ortaklar TBK m. 40 f. 1 ve TBK m. 46 uyarınca sorumlu olurlar. Şöyle ki, diğer ortakların anılan varsayımda sorumlu tutulabilmeleri için, işlemi yapan

³⁸¹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 50

³⁸² Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 50

³⁸³ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 69

yönetici ortak ya onların temsilcisi olmalı veyahut yetkisiz yapılan bu işleme diğer ortaklar işleme icazet vermelidir³⁸⁴.

D. Olağanüstü İşlerde Temsil

AdOr'da ortaklığın olağanüstü işlerde temsilinde yapılacak tüm işlemlerde bütün ortakların oybirliği ile karar alınması gerekmektedir. Bununla birlikte temsil yetkisine sahip JV'nin yönetici ortağının yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin yetkinin, yönetici ortağa bütün ortakların oybirliğiyle tanınmış olması ve bu tanınan yetkinin yetkilendirmeye dayanak belgede açıkça belirtilmiş olması halinde, yapılacak olağan dışı işlemler geçerli olur³⁸⁵. Kısaca yönetici ortağa temsil yetkisini bir karine olarak sunan kanun koyucu TBK m. 637 f. 3 de yer alan son cümlesi ile de önemli tasarruf işlemlerinde temsil yetkisine sahip yönetici ortağa verilen bu temsil yetkisinin tüm ortakların iradelerinin uyumunu şart olarak koştur. Nitekim Yargıtay da bu görüştedir³⁸⁶.

İşbu kuralın uygulanabilmesi için yönetici ortak tarafından yapılacak hukuki işlemin hem tasarrufi nitelikte olması hem de ehemmiyetinin yüksek olması gerekmektedir³⁸⁷. Örneğin yüksek montanlı bir taşınmazın alımı, JV'nin alacağını devredilmesi veya bankalar ile "Genel Kredi Sözleşmesi" imzalanması gibi potansiyel yüksek tutarlı borçlandırıcı işlem yapılması vs. şimdilik akla ilk gelenlerdir.

Kanaatimizce ticari hayatın olağan akışı, AdOr'un niteliği, bürokrasiden uzak yapısı göz önünde bulundurulduğunda ve ortakların birbirine güven ilkesinin³⁸⁸ AdOr müessesesinin en önemli unsurlarından biri olmasından dolayı eğer AdOr sözleşmesinde yahut ortaklar kurulu kararında herhangi sınırlamaya gidilmemişse bu durumda kanaatimizce olağan iş olağanüstü iş ayrımı yapılmasının JV yapısına uygun bulmamaktayız.

---

³⁸⁴ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 69

³⁸⁵ Abdelfatah, s. 100

³⁸⁶ "Ancak, yönetici ortağın olağan üstü işlerden sayılan hukuki tasarruflarda bulunabilmesi için, diğer ortakların, yönetici ortağa ya da ortaklara özel bir yetki vermeleri gerekir." YG 4. HD, 1979/7184 E. 1979/12707 K. 19.11.1979 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 23.10.2019

³⁸⁷ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 72

³⁸⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 19

Ancak bununla birlikte tek çekince olarak yönetici ortağın yetkisini kanundan almış olduğu senaryoda (yasal temsil hali) TBK m. 625(Tüm ortakların ortaklığı yönetme hakkı) ve TBK m 637 f. 3'(Yönetim yetkisi bulunan ortağın temsil yetkisini de haiz olduğu karinesi) te belirtilen şartlar birlikte mevcutsa artık bu tür bir durumda, kanun hükmü gereği önemli tasarruf işlemlerinde tüm ortakların rızası/onayı aranacağıdır.

IV. TEMSİLİN SONUÇLARI VE YETKİSİZ TEMSİL

A. Temsilin Sonuçları

JV'de temsilin sonuçlarına TBK m. 638'de yer verilmiştir. JV faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen temsil ilişkisi kapsamındaki edimler veya JV amacına hizmet etmek için edinilen veya JV'ye devredilen eşya hukuku anlamındaki şeyler, alacaklar ve aynı haklar, AdOr sözleşmesi çerçevesinde elbirliği esasına dayalı olarak iştirak halinde bütün ortaklara ait olacaktır.

EsBK m. 534 ortaklığın iktisap ettiği değerlerin müştereken ortaklara ait olacağını buyurmaktaydı. Buradaki müştereken sözcüğü yanlışlıkla açık olup; asıl kasıt elbirliği esasına dayalı olarak diğer bir ifadeyle iştirak halinde ortaklara ait olmaktaydı³⁸⁹. Neyse ki bu husus TBK m. 638 f. 1 ile ortakların elbirliği esasına dayalı hak sahipliğini tespit ve teyit etmiştir.

TBK m. 638 f. 3 uyarınca ortaklar birlikte veya bir temsilci aracılığıyla bir üçüncü kişiye karşı JV'ye ilişkin üstlendiği borçlardan aksi kararlaştırılmamışsa müteselsilen sorumlu olurlar. Bu veçheyle AdOr ilişkisi çerçevesinde iktisap edilen veya ortaklığa devredilen hak ve alacaklar AdOr sözleşmesi çerçevesinde elbirliği mülkiyeti esasına göre tüm ortaklara ait olmaktadır.

AdOr ortaklarının sorumlulukları TBK m. 638 f. 3 gereği kural olarak müteselsil, sınırsız ve birinci derecede bir sorumluluktur. Diğer bir ifade ile ortakların AdOr borçlarından dolayı üçüncü şahıslara karşı sorumlulukları sınırlandırılmamış³⁹⁰

³⁸⁹ Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s. 743

³⁹⁰ Şener, s. 417

ve esasen müteselsil olarak düzenlenmiştir. Aynı zamanda bu sorumluluk ortaklığın tüzel kişiliği olmadığından birinci derecededir³⁹¹.

Bu sorumluluğun bir sonucu olarak ortaklar alacaklının öncelikle ortaklık mamelekine başvurması gerektiğini ileri süremezler. Ancak ortakların sorumlulukları, asıl borca bağlı olduğundan AdOr'un alacaklıların talebine karşı ileri sürebilecekleri def'ileri ve itirazları alacaklılara karşı bizatihi ileri sürebileceklerdir³⁹².

AdOr sözleşmesi ile bu esasın aksinin (müşterek sorumluluk) kabul edilmesi mümkündür³⁹³. Ancak bu esas ortaklar arasındaki iç ilişkide uygulanacaktır. Ortaklığın müteselsil sorumluluğu dış ilişki için söz konusudur.

TBK m. 638 f. 2 gereği JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde bu konuda özel bir hükme yer verilmemişse, JV ortaklarının bizatihi kendi alacaklılarının haklarını ancak ve ancak alacaklısı bulunduğu JV ortağının tasfiye sonucunda ortaya çıkan payı üzerinden alacaklarını temin edebileceklerdir.

JV sözleşmesinde teselsül kuralının uygulanmayacağı kararlaştırılabilir. Teselsül karinesinin mevcudiyetinden dolayı ortaklığın borçlarını ödeyen ortağın tasfiye payında kendisine düşen miktarı aşan munzam (aşkın) bir ödemede bulunmuşsa ödemeyi yapan ortağın diğer ortaklara rücu hakkı olduğunu Yargıtay'da teyit etmiştir³⁹⁴.

B. Yetkisiz Temsil

Temsil yetkisinin bulunmadığı veya yetki bulunmasına rağmen yetki sınırlarının aşıldığı hallerde yetkisiz temsilden söz edilecektir³⁹⁵. Temsil olunan kişi temsilciye hiçbir şekilde temsil yetkisi vermemiş olabilir ya da sınırlandırılmış bir yetkilendirmede bulunmuş olabilecektir. Temsil olunan tarafından temsilciye tanınan sınırlı yetkinin aşıldığı durumlara da yetkisiz temsil denilir. Örnek vermek gerekirse, temsilcinin temsil olunan tarafından yalnızca satış için yetkilendirilmesine karşın alış işlemini gerçekleştirmesi tipik bir örnektir. Kendisine yeterli seviyede yetki tanınmış

---

³⁹¹ Şener, s. 417

³⁹² Şener, s. 418

³⁹³ Uygur, s. 2681

³⁹⁴ Uygur, s. 2681

³⁹⁵ Akyol, s. 47; Kılıçoğlu, s.336

olmasına rağmen bu yetkinin süreli verilmesi ve bu sürenin sona ermesinden sonra yapılan işlemlerde yine yetkisiz temsilin sonuçlarına maruz kalacaktır³⁹⁶.

Yetkisiz olduğunu bilsin bilmesin, yetkisiz olarak hukuki bir işlem yapan temsilciye de yetkisiz temsilci denecektir³⁹⁷.

JV'nin yönetici ortağı dahi yetkisiz veya yetkisini aşan bir işleme kalkışmışsa ve işleme diğer ortaklar onay vermezlerse, genel hükümlerden farklı olarak burada işlemi yapan ortak üçüncü kişilere karşı bizzat sorumluluk altına girecektir. Zira söz konusu işlemi kendi hesabına aynı zamanda kendi adına gerçekleştirmişti³⁹⁸.

Temsil yetkisi muvafakatin özel bir türü olduğundan yetkisiz temsilcinin yaptığı işleme temsil olunan onay verirse işlem geçerli olacaktır³⁹⁹. Onayı müteakip söz konusu yapılan işlemin tarafı JV olacaktır.

Yetkisiz temsil ve yetki sınırlarının aşılmasına uygulanacak hükümler belirlenirken iç ve dış ilişki birbirinden ayrılmalıdır. Dış ilişkide yetkisiz temsil hakkındaki TBK m. 46 JV'lere de uygulanır. Buna göre ortaklardan biri yetkisi bulunmadığı halde tüm ortaklar adına yani JV adına bir işlem yapmışsa, kalan diğer ortak/ortaklar bu hukuki işleme onay vermedikçe alacaklı ve borçlu olamazlar. Sadece söz konusu işleme onay veren ortak/ortaklar, işlemi yapan ortakla birlikte sorumlu tutulabilir⁴⁰⁰.

Bu hâlde üçüncü kişi, JV'nin tüm ortaklarından söz konusu işleme onay verip vermediklerini kendisine bildirmelerini isteyebilir. Onay verilmezse üçüncü kişi bu hukuki işlemin sonucu ile bağlı olmayacaktır⁴⁰¹.

Üçüncü kişilerin zarara uğraması bir yetkisiz temsilcinin/ortağın işlemi ile değil, birden çok yetkisiz temsilcinin/ortakların işlemi ile gerçekleştirildiyse bu yetkisiz temsilciler/ortaklar yaptıkları ya da yapmadıkları işlem nedeniyle üçüncü kişilerin uğradığı zararlardan müteselsil sorumluluk esasına göre sorumlu olurlar⁴⁰².

---

³⁹⁶ Cihan, s.9

³⁹⁷ Cihan, s.9

³⁹⁸ Barlas, s. 83

³⁹⁹ Akyol, 2009, s. 6

⁴⁰⁰ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 68

⁴⁰¹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 70

⁴⁰² Akyol, s. 555

V. VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME

Vekâletsiz iş görme ortaklar arasındaki iç ilişkide uygulanabilir bir müessesedir⁴⁰³.

Yönetici ortağın sadece kendi menfaatine değil JV'nin yani tüm ortakların menfaatine davrandığı düşünüldüğünde ortaklığı temsilen yaptığı işlere diğer ortaklar katılmakla mükellef olduğunda masraf ve zararın paylaşılması da borçtan kurtarılmasını istemesi de tabii bir talep olup hakkaniyete de uygun olacaktır⁴⁰⁴.

Buna kıyasla yönetim yetkisi bulunmayan ve ne iradi yoldan ne de yasal temsil yolu ile yetkilendirilmemiş JV'nin herhangi bir ortağı tarafından, müşterek amacı gerçekleştirmek için yapılan masraf ve sorumluluğu altına alınan borçların paylaşılmasının talep edilmesi de yine bu kapsamda olanaklı bulunmaktadır⁴⁰⁵.

TBK m. 630 f. 2 hükmünün açık düzenlemesiyle birlikte, JV'yi yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın JV'nin işlerini görmesi halinde veya JV tarafından usulüne uygun şekilde ve belli sınırlarla yetkilendirilmiş ortağın yetkisini aşması halinde ortaklar arası vukuu bulabilecek bir uyuşmazlıkta vekaletsiz iş görmeye ilişkin hükümlere muhatap olacağı vurgulanmıştır.

Ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan diğer bir ifadeyle yönetici ortakların dışında kalan ortaklar JV adına üçüncü kişilerle işlemlerde bulunurlarsa vekaletsiz iş görmeye ilişkin hükümler uygulanacaktır⁴⁰⁶. Keza bu kural yönetme yetkisi haiz ortağın yetkisini aşması hâllerinde de gündeme alınacaktır.

TBK m. 630 f. 2 “*Ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın, ortaklığın işlerini görmesi veya bu yetkiye sahip ortağın yetkisini aşması hâllerinde, vekâletsiz iş görmeye ilişkin hükümler uygulanır*” hükmü gereği JV ortakları tarafından kendisine tanınan yetkinin yönetici ortak tarafından aşılması halinde veya yetkisi olmayan bir konuda işlem yapması halinde iç ilişkideki rücu ilişkisinde vekaletsiz iş görmeye

---

⁴⁰³ Yücel, s. 99

⁴⁰⁴ Şener, s. 333

⁴⁰⁵ Şener, s. 333

⁴⁰⁶ Şener, s. 299; Uygur, s. 2679

ilişkin hükümler uygulanır⁴⁰⁷. Nitekim Yargıtay da bir kararında⁴⁰⁸ TBK m. 630 düzenlemesine dayanarak, adi ortaklıkta yetkisini aşan yönetici ortak ile diğer ortaklar arasındaki ilişkiye vekaletsiz iş görme kurallarının uygulanacağını içtihat etmiştir.

VI. YÖNETİCİ ORTAĞIN TEMSİL YETKİSİNİN KALDIRILMASI, TEMSİLİN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI

A. Joint Venture'larda Temsil Yetkisinin Kaldırılması

TBK m. 629 f. 3 gereği "*Haklı sebepler, özellikle yönetici ortağın görevini aşırı ölçüde ihmal etmesi veya iyi yönetim için gerekli olan yeteneği kaybetmesi durumlarında vardır.*" Haklı sebeplerin ne olduğu açıkça ortaya konulmamışsa da JV'de ortaklar tarafında, JV'nin yönetici ortağının AdOr sözleşmesinin temelini oluşturan güven ilkesi⁴⁰⁹ ve dürüstlük kurallarına aykırı eylemlerde bulunduğu yönünde bir kanaat oluşursa yönetici ortağın JV'yi temsil yetkisinin devamı beklenemez hale gelebilir. Bu noktada yönetici ortağın karar ve eylemleri JV'ye zarar verecek raddeye gelirse her olay ve durum bazında haklı sebebin var olduğu ileri sürülebilir⁴¹⁰.

Yönetici ortağın yönetim ve temsil yetkisinin kaldırılması veya sınırlanması için aranan haklı sebep ibaresi TBK m. 629'da tanımlanmamıştır. Ancak kanunun lafzından görevi aşırı ölçüde ihmal etmek ve iyi yönetim için gerekli yeteneklerin kaybı bu haklı sebebin varlığı anlamına getirilmiştir.

Haklı sebeplerin varlığı için, kural olarak, yönetim yetkisi kaldırılacak veya sınırlanacak ortağın kusurlu olması şart olmadığı gibi, JV ve dolayısıyla diğer ortakların zarara uğraması da şart değildir. Ancak görevi aşırı ölçüde ihmal ile bu nitelikte olan diğer sebeplerin haklı sebep teşkil etmesi bakımından yönetim yetkisi kaldırılacak veya sınırlanacak olan ortağın kusurlu olması gerekebilir.

---

⁴⁰⁷ Şener, s. 299

⁴⁰⁸ YG HGK, 13-76 E., 199 K. 10.4.1991 T., Lexpera Mevzuat ve İctihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 06.11.2019

⁴⁰⁹ Pulaşlı, s. 48

⁴¹⁰ Arkan, Sabih: "Adi Şirket Ortağına Sözleşmeyle Verilen İdare Yetkisinin Kaldırılması ve Sonuçları", Bankacılık Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 21, Sayı 2, Aralık 2001, s. (15-24), s. 19; Şener, s.321

AdOr bir yönetici ortağının temsil (yönetim) yetkisinin kaldırılması, kural olarak, diğer ortakların temsil ve yönetim yetkilerini etkilemez. Bunların yönetim yetkisi aynı şekilde devam eder⁴¹¹.

JV'de yönetim tek bir ortağa bırakılırsa ve bu yönetim yetkisi daha sonra kaldırılırsa, ortaklık işlerinin yürütülmesi imkânsız hale gelecektir. Bu nedenle, bir ortağın yönetim yetkisinin kaldırılması veya sınırlanması halinde, genellikle AdOr' un yönetiminin yeniden yapılandırılması ihtiyacı ortaya çıkacak olup bu ihtiyaç, ortakların oy birliği ile alacağı kararla giderilebilir⁴¹².

Yönetici ortakların yönetim yetkisinin kaldırılması veya sınırlanması durumunda, JV yönetimin nasıl olacağı ve neler yapılacağı hususu JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde özel olarak düzenlenebilir⁴¹³.

AdOr sözleşmesinde, yönetici ortakların sahip olduğu yönetim yetkisinin kaldırılması ve sınırlanması ile ilgili özel bir düzenlemenin olmaması durumunda, ortakların yeni yönetim yapısıyla ilgili alacakları karara kadar, TBK m. 625 f. 1 uyarınca yetkisi kaldırılan ortak haricindeki tüm ortaklar adi ortaklığı yönetme hakkına sahip olurlar⁴¹⁴.

B. Temsil Yetkisinin Sona Ermesi

AdOr' u ortaklığı temsile yetkili kişinin temsil yetkisi, temsilcinin ölümü, fiil ehliyetini kaybetmesi, istifası ve iflas hallerinde sona erebilir. Temsilci ile ortaklık arasındaki ilişki vekalet sözleşmesi hükümlerine tabidir⁴¹⁵. Dolayısıyla vekalet sözleşmesini sona erdiren hâller temsil ilişkisini sona erdirmektedir. Bu hali ile temsil yetkisinin sona ermesi ortaklığın menfaatlerini tehlikeye düşürüyorsa, temsilci AdOr ortakları işleri kendi başına görebilecek duruma gelinceye kadar, vekil veya mirasçısı ya da temsilcisi, temsili ifaya devam etmekle yükümlüdür. Bunlara ek olarak ortaklar ortaklık malları üzerinde iştirak halinde mülkiyet hükümlerine tabidir.

---

⁴¹¹ Arkan, s. 20; Kaplan, Ahmet Emre/ Durgut, Ramazan: "Adi Şirkette Ortağın Yönetim Yetkisinin Kaldırılması ve Sınırlanması (TBK M.629)", Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 12, Temmuz 2015, s. (135-153), s. 149

⁴¹² Şener, s. 323

⁴¹³ Arkan, s. 21

⁴¹⁴ Kaplan/ Durgut, s.149

⁴¹⁵ Aşkan, s.48; Tekil, s.64

TBK m. 639'da yer alan bentler de AdOr sona erme sebepleri verilmiş olup; artık bu hallerde de temsil ilişkisinin dayanağı temsil olunan JV ortadan kalktığından temsil yetkisi de yönetici ortak sıfatıyla birlikte sona erer.

TBK m. 639'a göre ortaklık şu durumlarda sona erecektir:

AdOr sözleşmesinde öngörülen amacın gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız duruma gelmesiyle sona erecektir. Zira AdOr bir bina inşa etme ve burada oluşacak bağımsız bölümleri satma amacıyla kurulduktan sonra bu amacını nihayete erdirdikten sonra ortaklığın amacı yerine getirilmiş gerçekleştirilmiş olduğundan ortaklığın devamında herhangi bir yarar fayda kalmayacağından ortaklık da sona erer.

Yine ortaklığın konusunun imkânsız hale gelmesi de bir sona erme sebebidir. Örneğin yapılmasına hukuken bir engel bulunmayan bir faaliyete yönelik kurulan AdOr'un konu edindiği faaliyet kanun koyucu tarafından yasaklanırsa bu halde hukuki imkânsızlık ortaya çıkar. Dolayısıyla bu noktadan sonra konusunu elde edemeyecek ortaklık da kendiliğinden sona erecektir⁴¹⁶.

AdOr sözleşmesinde ortaklığın mirasçılarla sürdürülmesi konusunda bir hüküm yoksa, ortaklardan birinin ölmesiyle ortaklık sona erer. Burada AdOr müessesesinde kişi unsurunun ve ortakların kişiliklerinin önemi büyük olduğundan ve AdOr'un da varlığı da kişi birliğine dayandığından ortaklık ölüm anında sona erer.

AdOr sözleşmesinde ortaklığın devam edeceğine ilişkin bir hüküm yoksa, bir ortağın kısıtlanması, iflası veya tasfiyedeki payının cebri icra yoluyla paraya çevrilmesiyle ortaklık sona erer. Bir ortağın akıl hastalığı, savurganlığı vs. sebeplerden mahkemece TMK m. 405 vd. kapsamında kısıtlanması hali yine kişi unsurunun AdOr açısından büyük önemi nedeniyle ortaklığın sona ermesine sebebiyet vermektedir. Aynı sebepten dolayı herhangi bir ortak açısından iflas halinde de bu sonuç ortaya çıkacaktır. TBK m. 639 f. 3 kapsamında tutulan bir diğer nedende ortağın tasfiyedeki payının cebri icraya konu edilerek paraya çevrilmesidir. Ortakların tanımadıkları biriyle ortaklık yapmaları beklenemeyeceğinden AdOr ortaklarından herhangi biri adına cebri icra yoluna giden alacaklı ortaklığın da sona ermesine vesile olacaktır⁴¹⁷.

---

⁴¹⁶ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 89

⁴¹⁷ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 92

Ortaklar bir araya gelirken tüm ortakların katılımıyla teşkil edildiğinden yine tüm ortaklar tarafından ortaklığın sona ermesine ilişkin bir karar alınırsa bu halde de ortaklık sona erer. Buna ilaveten AdOr sözleşmesinde JV için kararlaştırılmış olan “Ortaklık (Şirket) Süresi” hükmünde belirtilen sürenin bitmesiyle ortaklık nihayete erecektir.

AdOr feshi bildirme hakkı saklı tutulmuş veya ortaklık belirsiz bir süre için ya da ortaklardan birinin ömrü boyunca kurulmuşsa, bir ortağın fesih bildiriminde bulunmasıyla da sona erecektir.

TBK m. 639 bent 7 gereği haklı sebeplerin bulunması hâlinde daima başkaca bir koşul aranmaksızın fesih istemi üzerine mahkeme kararıyla AdOr sona erecektir. Bu JV ortaklarının mutlak hakkı olup, herhangi bir şekilde kısıtlanamayacak ve ortadan kaldırılamayacaktır⁴¹⁸. Bu nedenle AdOr sona erebilmesi için mahkemeden talepte bulunulması ve haklı sebebin varlığının tespiti talep edilecektir. Haklı sebebin ölçütü de ortaklığın devam etmesinin objektif olarak mümkün olmaması veya ortaklığın müşterek amacına ulaşma olanağının oldukça zorlaşmasına yol açan bir davranış gösterilmesidir⁴¹⁹.

Kanunda sayılmış yukarıda belirtilen sebepler dışında AdOr sözleşmesinde de bu konuda düzenlemeye gidilerek teşkil edilen JV'nin belli şartlarda sona ereceğine dair hüküm konulabilmektedir⁴²⁰.

C. Temsil Yetkisinin Sona Ermesinin Sonuçları Ve Joint Venture'ın 3. Kişilere Karşı Sorumluluğu

Yukarıda belirtilen sona erme sebeplerinden herhangi birinin gerçekleşmesiyle ortaklığın sona ermesi durumun ortaklık amacı ortadan kalkmaz fakat değişir⁴²¹. Zira bu noktadan sonra AdOr amacı; AdOr alacaklarının tahsili, borçlularına ödeme yapılması ve kalanın ortaya çıkan tasfiye payına göre paylaştırılmasına yönelir. Ezcümle JV sona ermeden önce TBK m.642 vd. belirtilen “Tasfiye” haline girer.

⁴¹⁸ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 94

⁴¹⁹ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 95

⁴²⁰ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 88

⁴²¹ Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s. 745; Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 100

Tasfiye halinde de temsil ilişkisinde iktisap edilen haklarda olduğu gibi, tüm ortakların elbirliğiyle yapılır.

Yargıtay'a göre⁴²² de ortaklığın sona ermesinin başlıca iki sonucu ortaya çıkar. Bunlardan biri yönetici ortakların görevlerinin sona ermesi, diğeri ise ortaklığın tasfiyesidir⁴²³.

Tasfiye, ortaklığın bütün malvarlığının belirlenip, ortakların birbirleriyle alacak/verecek ve ortaklıktan doğan tüm ilişkilerinin kesilmesi yoluyla ortaklığın sonlandırılması, malların paylaşılması ya da satış yoluyla elden çıkarılmasıdır.

Tasfiye usulünü düzenleyen TBK'nın 644. maddesi gereğince tasfiye sürecinde katılım payı olarak bir şeyin mülkiyetini getiren ortak, yapılacak tasfiye sonucunda, o getirdiği şeyi olduğu gibi geri alamayacak olup; ancak katılım payı getirme yükümlülüğü kapsamında ortaklığa getirdiği o şeye değer biçilmişse, o değeri isteyebilecektir.

TBK m. 641 f. 2 gereği JV, ortaklardan birinin ölümü ile sona ererse müteveffa ortağın mirasçıları bu ölümü diğer ortaklara bildirmekle yükümlüdürler. Mirasçılar AdOr için gerekli önlemler alınıncaya kadar müteveffa ortağın yerine getirmekte olduğu işleri dürüstlük kurallarına göre devam ettirir. Diğer ortaklar da geçici olarak JV'nin işlerini geçici olarak aynı şekilde yürütecektir. Nitekim TBK m. 641 f. 2 hükmünün gereği de budur.

Yine TBK m. 641 f. 1 uyarınca JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde herhangi bir ortak tarafından kendi adına ve JV hesabına dolaylı temsil ilişkisine girmişse bu ortak, ortaklığın sona ermesinden sonra da dolaylı temsil ilişkisine konu işlemleri tek başına yapabilecek ve bu işlemler hakkında diğer ortaklara hesap vermekle yükümlüdür.

---

⁴²² “Adi ortaklık ilişkisi, TBK'nın 639.maddesinde sayılan sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer. Bu şekilde ortaklığın sona ermesinin başlıca iki sonucu ortaya çıkar. Bunlardan ilki, yöneticilerin görevlerinin sona ermesi, diğeri de ortaklığın tasfiyesidir.” YG 3. HD, 2015/18275 E. 2017/4396 K. ve 03.04.2017 T., Lexpera Mevzuat ve İçtihat Bankası, www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi 07.11.2019

⁴²³ Şener, Ortaklıklar Hukuku, s. 99

JV ortaklarından herhangi biri, JV'nin gördüğü işleri tüm aktif ve pasifleriyle birlikte diğer ortaklardan devraldığı hallerde JV tasfiye aşamasına geçmeksizin sona erer⁴²⁴. TBK m. 202 gereği devredenlerin AdOr'un borçlarından dolayı sorumluluğu devralanlarla birlikte müteselsilen iki yıl mühletle devam edecektir.

TBK m. 645 gereği ortaklığın sona ermesi, üçüncü kişilere karşı olan yükümlülükleri değiştirmez.

JV temsili neticesinde yönetici ortakların yaptıkları ya da yapmadıkları işlem nedeniyle üçüncü kişilerin zarara uğraması söz konusu olursa üçüncü kişilerin uğradığı bu zararlardan tüm ortaklar müteselsil sorumluluk esasına göre sorumlu olurlar⁴²⁵.

Bu durumdaki sorumluluk ölçütü hakkında 6102 s. TTK'nın gerçek kişi tacirlere ilişkin m. 12 f. 3' de özel bir düzenleme öngörülmüştür. Buna göre bir ticari işletme açmış gibi ister kendi adına ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur.

TBK m. 147'nin 4. bendi uyarınca bir ortaklıkta AdOr sözleşmesinden doğan ve gerek ortakların AdOr ile aralarındaki gerekse de ortakların kendi aralarındaki alacakları beş yıllık zaman aşımına tabi tutulmaktadır⁴²⁶.

D. Joint Venture Ortaklarının Rücu İlişkisi

AdOr'un ortaklarından herhangi biri, dış ilişkideki müteselsil sorumluluk esası nedeniyle alacaklılara herhangi bir ifade bulunursa, ifade bulunmayan diğer ortaklara karşı bir rücu talebine sahip olmaktadır⁴²⁷. Ancak şüphesiz ifade bulunan ortağın böyle bir rücu talebinin doğabilmesi için, bu ortağın ortaklığa ait bir borcu ödemesi gerekir. Ortaklık borcu niteliği ispat edilemeyen borçların ödenmesi halinde kuşkusuz herhangi bir rücu talebi de söz konusu olmaz⁴²⁸.

⁴²⁴ Yavuz/Özen/Acar, Borçlar Özel, s. 746

⁴²⁵ Akyol, s. 555

⁴²⁶ Pulaşlı, s. 66; Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 85

⁴²⁷ Şener, s. 428

⁴²⁸ Şener, s. 428

Borcun tamamını ifa eden ve alacaklıyı tatmin eden ortağın rücu hakkının kapsamı açısından öncelikle ortaklık sözleşmesi veya ortaklar arasındaki anlaşmalar dikkate alınır. Eğer taraflar arasında bu tip bir anlaşma yoksa zarara katılmaya ilişkin TBK. 623 düzenlemesi rücu hakkının kapsamı bakımından uygulama alanı bulacaktır⁴²⁹. JV'yi teşkil eden AdOr sözleşmesinde kâra/zarara katılma hususunda özel bir hükmün yer almadığı durumlarda, TBK m. 623 f. 1 gereği ortaklar zarara eşit olarak katılırlar.

Bunun sonucu olarak TBK m. 623'e göre, bütün ortaklar kendi sermayelerinin türü ve miktarı dikkate alınmaksızın aynı oranda zarara katılmakla yükümlüdürler. Ayrıca belirtmek gerekir ki, rücu talebi bakımından iç ilişkide müteselsil sorumluluk söz konusu olmaz zira müteselsil sorumluluk sadece dış ilişkide söz konusu olur⁴³⁰.

---

⁴²⁹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, s. 74

⁴³⁰ Şener, s. 428

SONUÇ

I. AdOr sözleşmeleri birden fazla hukuk kişinin emeklerini ve/veya mallarını ortak bir amaca ulaşmak için birleştirdikleri rızaya dayalı bir sözleşme ilişkisidir. Kuruluşu en kolay ortaklık türüdür. Diğer ortaklıklar gibi sıkı şekilde şekle bağlı tutulmamıştır.

II. AdOr sözleşmeleri kural olarak herhangi bir geçerlilik şekline bağlı olmadan oluşturulur. Ortaklıklar, sözleşme serbestisinin TBK'daki hükümsüzlük sınırlarına riayet ederek kâr elde etme amacıyla faaliyet gösterirler.

III. Joint venture'lar sözleşmeye dayalı joint venture ve sermayeye katılmalı joint venture olarak iki türden oluşur. Sözleşmeye dayalı joint venture'da taraflar arasında salt bir AdOr sözleşmesi çerçevesinde oluşturulan bir ilişki söz konusu iken, sermayeye katılmalı joint venture'da iki sözleşmesel ilişki mevcut olup; AdOr'ların ortakları arasındaki temel sözleşme uyarınca ticaret şirketi olmak suretiyle JV bünyesinde yeni bir ortaklık daha kurulmaktadır.

IV. AdOr'un/JV'nin borçlarından ortakların bütün malvarlıklarıyla birinci derecede ve müteselsilen sorumlu oldukları, ekonomik olsun olmasın her türlü konu için kurulabilen bir ortaklık türü olup; ortaklığın tüzel kişiliği bulunmamaktadır.

V. AdOr'un/JV'nin tüzel kişiliği bulunmadığından mülkiyet AdOr üzerinde bulunmamaktadır. AdOr faaliyeti sırasında satın aldığı mallar üzerinde AdOr ortaklarının hep birlikte, iştirak halinde elbirliği mülkiyeti esasına dayalı bir mülkiyet hakkı oluşmaktadır. Böylece ortaklar bir malın tümü üzerinde hep birlikte mâlik olmaktadır.

VI. JV borçlarından dolayı JV'nin alacaklılarına karşı ortaklar, direkt ve sınırsız olarak müteselsilen bütün malvarlıklarıyla birlikte sorumludurlar.

VII. AdOr'ların ortaklarının katılım payı koyma yükümlülüğü, ortaklığın faaliyetlerini inceleme amaçlı olarak bilgi alma hakkı, denetim hakkı, AdOr yönetici ortak/ortaklarına tanınan itiraz hakkı, ortakların ücret faiz avans ve masrafları isteme hakkı bunlardan başlıcalarıdır.

VIII. AdOr niteliğindeki JV'lerin teşkilinde büyük önem taşıyan kâra ve zarara katılma hakkı, ortakların AdOr işlerini görmekte iken özen yükümlülüğü ve ortakların

kendi aralarında rekabete girmesini engelleyen rekabet yasağı da son olarak tasfiye payının her bir ortak tarafından istenebileceğine dair tanınan hak ile birlikte AdOr sisteminde ortaklara tanımlanmıştır.

IX. JV'lerde kural olarak bütün ortaklar ortaklığı yönetme hakkına sahiptir. Fakat AdOr sözleşmesi suretiyle veya AdOr ortakları tarafından alınacak bir kararla; sadece bir ortağa veya takdir edilirse birden fazla ortağa yahut nadiren de görülse de üçüncü bir kişiye yönetim yetkisi bırakılabilecektir.

X. JV'lerde ortaklığın temsilinde yapılacak olağanüstü işlerde bütün ortakların oybirliği ile karar alınması gerekmektedir. Bununla birlikte temsil yetkisine sahip yönetici ortağın yapacağı önemli tasarruf işlemlerine ilişkin yetkinin bütün oybirliğiyle tanınmış olması ve bu tanınan yetkinin yetkilendirmeye dayanak belgede açıkça belirtilmiş olması halinde yapılacak olağan dışı işlemler geçerli sayılacaktır.

XI. AdOr/JV ortaklığının yönetici ortağı açısından AdOr sözleşmesinde bir aksine bir hüküm bulunmaktaysa olağan iş- olağanüstü iş ayrımı kural olarak yoktur. Yönetici ortak JV tarafından ortaklar kurulu kararı suretiyle yetkilendirmişse bu kararın da içeriğine dikkat edilmelidir. Yetkilendirmeye dayanak olan hukuki işlemin içeriğinde aksi bir durum söz konusu değilse, yönetici ortak ortaklığın amacı dahilinde kalmak kaydıyla her türlü iş ve işlemi gerçekleştirebilecektir.

Yönetici ortağın yetkisini kanundan almış olması hâli ile aynı zamanda yönetim yetkisi bulunan ortağın temsil yetkisini de haiz olduğu karinesinin birlikte gerçekleştiği durumlarda önemli tasarruf işlemlerinde tüm ortakların mutabakati aranacaktır.

JV açısından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, olağanüstü işlemlerin JV menfaati doğrultusunda yönetici ortak/ortaklar tarafından olağan iş gibi gerçekleştirilebilir. Bu hâlin istisnai bir durumdur ve bu hâlin kullanılabilmesi için, söz konusu işlemin yapılmamasının JV'ye bu işlemin yapılmasından daha fazla zarara yol açabilecek seviyede olması gerekmektedir.

XII. JV'lerde ortaklık için edinilen veya ortaklığa devredilen şeyler, alacaklar ve aynı haklar, ortaklık sözleşmesi çerçevesinde elbirliği halinde bütün ortaklara ait olacaktır.

XIII. AdOr sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça, herhangi bir JV herhangi bir ortağından alacağı bulunan kişiler/alacaklılar bu haklarını ancak o ortağın tasfiyedeki payı üzerinde kullanabileceklerdir.

XIV. JV'nin yapısı ve özelliği gereği; AdOr sözleşmesinde aksine bir düzenleme yapılmamışsa, AdOr'da ortaklar, AdOr adına yönetici ortak sıfatıyla münferiden, ortaklar olarak birlikte veya AdOr adına bir temsilci aracılığıyla bir işlemde bulunmuşsa ve bu işlem sonucunda üçüncü kişilere karşı borçlanma gerçekleşmişse, bu üçüncü kişiye karşı ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlardan müteselsil sorumluluk esasına göre sorumlu tutulacaklardır. Sorumluluk neticesinde talepleri karşılayan ortak, karşıladığı talep AdOr'a katılım payını yahut AdOr sona ermesinden sonra kendisine düşen tasfiye payını aşmakta ise bu hâlde bu aşkın kısmı AdOr diğer ortaklarından yine payları oranınca talep edebilecektir.

XV. JV ortaklarından birinin işlediği haksız fiilden doğan borçlardan dolayı doğacak sorumluluk bu müteselsil sorumluluk esasın dışında kalmaktadır. Zira temsil yetkisi haksız fiili içermediğinden ortaklardan biri tarafından işlenen haksız fiilde diğer ortakların herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

XVI. JV'lerde özellikle yönetici ortağın görevini aşırı ölçüde ihmal etmesi veya iyi yönetim için gerekli olan yeteneği kaybetmesi durumlarında yönetici ortağın yönetim yetkisi sınırlanabileceği gibi kaldırılabilir.

XVII. JV'yi yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın JV'nin işlerini görmesi halinde veya JV tarafından usulüne uygun şekilde ve belli sınırlarla yetkilendirilmiş ortağın yetkisini aşması halinde ortaklar arası vukuu bulabilecek bir uyuşmazlıkta vekaletsiz iş görmeye ilişkin hükümler uygulanacaktır.

XVIII. JV'nin ortaklarından herhangi biri, dış ilişkideki müteselsil sorumluluk esası nedeniyle alacaklılara herhangi bir ifade bulunursa, ifade bulunmayan diğer ortaklara karşı bir rücu talebine sahip olmaktadır.

XIX. JV ortaklarından herhangi biri, JV'nin gördüğü işleri tüm aktif ve pasifleriyle birlikte diğer ortaklardan devraldığı hallerde JV tasfiye aşamasına geçmeksizin sona erer. TBK m. 202 gereği AdOr' un borçlarından dolayı sorumluluğu devralanlarla birlikte müteselsilen iki yıl mühletle devam edecektir.

XX. AdOr sözleşmesinden doğan ve gerek ortakların JV ile aralarındaki gerekse de JV ortaklarının kendi aralarındaki alacakları beş yıllık zaman aşımına tabidir.

KAYNAKÇA

Abdelfatah, Sema: Tüzel Kişiliği Olmayan Ortaklıklarda Yönetim, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017

Akyol, Şener: Türk Medeni Hukukunda Temsil, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009 (**Atıf Şekli:** Akyol, 2009, s.)

Akyol, Şener: Know- How + Management Joint Venture Ve Büyük Çaplı İnşaat Sözleşmeleri: Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişkileri 2. Fasikül), Afa Matbaacılık, İstanbul, 1997 (**Atıf Şekli:** Akyol, 1997, s.)

Akçura Karaman, Tuba: Joint Venture Sözleşmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000

Aksoy, Mehmet Ali: “Ortak Girişimler ve Konsorsiyum Sözleşmeleri”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2005

Alhan, Acem Süleyman/ Çobanoğlu, Rıdvan: “Adi Ortaklık Sözleşmesi Tanımı Ve Unsurları”, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 90, Sayı 1, İstanbul, 2016, s. 177-197

Altay, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler (Equity Joint Venture), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009

Ansay, Tuğrul: “Adi Şirket Bir Tüzel Kişi Midir?”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, İstanbul, 1999, s. 1-10. (**Atıf Şekli:** Ansay, 1999, s.)

Ansay, Tuğrul: Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1967 (**Atıf Şekli:** Ansay, 1967, s.)

Arkan, Sabih: “Adi Şirket Ortağına Sözleşmeyle Verilen İdare Yetkisinin Kaldırılması ve Sonuçları”, Bankacılık Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 21, Sayı 2, Aralık 2001, s. 15-24.

Aşkan, Cengiz: Adi Şirketin Yönetimi, Adil Yayınevi, Ankara, 2003

Badak Aybar, Zehra: “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Adi Ortaklık Sözleşmesindeki Yenilikler Ve Değişiklikler”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl 12, Sayı 24, Güz 2013/2, s. 127-147.

Barlas, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, 3. Bası, Vedat Kirapçılık, İstanbul, 2012

Becker, Herman: İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, Çeviren A. Suat Dura, Cilt 2, Ankara, 1993

Campbell, Dennis (Edit.): International Joint Ventures, Special Issue, Kluwer Law International, Netherlands, 2009

Cihan, Hulki: Temsil Yetkisinin Verilmesi Ve Kapsamının Belirlenmesi, Beta Yayınları, İstanbul, 2011

Çakır Çelebi, Betül: “Joint Venture’ın Hukuki Niteliği”, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Yıl 2, Sayı 2017/2, s. 97-126.

Çelikboya, Kerem: “Adi Ortaklıkta Çıkma ve Çıkarılma”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2015/2, s.195-229

Çonkar, M. Halil: Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016

Dayınlarlı, Kemal: Joint Venture Sözleşmesi, 3.Bası, Dayınlarlı Yayıncılık, Ankara, 2007

Doğanay, Y. Ümit: Adi Şirket Akdi (Akdi Kurulması, Unsurları, Hükümsüzlüğü), İstanbul, 1968

Domaniç, Hayri: Adi-Kollektif ve Komandit Şirketler, Genişletilmiş 4. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1988

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler,17. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014 (**Atıf Şekli:** Eren, Genel Hükümler, s.)

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 6. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2018 (**Atıf Şekli:** Eren, Özel Hükümler, s.)

Girgin, Ömer Ali: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Adi Ortaklıkta Temsil ve Borçlardan Sorumluluk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.

Guhl, Théo/ Kummer, Max: “Adi Şirket”, çev. Sait Kemal Obut, AÜSBF Dergisi, C.10, Sy.2, 1955, s. 159-170 (**Atıf Şekli:** Guhl/ Kummer, çev. Obut, s.)

Hamamcıoğlu, Esra/ Karamanlıoğlu Argun: “Adi Ortaklık Sözleşmesinde Şekil”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 3, Ocak 2016, s.1303-1331.

Helvacı, İlhan: “Adi Ortaklık İlişkisi”, Borçlar Hukuku Miras Hukuku ve Eşya Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalaalar, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010

İmregün, Oğuz: Amerikan Ortaklıklar Hukukunun Ana Hatları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1968

Kaplan, Ahmet Emre/ Durgut, Ramazan: “Adi Şirkette Ortağın Yönetim Yetkisinin Kaldırılması ve Sınırlanması (TBK M.629)”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 12, Temmuz 2015, s.135-153.

Kaplan, İbrahim: İnşaat Sektöründe Müşterek İş Ortaklığı Joint Venture, 3.Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013

Karayalçın, Yaşar: Ticaret Hukuku- II. Şirketler Hukuku, 2. Bası, Ankara, 1973

Kırca, İsmail: “Adi Şirket Ortağının Özen Borcu (TBK. 528)”, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Turhan Kitabevi, Ankara, 2003, s. 201-212

Kılıçoğlu, Ahmet M. : Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018

Kurşat, Zekeriya: “Yeni Borçlar Kanunumuzda Adi Ortaklık Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 70, Sayı 1, Mayıs 2012, s. 301-317

Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2004.

Kuru, Baki: Medeni Usûl Hukuku, 22. Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2011. (**Atıf Şekli:** Kuru, 2011, s.)

Moroğlu, Erdoğan: “Adi Şirkete Dair”, Makaleler, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s.753-763.

Oğuzman, Kemal/ Öz, M. Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt 1, 11. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.

Olgaç, Senai: Kazai Ve İلمي İçtihatlarla Türk Borçlar Kanunu Ve İlgili Özel Kanunlar Aktin Muhtelif Nevileri, Cilt 3, Şark Matbaası, Ankara, 1969.

Özenli Soysal: Uygulamada Adi Ortaklık ve Neden Olduğu Davalar, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul, 1988.

Öztürk, Pınar: Ortak Girişim (Joint Venture) ve Uygulanacak Hukuk, Beta Yayınları, İstanbul, 2001.

Poroy, Reha/ Tekinalp, Ünal/ Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, Güncelleştirilmiş 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.

Pulaşlı, Hasan: 6102 Sayılı Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Adalet Yayınevi, İstanbul, 2011.

Şahin, Turan: “Konsorsiyum Sözleşmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 92, Ocak- Şubat 2011, s. 453-483.

Şener, Oruç Hami: Adi Ortaklık, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008 (**Atıf Şekli:** Şener, s.)

Şener, Oruç Hami: Teorik Ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, 4.Bası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019 (**Atıf Şekli:** Şener, Ortaklıklar Hukuku, s.)

Taslacıoğlu, İlker/ Şahinalp, Kaan: “Türk Hukukunda Joint Venture’ların Hukuki Yapısı Ve Niteliği İle Joint Venture’larda Karşılaşılan Sorunlar”, Sayıştay Dergisi, Cilt 11, Sayı 36, Ocak 2000, s.54-93.

Tekil, Fahiman: Adi, Kollektif ve Komandit Şirketler Hukuku, Tekil Yayıncılık, İstanbul, 1996

Tekinalp, Gülören/ Tekinalp, Ünal: “Joint Venture”, Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara, 1988, s.143-176.(**Atıf Şekli:** Tekinalp/ Tekinalp, Joint Venture, s.)

Tile, Latif: “Türk Hukuku’nda Joint Venture Kavramı”, International Journal of Education Technology and and Scientific Researches, Sayı 5, 2018, s. 17-27

Uygur, Turgut: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, Cilt II, Seçkin Yayınları, İstanbul, 2012

Yalman, Macit/ Taylan, Erbay: Adi Ortaklık, Olgaç Matbaası, Ankara, 1976

Yavuz, Cevdet/ Acar, Faruk/ Özen, Burak: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), 11. Bası, Beta Yayınevi, İstanbul, 2012 (**Atıf Şekli:** Yavuz/ Acar/ Özen, Borçlar Özel, s.)

Yongalık, Aynur: Adi Şirkette Sermaye Payı, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1991 (**Atıf Şekli:** Yongalık, 1991, s.)

Yongalık, Aynur: Şahıs Şirketlerinde Ortak Davası (Actio Pro Socio), Bankacılık Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2010. (**Atıf Şekli:** Yongalık, 2010, s.)

Yücel, Cazibe Ebru: Adi Ortaklıkta Temsil, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011